

Документ v0249241-99, чинний, поточна редакція — **Редакція від 29.12.2017**,
підстава - [v0350858-17](#)

**ДЕРЖАВНИЙ КОМІТЕТ БУДІВНИЦТВА,
АРХІТЕКТУРИ ТА ЖИТЛОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Державного комітету
будівництва, архітектури та
житлової політики України
13.10.1999 N 249

ПОГОДЖЕНО
Міністерство праці та
соціальної
політики України

Введено в дію
з 1 січня 2000 р.

**ДОВІДНИК
кваліфікаційних характеристик професій працівників**

**Випуск 64
Будівельні, монтажні та ремонтно-будівельні роботи**

(Розділ 2 див. ([v0032241-00](#))

{ Щодо змін додатково див. Накази Державного комітету
з будівництва та архітектури
N 25 ([v0025509-02](#)) від 08.08.2002
N 218 ([v0218509-03](#)) від 22.12.2003
N 149 ([v0149509-03](#)) від 29.08.2003)

Лист Державного комітету
з будівництва та архітектури
N 8/7-1216 ([v1216509-04](#)) від 15.12.2004
Накази Міністерства будівництва, архітектури
та житлово-комунального господарства
N 9 ([v0009667-05](#)) від 02.12.2005
N 163 ([v0163667-06](#)) від 10.05.2006
N 399 ([v0399667-06](#)) від 05.12.2006 }

{ Щодо змін до Довідника додатково див. Накази Міністерства
регіонального розвитку та будівництва
N 302 ([v0302661-07](#)) від 06.11.2007
N 447 ([v0447661-08](#)) від 10.10.2008

Лист Міністерства регіонального розвитку
та будівництва
N 12/8-1323 ([v1323661-08](#)) від 19.12.2008
Накази Міністерства
регіонального розвитку, будівництва
та житлово-комунального господарства
N 558 ([v0558738-10](#)) від 28.12.2010

N 26 ([v0026858-13](#)) від 25.01.2013
N 24 ([v0024858-14](#)) від 23.01.2014
N 26 ([v0026858-14](#)) від 27.01.2014
N 350 ([v0350858-17](#)) від 29.12.2017 }

ВСТУП

Ці розділи є результатом перегляду кваліфікаційних характеристик професій працівників, передбачених випуском "Квалификационные характеристики должностей руководителей, специалистов и служащих строительных организаций", затвердженим постановою Держбуду СРСР від 3 липня 1987 р. N 131, та розділу "Строительство метрополитенов, тунелей и подземных сооружений специального назначения" випуску 04 ЕТКС з урахуванням змін і доповнень до змісту характеристик, які виникли у результаті впровадження досягнень науки, техніки, удосконалення технології, організації виробництва та праці. У розділі враховано нові вимоги до розроблення кваліфікаційних характеристик і одночасно збережено наступність, традиції застосування та особливості їх побудови.

В основу побудови розділу "Керівники, професіонали, фахівці" покладено професійну ознаку, оскільки вимоги до кваліфікації керівників, професіоналів, фахівців обумовлюють професійну назву робіт. До цього розділу не включено кваліфікаційних характеристик заступників керівників виробничих підрозділів і начальників відділів (бюро), оскільки їх посадові обов'язки, вимоги до знань та кваліфікації визначаються на підставі характеристик професій відповідних керівників.

У розділі наведено перелік основних професій, які найчастіше зустрічаються виходячи з установленого в галузі розподілу і кооперації праці. У разі потреби обов'язки, включені до характеристик тієї чи іншої посади, можуть бути розподілені між кількома виконавцями без збільшення чисельності працівників з урахуванням нормативів, що діють в організації. Якщо коло обов'язків порівняно з встановленою працівникові характеристикою доцільно розширити, йому може бути доручено виконання обов'язків, передбачених характеристиками інших посад, споріднених за змістом робіт, тобто таких, які відносяться до однієї функції управління та однакового рівня складності, виконання яких не зумовлює іншої кваліфікації або зміни найменування посади.

Підрозділ "Керівники" охоплює широке коло професій, пов'язаних із здійсненням різних функцій управління та керівництва, які в цілому суттєво відрізняються за своєю складністю і відповідальністю. Наприклад: директор з капітального будівництва відповідає за стан капітального будівництва в організації, на підприємстві в цілому та керує відповідними структурними підрозділами і службами; начальник відділу капітального будівництва (технічного переозброєння) керує працівниками відділу та відповідає за виконання функцій у межах завдань та обов'язків, установлених для відділу; начальник управління капітального будівництва здійснює керівництво будівництвом у межах функцій замовника, який є структурним підрозділом центральних і місцевих органів виконавчої влади, та

відповідає за виконання завдань та обов'язків, установлених для управління.

Завдання та обов'язки головних фахівців-керівників визначаються на підставі характеристик відповідних посад керівників з покладенням на них функцій керівників або відповідальних виконавців робіт одного з напрямів діяльності організації (підприємства), структурного підрозділу чи обов'язків з керівництва групами виконавців, які створюються з урахуванням раціонального розподілу праці в конкретних організаційно-технічних умовах чи координації їх роботи.

Кваліфікаційні характеристики посад начальників відділів є основою під час визначення завдань та обов'язків, вимог до знань і кваліфікації керівників відповідних бюро, створюваних замість функціональних відділів.

Кваліфікаційні характеристики для таких загальногалузових професій, як головний геодезист, головний гідрогеолог, головний інженер, головний маркшейдер, начальник управління (відділу) комплектації, начальник відділу збуту (маркетингу), начальник відділу транспорту, начальник лабораторії з контролю виробництва, начальник лабораторії техніко-економічних досліджень, начальник дільниці, геодезист, інженер, інженер-енергетик, інженер-проектувальник, інженер з якості, механік дільниці, технік наведено з урахуванням особливостей їх застосування у галузі будівництва.

Кваліфікаційні характеристики професій робітників розроблено відповідно до шестирозрядної (восьмирозрядної) тарифної сітки. Тарифні розряди встановлено з урахуванням складності робіт, технологічних процесів та знарядь праці, що застосовуються, введення у дію нових типів технологічних комплексів, комбінованих та великомонтажних установок з високим ступенем оснащення системами відеокерування, впровадженням нових типів машин, обладнаних комп'ютерною технікою, тощо.

Під час розроблення кваліфікаційних характеристик не враховувалися умови праці, важкість, шкідливість робіт, які повинні визначатися безпосередньо на робочих місцях під час відповідної атестації.

Завдання та обов'язки робітників нижчої кваліфікації, як правило, не повторяються в кваліфікаційних характеристиках для робітників вищої кваліфікації. В єдиному виробничому процесі, в інших необхідних випадках робітники нижчих розрядів виконують роботу під керівництвом робітників вищої кваліфікації.

В організаціях та на підприємствах перелік виконуваних робіт за професіями може бути розширено за рахунок подібних робіт однакової складності, виходячи з конкретних умов виробництва.

Робітники всіх професій окрім завдань, обов'язків та знань, які передбачено відповідними кваліфікаційними характеристиками, повинні знати та виконувати правила і додержувати норми охорони праці, протипожежної безпеки, виробничої санітарії й гігієни,

вміти надавати першу допомогу при ураженнях у результаті травмування, у тому числі від електричного струму, виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку, відповідні підготовчі та завершальні роботи на початку і в кінці робочого дня (зміни).

Машиністи машин, механізмів та устаткування, що застосовується у будівництві, повинні знати слюсарну та електротехнічну справу з кваліфікацією на один розряд нижчою за машиніста, а при обслуговуванні засобів механізації з електричним приводом чи живленням - мати відповідну кваліфікаційну групу з електричної безпеки за правилами експлуатації електроустановок.

Кваліфікаційні характеристики використовуються як нормативні документи для цілей, визначених пунктами 4, 5 та 6 "Загальних положень Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників", які викладені у випуску 1 ДКХП ([va024203-98](#), [v0024203-98](#)).

Внесення змін і доповнень до кваліфікаційних характеристик та інші нормативні вимоги щодо порядку їх застосування здійснюється відповідно до зазначених "Загальних положень ДКХП".

Розділ 1

"Керівники, професіонали, фахівці"

КВАЛІФІКАЦІЙНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ

КЕРІВНИКИ

1. ВИКОНАВЕЦЬ РОБІТ

Завдання та обов'язки. Здійснює безпосереднє керівництво будівництвом. Забезпечує виконання виробничих завдань відповідно до графіків і проектів виконання будівельних, монтажних, ремонтно-будівельних, дорожньо-будівельних робіт *, введення об'єктів у дію у встановлені строки. Забезпечує додержання технологічної послідовності під час виконання будівельно-монтажних робіт. Організовує виконання будівельно-монтажних робіт згідно з проектною та технологічною документацією, будівельними нормами та правилами, технічними умовами й іншими нормативними документами. Складає заявки на будівельні машини, транспорт, засоби механізації, матеріали, конструкції, деталі, інструмент, інвентар і забезпечує їх ефективне використання. Здійснює заходи щодо удосконалення організації виробництва та праці, механізації й автоматизації виробничих процесів, раціоналізації робочих місць. Веде журнал виконання робіт, документацію з обліку виконаних робіт і робочого часу, виконавчу технічну документацію. Затверджує наряди та іншу документацію на оплату праці робітників. Бере участь у показі приймальній комісії об'єктів, етапів і окремих комплексів робіт, будівництво яких завершено. Готує фронт робіт для субпідрядних організацій, бере участь у прийманні у них виконаних робіт. Оформляє допуски на право виконання будівельно-монтажних робіт у охоронних зонах; складає акти на сховані роботи, акти на виконані роботи. Організовує приоб'єктне складське господарство й охорону матеріальних цінностей. Встановлює виробничі завдання майстрам та контролює їх виконання.

Координує діяльність майстрів та дільничних служб. Бере участь у роботі комісії з атестації робочих місць. Подає пропозиції щодо матеріального стимулювання робітників.

* Надалі - будівельно-монтажних робіт.

Створює безпечні умови праці; навчає робітників безпечним методам виконання робіт, проводить виробничий інструктаж безпосередньо на робочому місці, про що робить запис у спеціальному журналі обліку інструктажів. Забезпечує ефективне застосування технологічної оснастки, будівельних машин, енергетичних установок, транспортних засобів і засобів захисту робітників. Контролює додержання робітниками норм при перенесенні ваги, правил і норм охорони праці, виробничої і трудової дисципліни, правил внутрішнього розпорядку. Бере участь у розгляді причин аварій; розробляє заходи для їх усунення та запобігання їм.

Повинен знати: постанови, розпорядження, накази, методичні, нормативні та інші матеріали, що є визначальними для забезпечення діяльності будівництва; організацію та технологію будівельного виробництва; проектно-кошторисну документацію на об'єкти, що будуються; будівельні норми та правила; норми виробітку та розцінки; технічні умови виконання й приймання будівельно-монтажних і пусконаладжувальних робіт (днопоглиблювальних, капітальних виправних та колійних, з вишкобудування, з ремонту та налагоджування енергетичного устаткування); форми та системи оплати праці працівників; порядок взаємовідносин із замовниками та субпідрядними організаціями; порядок проведення торгів (тендерів), укладання та виконання контрактів (договорів); систему інженерної підготовки будівельного виробництва; основи економіки, організації праці й управління будівництвом; передовий вітчизняний та зарубіжний досвід організації будівельного виробництва; основи трудового законодавства; правила та норми охорони праці, виробничої санітарії, протипожежного захисту й охорони навколишнього середовища.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (спеціаліст, бакалавр). Післядипломна освіта в галузі управління. Стаж роботи майстром у будівництві не менше 2 років.

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ

Виконавець днопоглиблювальних робіт. Здійснює безпосереднє керівництво будівництвом та організовує виконання днопоглиблювальних робіт відповідно до технічної та технологічної документації. Забезпечує ефективну роботу, технічний нагляд за роботою, експлуатацією та обслуговуванням плавучих технічних засобів і устаткування, їх механічного та електричного обладнання. Складає графіки планово-запобіжних ремонтів, заявки на паливні та мастильні матеріали, запасні частини. Створює безпечні умови виробництва і праці робітників дільниці.

Виконавець капітальних виправних та колійних робіт. Здійснює безпосереднє керівництво виконанням та організовує роботи щодо баластування колій і стрілкових переводів під час будівництва залізниць, виправлення колій і стрілкових переводів, пересування колій і приєднання колій, укладених раніше, до подовжених станційних колій або укладання з'єднувальних колій між станційними, замінування шпал, переводних брусків, баластів тощо. Сприяє впровадженню прогресивних технологій будівництва залізниць. Контролює виконання правил безпечної експлуатації залізнично-будівельних машин, приладів і установок. Забезпечує технічний нагляд за обслуговуванням та експлуатацією механічного, гідравлічного й електричного інструменту, що застосовується під час виконання капітальних виправних і колійних робіт. Складає графіки планово-запобіжних ремонтів, заявки на запасні частини. Бере участь у розгляді причин аварій; розробляє заходи для їх усунення та запобігання їм; створює безпечні умови виробництва і праці робітників дільниці. Керує робітниками, що здійснюють експлуатацію, технічне обслуговування, ремонт залізнично-будівельних машин та енергетичного устаткування, монтерами колій тощо.

Виконавець робіт вишкобудування. Здійснює безпосереднє керівництво виконанням та організовує роботи щодо вишкобудування відповідно до технічної та технологічної документації. Забезпечує ефективну роботу і технічний нагляд за обслуговуванням та експлуатацією механічного й електричного обладнання та інструменту; складає графіки планово-запобіжних ремонтів, заявки на запасні частини. Створює безпечні умови виробництва та праці робітників дільниці.

Виконавець робіт з ремонту та налагодження енергетичного устаткування. Здійснює безпосереднє керівництво та організацію робіт щодо забезпечення безперебійної роботи, правильної експлуатації, ремонту та модернізації енергетичного устаткування. Складає розрахунки потреб у електричній, тепловій та інших видах енергії, бере участь у розробленні норм їх витрачання, здійсненні заходів щодо економії енергії та палива. Організовує розроблення графіків огляду, перевірки і ремонту енергетичного устаткування, заявок на ремонт устаткування спеціалізованими організаціями, на приєднання додаткових потужностей до електричних і теплових мереж, на необхідні для експлуатації та ремонту енергетичного устаткування матеріалів, запасних частин, інструменту, вимірювальних приладів тощо. Бере участь у випробовуванні та прийманні енергетичного устаткування і мереж в експлуатацію, проводить паспортизацію енергетичних установок. Готує котли, посудини, що працюють під тиском, трубопроводи пари та гарячої води, електричні установки та інші об'єкти енергетичного господарства, що контролюються державним наглядом і енергонаглядом, для приймання в експлуатацію, перевірки та огляду службами Держкомнаглядохоронпраці. Здійснює контроль за додержанням інструкцій з експлуатації, технічного обслуговування та нагляду за енергетичним устаткуванням й електричними мережами; бере участь у розгляді причин аварій; розробляє заходи для їх усунення та запобігання їм; створює безпечні умови виробництва та праці робітників.

2. ГОЛОВА КООПЕРАТИВУ БУДІВЕЛЬНОГО. ДИРЕКТОР (КЕРІВНИК) МАЛОГО БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Завдання та обов'язки. Здійснює керівництво всіма службами підприємства (кооперативу). Організує безпосередньо та через адміністрацію фінансову, виробничу й господарську діяльність. Забезпечує вивчення галузевого ринку. Вживає заходів щодо забезпечення підприємства (кооперативу) необхідною сировиною, матеріалами, основними засобами виробництва і будівельною продукцією. Контролює виконання договірних зобов'язань, якість будівельних робіт і продукції, що виробляє підприємство (кооператив) та його підрозділи, додержання виробничої, трудової та технологічної дисципліни. Здійснює заходи щодо подальшого розвитку підприємства (кооперативу), впровадження передових технологій виробництва, соціального розвитку колективу. Забезпечує зв'язок підприємства (кооперативу) з іншими організаціями і підприємствами. Виконує обов'язки, передбачені статутом і правилами внутрішнього розпорядку підприємства (кооперативу). Забезпечує виконання чинного законодавства з питань діяльності підприємства, організації та охорони праці.

Повинен знати: Конституцію України ([254к/96-ВР](#)), закони України, постанови і рішення Кабінету Міністрів України з питань діяльності галузі, перспективи технічного та економічного розвитку галузі, методи управління, технологію й організацію будівельного виробництва, досягнення науки та техніки, передовий вітчизняний та зарубіжний досвід; порядок проведення торгів (тендерів), укладання та виконання контрактів (договорів), основи планування, статистики, фінансування будівництва, роботи з цінними паперами, оподаткування, менеджменту, маркетингу, комерційної діяльності, психології; можливості використання організаційної й обчислювальної техніки; етику ділового спілкування та ведення переговорів; законодавство про працю; правила та норми охорони праці та виробничої санітарії, протипожежного захисту та охорони навколишнього середовища.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст або бакалавр). Післядипломна освіта в галузі управління. Стаж роботи за професією: для магістра або спеціаліста - не менше 2 років, бакалавра - не менше 3 років.

3. ГОЛОВНИЙ АРХІТЕКТОР (архітектура та будівництво)

Завдання та обов'язки. Здійснює технічне керівництво розробленням архітектурної частини (розділу) комплексних проектів об'єктів різного призначення. Бере безпосередню участь у проектуванні, розробленні проектних пропозицій та генеральних планів будов, погодженні з відповідними органами проектних рішень та умов здійснення будівництва. Забезпечує дотримання встановлених строків виконання проектних робіт, підвищення їх якості та економічності, а також відповідності прийнятих проектних рішень діючим нормативним документам з проектування та будівництва. Готує матеріали для укладання договорів із замовниками та субпідрядними організаціями на проведення проектно-вишукувальних робіт.

Розробляє технічні завдання субпідрядним організаціям і забезпечує їх даними, необхідними для виконання робіт. Організовує проведення патентних досліджень для забезпечення патентної чистоти нових проектних рішень та їх патентоспроможності. Формулює завдання щодо розроблення розділів (частин) проекту і видає їх виконавцям. Перевіряє відповідність розроблених проектних рішень виданим завданням. Бере участь в узгодженні проектних рішень та в обговоренні проектів у організаціях та органах експертизи. Здійснює авторський нагляд за будівництвом запроектованих об'єктів щодо питань його компетенції. Готує пропозиції про внесення змін у робочу документацію у зв'язку з введенням у дію нових нормативних документів. Забезпечує аналіз і узагальнення передового вітчизняного та зарубіжного досвіду проектування, будівництва й експлуатації збудованих об'єктів. Готує висновки з раціоналізаторських пропозицій і винаходів, проектів стандартів, технічних умов та інших нормативних документів з проектування і будівництва. Бере участь у експертизі проектів, підготовці публікацій та складанні заявок на винаходи, у роботі семінарів і конференцій за своїм фахом.

Повинен знати: перспективи розвитку галузей народного господарства, науки та техніки; методи проектування; економіку й організацію проектування та інженерних досліджень; передовий вітчизняний і зарубіжний досвід проектування та будівництва; постанови, розпорядження і накази, методичні, нормативні та інші керівні матеріали щодо проектування, будівництва й експлуатації об'єктів; порядок проведення торгів (тендерів) у будівництві; технічні, економічні, екологічні та соціальні вимоги до об'єктів, що проектуються; правила та норми охорони праці, виробничої санітарії, охорони навколишнього середовища та протипожежного захисту; будівельні норми та правила; стандарти, технічні умови та інші керівні матеріали з питань розроблення й оформлення проектно-кошторисної та іншої технічної документації; основи стандартизації й патентоведення; економіку й організацію будівництва; авторське право; засоби автоматизації проектних робіт.

Кваліфікаційні вимоги. Повна вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст). Післядипломна освіта в галузі управління. Стаж роботи за професіями керівників нижчого рівня: для магістра - не менше 2 років, спеціаліста - не менше 3 років.

4. ГОЛОВНИЙ АРХІТЕКТОР ПРОЕКТУ. ГОЛОВНИЙ ІНЖЕНЕР ПРОЕКТУ

Завдання та обов'язки. Здійснює технічне керівництво проектно-розшукувальними роботами під час проектування об'єкта й авторський нагляд за його будівництвом, введенням у дію й освоєнням проектних потужностей. Забезпечує високий техніко-економічний рівень об'єктів, що проектуються, впровадження досягнень науково-технічного прогресу та якість проектно-кошторисної документації. Керує розробленням необхідних техніко-економічних обґрунтувань та розрахунків обсягів будівельно-монтажних робіт, визначенням кошторисної вартості будівництва, необхідного складу та кількості обладнання, виробів і матеріалів. Вживає заходів щодо скорочення витрат під час

будівництва та експлуатації об'єктів і зростання його ефективності на основі запровадження прогресивних проектних, містобудівних, архітектурно-планувальних рішень.

Готує дані для укладання договорів із замовниками щодо розроблення (передачі) проектно-кошторисної документації, обґрунтування договірної ціни. Бере участь у виборі будівельного майданчика для будівництва, підготовці завдань на проектування об'єктів та в організації інженерних обстежень для розроблення проектно-кошторисної та іншої технічної документації на реконструкцію і технічне переозброєння діючих підприємств, будов і споруд; організовує їх розроблення. Бере участь у складанні комплексних програм, графіків виконання науково-дослідних, конструкторських, технологічних і проектних робіт для об'єктів, на яких будуть застосовуватися нові технологічні процеси й устаткування з тривалими циклами розроблення, конструювання і виготовлення. Складає календарний план випуску науково-технічної продукції. Розробляє пропозиції щодо складу розробників проекту, розподіляє між ними завдання за розділами та частинами проекту, обсяги і вартість робіт. Формулює завдання субпідрядним організаціям і забезпечує ці організації необхідними вихідними даними щодо доручених робіт. Вирішує питання, що виникають у процесі розроблення документації. Відповідає за технічні, економічні, естетичні та екологічні якості проекту в цілому та здійснює контроль за якісним рівнем проектних, містобудівних і архітектурно-планувальних рішень, витратами коштів на проектно-пошукові роботи, строками розроблення проектно-кошторисної документації. Забезпечує відповідність розробленої проектно-кошторисної документації державним стандартам, нормам, правилам та інструкціям. Організовує роботу з перевірки патентної чистоти і патентоспроможності вперше застосованих у проекті чи розроблених для нього технологічних процесів, устаткування, приладів, конструкцій, матеріалів і виробів, відповідності розробленої проектно-кошторисної документації вимогам охорони навколишнього середовища (екологічну експертизу).

Проводить захист проекту в організаціях та органах експертизи. Бере участь в узгодженні проектно-кошторисної документації. Вирішує питання проектування, що виникають у процесі будівництва, введення в експлуатацію об'єктів, освоєння проектних потужностей; організовує усунення виявлених дефектів проектно-кошторисної та іншої технічної документації. Організовує роботу над обліком витрат затвердженого кошторисного ліміту. Готує пропозиції керівництву проектно-кошторисної організації та замовнику щодо внесення в робочу документацію змін, пов'язаних із введенням нової нормативної документації, з урахуванням фактичного стану будівництва. Узгоджує обґрунтовані відступи від діючих норм, правил, інструкцій з органами державного нагляду і зацікавленими організаціями, що їх затвердили. Забезпечує аналіз та узагальнення досвіду проектування, будівництва й експлуатації збудованих об'єктів і підготовку на цій основі пропозицій щодо підвищення технічного й економічного рівня проектних рішень. Готує висновки з раціоналізаторських пропозицій та винаходів, проектів стандартів, технічних умов та інших нормативних документів з проектування і будівництва. Бере участь у експертизі проектів, підготовці публікацій і складанні заявок на винаходи, у роботі семінарів і

конференцій за своїм фахом. Може брати участь у роботі тендерного комітету.

Повинен знати: перспективи розвитку галузей народного господарства, науки та техніки; методи проектування; економіку й організацію проектування та інженерних досліджень; передовий вітчизняний і зарубіжний досвід проектування та будівництва; основи стандартизації та патентоведення; постанови, розпорядження і накази, методичні, нормативні та інші керівні матеріали щодо проектування, будівництва й експлуатації об'єктів; технічні, економічні, екологічні та соціальні вимоги до об'єктів, що проектується; правила та норми охорони праці, виробничої санітарії й протипожежного захисту; будівельні норми та правила; стандарти, технічні умови й інші керівні матеріали з розроблення й оформлення проектно-кошторисної та іншої технічної документації; порядок укладання та виконання договорів на створення (передачу) науково-технічної продукції; економіку й організацію будівництва; авторське право; засоби автоматизації проектних робіт.

Кваліфікаційні вимоги. Повна вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст). Післядипломна освіта в галузі управління. Стаж за професіями керівників нижчого рівня: для магістра - не менше 2 років, спеціаліста - не менше 3 років.

5. ГОЛОВНИЙ БУДІВЕЛЬНИК

Завдання та обов'язки. Координує роботу з розроблення проектно-технологічної документації в системі інженерної підготовки будівельного виробництва, зведених календарних і сіткових графіків робіт, проектів виконання робіт і технологічних карт та контролює їх виконання. Бере участь в узгодженні проектів виконання робіт, що розробляються субпідрядними організаціями, у розробленні та впровадженні автоматизованої системи управління будівництвом, комплексної механізації й автоматизації будівельних процесів. Контролює додержання технологічної дисципліни й виконання заходів щодо підвищення якості будівництва, підготовки об'єктів до роботи в осінньо-зимовий період. Забезпечує впровадження у виробництво досягнень науки і техніки, передових ресурсозберігаючих технологій, раціоналізаторських пропозицій, що направлені на поліпшення технології будівництва, засобів охорони навколишнього середовища. Керує підрозділами і службами технологічної підготовки виробництва. У разі потреби бере участь у роботі тендерного комітету.

Повинен знати: законодавство України та постанови і рішення Кабінету Міністрів України з питань будівництва, постанови, розпорядження, накази, методичні, нормативні та інші керівні матеріали з питань організації будівництва, перспективи технічного та економічного розвитку будівельної галузі, технологію й організацію будівельного виробництва, досягнень науки і техніки, передовий вітчизняний та зарубіжний досвід; порядок укладання та виконання контрактів (договорів), будівельні норми та правила виконання робіт, стандарти й технічні умови; керівні матеріали щодо розроблення й оформлення технічної документації; основи маркетингу, планування, фінансування будівництва, можливості використання організаційної й обчислювальної техніки; правила та

норми охорони праці, виробничої санітарії, протипожежного захисту та охорони навколишнього середовища.

Кваліфікаційні вимоги. Повна вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст). Післядипломна освіта в галузі управління. Стаж роботи за професіями керівників нижчого рівня: для магістра - не менше 2 років, спеціаліста - не менше 3 років.

6. ГОЛОВНИЙ ГЕОДЕЗИСТ

Завдання та обов'язки. Організовує своєчасне та якісне виконання комплексу геодезичних робіт, що забезпечують повну відповідність проектній документації геометричних параметрів, координат і висотних позначок будов та споруд під час їх розміщення і зведення. Здійснює технічне та методичне керівництво щодо застосування ефективних методів і засобів вимірювання й контролю, планування польових і камеральних робіт, упровадження нормативних документів з геодезичного забезпечення та дотримання їх вимог. Здійснює контроль за виконанням всього обсягу геодезичних робіт, додержанням правил ведення та збереження польових журналів, виконавчої геодезичної документації; бере безпосередню участь у виконанні найбільш відповідальних і складних робіт. Визначає потребу в геодезичних засобах вимірювання та контролю, організовує їх облік, своєчасний ремонт і перевірку. Впроваджує у виробництво нові методи і засоби геодезичних робіт. Приймає від замовника технічну документацію на геодезичну основу для будівництва з перевіркою необхідної точності її побудови. Контролює збереження у процесі будівництва знаків геодезичної мережі. Розглядає та готує до узгодження проекти виконання геодезичних робіт. Проводить роботу щодо удосконалення методів ведення геодезичних робіт і впровадження нової техніки. Здійснює вибірковий контроль за роботою виробничого персоналу щодо забезпечення відповідності геометричних параметрів проекту під час зведення споруд і будов, повідомляє про виявлені порушення керівництво організації, заносить зауваження до журналу робіт. Організовує підвищення кваліфікації працівників геодезичної служби, проводить виробничий інструктаж. Забезпечує складання необхідної звітності.

Повинен знати: постанови, розпорядження і накази, методичні, нормативні та інші керівні матеріали щодо виконання геодезичних робіт; геодезичні прилади та правила їх експлуатації; організацію та технологію виконання геодезичних робіт; основи маркетингу, економіки, організації й технології будівельного виробництва, праці й управління; будівельні та геодезичні допуски; передовий вітчизняний і зарубіжний досвід проведення геодезичних робіт; основи трудового законодавства; правила та норми охорони праці, виробничої санітарії, протипожежного захисту під час проведення геодезичних робіт.

Кваліфікаційні вимоги. Повна вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст). Післядипломна освіта в галузі управління. Стаж роботи за професіями керівників нижчого рівня: для магістра - не менше 2 років, спеціаліста - не менше 3 років.

7. ГОЛОВНИЙ ГІДРОГЕОЛОГ

Завдання та обов'язки. Організовує своєчасне та якісне виконання гідрогеологічних робіт під час розміщення та зведення будов і споруд. Забезпечує комплексне вивчення гідрогеології території, на якій здійснюється будівництво. Здійснює методичне й технічне керівництво під час проведення гідрогеологічних робіт. Бере участь у проведенні авторського нагляду за виконанням будівельно-монтажних робіт (будівельного водозниження й водовідливу, ін'єкційних і цементаційних робіт, дренажних заходів, водозабірних споруд з використання підземних вод для тимчасового та постійного водопостачання) відповідно до проектної документації та технічних умов. Бере участь у роботі щодо приймання основ споруд, укосів, відкритих і підземних будівельних виробок.

Здійснює контроль за експлуатацією водовідливних і водознижувальних систем і водозабірних споруд тимчасового водопостачання, за вживанням заходів щодо безпечного ведення робіт у несприятливих гідрогеологічних умовах (можливість прориву підземних вод у будівельний виробок, пливуні, провальні-осідальні явища, пов'язані з водозниженням, та інше), за додержанням правил обліку та збереження виконавчої гідрогеологічної документації. Бере участь у розробленні планів ліквідації аварій, пов'язаних із проривом води. Удосконалює організацію виконання гідрогеологічних робіт; контролює дотримання вимог щодо охорони підземних вод від забруднення в процесі виконання будівельно-монтажних робіт, збереження режимної гідрогеологічної мережі, що використовується в будівельний період і може бути використана в період експлуатації споруди. Проводить роботу щодо удосконалення методів виконання гідрогеологічних робіт і впровадження нової техніки, розробляє методики спостережень і досліджень. Координує діяльність працівників підрозділів. Забезпечує складання необхідної звітності.

Повинен знати: постанови, розпорядження і накази, методичні, нормативні й інші керівні матеріали щодо організації та проведення гідрогеологічних робіт під час розміщення та зведення будов і споруд; технологію гідрогеологічних робіт і вимоги до якості їх проведення; види гідрогеологічного обладнання та правила його технічної експлуатації; правила складання, зберігання й обліку виконавчої документації і гідрогеологічних матеріалів; основи економіки, організації будівельного виробництва, праці й управління; досягнення науки й передовий вітчизняний та зарубіжний досвід проведення гідрогеологічних робіт; основи трудового законодавства; правила та норми охорони праці, виробничої санітарії, протипожежного захисту й охорони навколишнього середовища під час проведення гідрогеологічних робіт.

Кваліфікаційні вимоги. Повна вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст). Післядипломна освіта в галузі управління. Стаж роботи за професіями керівників нижчого рівня: для магістра - не менше 2 років, спеціаліста - не менше 3 років.

8. ГОЛОВНИЙ ІНЖЕНЕР

Завдання та обов'язки. Здійснює технічне керівництво діяльністю будівельної організації. Визначає технічну політику і

перспективи розвитку індустріалізації та спеціалізації будівельного виробництва, удосконалення його технології. Сприяє підвищенню рівня інженерної підготовки й організації виробництва, поліпшенню якості робіт. Забезпечує ефективне використання виробничих фондів, безперебійну експлуатацію, ремонт і модернізацію будівельної техніки; здійснює контроль щодо додержання технологічної дисципліни, будівельних норм і правил, вимог з охорони праці, виробничої санітарії та протипожежного захисту. Керує розробленням заходів щодо дбайливого використання природних ресурсів, охорони навколишнього середовища, створення сприятливих і безпечних умов праці та підвищення культури будівельного виробництва. Організовує розроблення та впровадження проектів виконання робіт. Укладає угоди з науково-дослідними, проектними організаціями та вищими навчальними закладами на проведення науково-дослідних робіт з метою розроблення і впровадження нової техніки, матеріалів, передової технології, здійснює контроль за їх виконанням. Вживає заходів щодо удосконалення організації будівельного виробництва, праці та управління, упровадження обчислювальної техніки, механізації й автоматизації управлінських робіт. Організовує роботу з охорони праці, раціоналізації та винахідництва, технічної інформації та пропаганди передового вітчизняного та зарубіжного досвіду. Бере участь у обговоренні причин аварій, нещасних випадків і вживає заходів щодо їх усунування та запобігання їм. Забезпечує підготовку та підвищення кваліфікації кадрів, перевірку знань правил і норм з охорони праці працівниками підрозділів. Керує технічними службами будівельної організації. Забезпечує виконання чинного законодавства з питань охорони праці, виробничої санітарії та охорони навколишнього середовища. Є першим заступником керівника будівельної організації.

Повинен знати: Конституцію України ([254к/96-ВР](#)), закони України, постанови та рішення Кабінету Міністрів України, що є визначальними для капітального будівництва; постанови, розпорядження, накази та інші керівні й нормативні матеріали, що стосуються діяльності будівельної організації; перспективи технічного й економічного розвитку галузі й організації; технологію будівельного виробництва; організацію виробництва, праці й управління; порядок укладання та виконання контрактів і угод; будівельні норми й правила, державні стандарти й технічні умови; досягнення науки і техніки та передовий вітчизняний і зарубіжний досвід у галузі технології й організації будівельного виробництва; етику ділового спілкування та ведення переговорів; основи економіки, цивільного та трудового законодавства; правила та норми охорони праці, виробничої санітарії, протипожежного захисту та охорони навколишнього середовища.

Кваліфікаційні вимоги. Повна вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст). Післядипломна освіта в галузі управління. Стаж роботи за професією керівників нижчого рівня: для магістра - не менше 2 років, спеціаліста - не менше 3 років.

9. ГОЛОВНИЙ МАРКШЕЙДЕР

Завдання та обов'язки. Керує здійсненням маркшейдерських робіт, проведенням зйомок і замірів підземних та відкритих

гірничих виробок, території копалин, будівельних майданчиків. Бере участь в орієнтуванні підземних маркшейдерських зйомок, передачі висотних позначок, проектуванні відповідальних збіжок (сполучних ходів), виробок, проведенні гірничих виробок зустрічними забоями, перевірці геометричних схем підйомних комплектів і вертикальності стінок і провідників стволів шахт. Забезпечує задані напрямки гірничих виробок. Здійснює контроль за веденням гірничо-прохідницьких робіт, раціональним використанням балансових запасів корисних копалин, за організацією правильного обліку руху запасів, виконаних обсягів гірничих робіт, а також втрат під час добування. Забезпечує приймання маркшейдерських робіт, що виконує підрядна організація. Розробляє заходи щодо охорони споруд від шкідливого впливу на них гірничих виробок, проведення гірничих виробок у захисних цілях. Керує складанням робочих планів, профілів, схем, звітів та іншої технічної документації. Організовує проведення дослідницьких робіт з маркшейдерської справи, упровадження нових прогресивних методів маркшейдерських вимірювань. Забезпечує своєчасне складання і поповнення основної й обмінної маркшейдерської документації. Керує робітниками відділу (служби), координує діяльність підрозділів, що пов'язані з проведенням маркшейдерських робіт.

Повинен знати: постанови, розпорядження і накази, методичні, нормативні та інші керівні матеріали щодо діяльності маркшейдерської служби; організацію і технологію виконання маркшейдерських робіт; правила технічної експлуатації маркшейдерського обладнання; методи спостереження за рухом земної поверхні та станом об'єктів, що охороняються; основи економіки, організації виробництва, праці й управління; передовий вітчизняний і зарубіжний досвід проведення маркшейдерських робіт; основи трудового законодавства, норми та правила охорони праці, виробничої санітарії, протипожежного захисту під час виконання маркшейдерських робіт.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст). Післядипломна освіта в галузі управління. Стаж роботи за професією керівників нижчого рівня: для магістра - не менше 2 років, спеціаліста - не менше 3 років.

10. ДИРЕКТОР З КАПІТАЛЬНОГО БУДІВНИЦТВА

Завдання та обов'язки. Організовує розміщення замовлень на капітальне будівництво, реконструкцію та технічне переозброєння виробничих об'єктів. Забезпечує проведення торгів, тендерів, укладання з будівельними та проектними організаціями відповідних контрактів (договорів). Разом з підрядними організаціями організовує роботу щодо погодження цін на будівництво об'єктів відповідно до діючих нормативних документів. Забезпечує раціональне використання капітальних вкладень, своєчасне і в повному обсязі фінансування проектно-розвідувальних робіт і будівництва об'єктів відповідно до титульних списків будов та укладених договорів. Організує роботу щодо надійної та правильної технічної експлуатації існуючих будинків і споруд та своєчасного проведення їх капітального ремонту. Здійснює контроль за виконанням договірних зобов'язань, своєчасним уведенням в

експлуатацію об'єктів, за витрачанням коштів, виділених для придбання устаткування, дотриманням правил збереження та якістю консервації устаткування, що не встановлене, якістю будівельних робіт; у разі потреби контролює виставлення санкцій, що передбачені контрактами (договорами). Організовує технічний нагляд за строками будівництва, відповідністю будівельно-монтажних робіт затвердженій проектно-кошторисній документації, робочим кресленням, будівельним нормам та правилам, вимогам охорони праці, виробничої санітарії, протипожежного захисту й охорони навколишнього середовища. Узгоджує з Держкомнаглядохоронпраці та іншими органами питання, пов'язані з установленням, випробуванням та реєстрацією устаткування. Проводить роботу щодо створення безпечних умов праці. Керує структурними підрозділами і службами капітального будівництва організації (підприємства).

Повинен знати: Конституцію України ([254к/96-ВР](#)), закони України, постанови і рішення Кабінету Міністрів України з питань діяльності галузі; постанови, розпорядження, накази, методичні, нормативні та інші керівні матеріали з питань організації будівництва, перспективи технічного та економічного розвитку галузі; методи управління, технологію й організацію будівельного виробництва, досягнення науки та техніки, передовий вітчизняний та зарубіжний досвід; порядок проведення торгів (тендерів), укладання та виконання контрактів (договорів), основи планування, статистики, фінансування будівництва, роботи з цінними паперами, оподаткування, менеджменту, маркетингу, комерційної діяльності, психології; можливості використання організаційної й обчислювальної техніки; етику ділового спілкування та ведення переговорів; правила та норми охорони праці, виробничої санітарії, протипожежного захисту й охорони навколишнього середовища.

Кваліфікаційні вимоги. Повна вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст). Післядипломна освіта в галузі управління. Стаж роботи за професією керівників нижчого рівня: для магістра - не менше 2 років, спеціаліста - не менше 3 років.

11. КЕРУЮЧИЙ ТРЕСТОМ. НАЧАЛЬНИК (КЕРІВНИК) ОРГАНІЗАЦІЇ (БУДІВЕЛЬНОЇ, МОНТАЖНОЇ, РЕМОНТНО-БУДІВЕЛЬНОЇ)

Завдання та обов'язки. Керує відповідно до чинного законодавства всіма видами діяльності будівельного тресту, управління, організації (далі - організація). Організовує безпосередньо та через функціональні підрозділи роботу й ефективну взаємодію виробничих і обслуговуючих підрозділів, спрямовуючи їх діяльність на досягнення високих техніко-економічних показників, розвиток й удосконалення будівельного виробництва. Визначає технічні, технологічні, фінансові та інші можливості організації для участі її у тендерах (конкурсах).

Забезпечує високоприбуткову діяльність організації, ефективно використання й зберігання закріпленого за нею майна, а також виконання всіх завдань, передбачених статутом і контрактом, зобов'язань перед державним бюджетом, установою фінансуючого банку, замовниками. Впроваджує в практику досягнення науково-технічного прогресу. Вживає заходів щодо зниження витрат сировини, палива, енергії та матеріалів, підвищення продуктивності

праці, створення безпечних і сприятливих умов праці. Здійснює заходи щодо забезпечення будівельної організації кваліфікованими кадрами, соціального розвитку колективу, ефективного використання знань та досвіду працівників. Вирішує всі питання в межах наданих йому прав і доручає виконання окремих виробничо-господарських функцій іншим посадовим особам: заступникам, керівникам виробничих одиниць, а також керівникам функціональних і виробничих підрозділів. Забезпечує дотримання чинного законодавства з питань діяльності організації, розроблення, складання та виконання колективного договору. Впроваджує в життя рішення Кабінету Міністрів України з питань будівництва.

Повинен знати: Конституцію України ([254к/96-ВР](#)), закони України, постанови і рішення Кабінету Міністрів України з питань діяльності галузі, перспективи технічного та економічного розвитку галузі, методи управління, технологію й організацію будівельного виробництва, досягнення науки і техніки, передовий вітчизняний та зарубіжний досвід; порядок проведення торгів (тендерів), укладання та виконання контрактів (договорів); основи планування, статистики, оплати праці, фінансування будівництва, роботи з цінними паперами, оподаткування, менеджменту, маркетингу, комерційної діяльності, психології; можливості використання організаційної й обчислювальної техніки; етику ділового спілкування та ведення переговорів; законодавство про працю; правила та норми охорони праці, виробничої санітарії, протипожежного захисту й охорони навколишнього середовища.

Кваліфікаційні вимоги. Повна вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст). Післядипломна освіта в галузі управління. Стаж роботи за професією керівників нижчого рівня: для магістра - не менше 2 років; спеціаліста - не менше 3 років.

12. КОМАНДИР ЗЕМЛЕСОСА, ЗЕМСНАРЯДА, ДНООЧИЩУВАЛЬНОГО СНАРЯДА

Завдання та обов'язки. Організовує виконання гідромеханізованих земляних робіт відповідно до графіків і проектів виконання робіт. Сприяє впровадженню прогресивних технологій будівництва. Контролює виконання правил безпечної експлуатації землесосних, землечерпальних, дноочищувальних снарядів і ґрунтососних установок. Забезпечує технічний нагляд за обслуговуванням і експлуатацією механічного й електричного обладнання снарядів та установок. Складає графіки планово-запобіжних ремонтів, заявки на запасні частини. Бере участь у періодичній перевірці знань з охорони праці робітників, що здійснюють керування, експлуатацію й обслуговування несамохідних плавучих снарядів та інших плавучих засобів, машиністів землесосних снарядів, гідросівалок, ґрунтососних установок, робітників карт наміву тощо. Розробляє заходи щодо створення безпечних умов праці. Керує робітниками загону.

Повинен знати: постанови, розпорядження, накази, методичні, нормативні та інші керівні матеріали з капітального будівництва, що є визначальними для діяльності загону; організацію і технологію гідромеханізованих земляних робіт; будівельні норми та правила, норми виробітку й розцінки; технічні умови на виконання та

приймання робіт; положення про оплату праці, форми матеріального стимулювання; систему інженерної підготовки будівельного виробництва; порядок взаємозв'язків із замовниками й субпідрядними організаціями; основи економіки; організацію праці й управління; передовий вітчизняний та зарубіжний досвід щодо організації будівельного виробництва; законодавство про працю, норми та правила охорони праці, виробничої санітарії, протипожежного захисту та охорони навколишнього середовища.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст або бакалавр). Післядипломна освіта в галузі управління. Стаж роботи за професією: для магістра або спеціаліста - не менше 2 років, бакалавра - не менше 3 років.

13. МАЙСТЕР БУДІВЕЛЬНИХ ТА МОНТАЖНИХ РОБІТ

Завдання та обов'язки. Забезпечує виконання будівельно-монтажних робіт відповідно до робочих креслень, проекту організації робіт, виробничого плану та нормативних документів. Контролює додержання технологічної послідовності виробництва та забезпечує належну якість робіт. У разі потреби здійснює розбивні роботи, геодезичний контроль під час виконання технологічних операцій, заміри обсягів будівельно-монтажних робіт. Організовує приймання матеріалів, конструкцій, виробів, їх складування та облік. Вносить пропозиції щодо комплектування кількісного та професійно-кваліфікаційного складу бригад, присвоєння розрядів робітникам, їх матеріального стимулювання. Здійснює розміщення бригад, ланок, окремих робітників на ділянці, видає виробничі завдання робітникам і контролює їх виконання; проводить виробничий інструктаж, про що робить запис у спеціальному журналі обліку інструктажів. Оформляє наряди, документи обліку робочого часу, простоїв. Приймає виконані роботи. Організовує оперативний облік виконання виробничих завдань. Стежить за своєчасним забезпеченням бригад і робітників інструментом, пристроями, засобами малої механізації, транспортом, спецодягом, захисними засобами. Створює безпечні умови праці. Бере участь у роботі з атестації робочих місць. Забезпечує економне витрачання матеріалів, застосування за призначенням технологічної оснастки, будівельних машин, енергетичного устаткування, транспортних засобів і засобів захисту працюючих. Контролює дотримання норм перенесення ваги, забезпечення робочих місць знаками безпеки, попереджувальними написами та плакатами. Щодня до початку роботи перевіряє стан охорони праці і вживає заходів для усунення виявлених недоліків, контролює виконання робітниками інструкцій з питань охорони праці, виробничої та трудової дисципліни. Організовує впровадження у виробництво передових методів і прийомів праці. Бере участь у розробленні колективного договору та виконанні його заходів.

Повинен знати: постанови, розпорядження, накази та інші керівні, методичні та нормативні матеріали щодо діяльності будівельної ділянки; технологію й організацію будівельного виробництва; проектно-кошторисну документацію на об'єкти, що будуються; будівельні норми та правила; технічні умови на виконання та приймання будівельно-монтажних робіт; основи економіки, організації праці й управління, норми виробітку та

розцінки, діюче положення про оплату праці та матеріальне стимулювання робітників; технічні характеристики будівельних машин, що застосовуються, механізованого інструменту, пристроїв; передовий вітчизняний та зарубіжний досвід організації будівельного виробництва; основи трудового законодавства; правила та норми охорони праці, виробничої санітарії, протипожежного захисту та охорони навколишнього середовища.

Майстер гірничий проходки шахти - технологію та організацію гірничопрохідницьких робіт.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (спеціаліст, бакалавр). Післядипломна освіта в галузі управління. Стаж роботи за будівельною професією не менше 2 років.

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ

Майстер гірничий проходки шахти. Здійснює оперативне керівництво і технічний нагляд за роботою гірничопрохідницьких бригад (ланок). Забезпечує виконання графіків робіт, ефективне використання виробничого устаткування та економне витрачання проходки. Веде облік матеріальних цінностей; вживає заходів щодо їх збереження, своєчасного та правильного списання матеріалів; дотримання паспортів щодо виконання буропідричних робіт та укріплення виробок, графіків циклічної організації праці, технічних і геологічних вимог до якості.

14. НАЧАЛЬНИК ВІДДІЛУ ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТА РЕМОНТУ МАШИН І МЕХАНІЗМІВ

Завдання та обов'язки. Забезпечує контроль за технічним станом машин і механізмів, своєчасною підготовкою об'єктів до виконання механізованих робіт і додержанням вимог нормативної, технічної документації та проектів виконання робіт. Бере участь у формуванні виробничої програми й організовує її виконання. Організовує транспортування машин і забезпечення їх паливними та мастильними матеріалами. Керує роботою радіодиспетчерського зв'язку. Розробляє пропозиції щодо удосконалення структури парку машин, підвищення змінності їх роботи, упровадження прогресивних технологій виконання робіт. Здійснює заходи щодо підготування техніки до роботи в зимовий період. Бере участь у розробленні та узгодженні планів огляду, випробування, ремонту будівельної техніки. Вивчає умови роботи машин та устаткування, окремих вузлів і готує пропозиції щодо поліпшення техніко-експлуатаційних характеристик машин і змінного робочого устаткування. Організовує роботу ремонтної служби (у разі відсутності служби головного механіка). Проводить роботу щодо удосконалення організації праці служби експлуатації та ремонтної служби. Розробляє та впроваджує заходи щодо створення безпечних умов праці під час експлуатації та ремонту машин і механізмів. Контролює додержання вимог охорони праці, виробничої санітарії та протипожежного захисту. Бере участь у обговоренні раціоналізаторських пропозицій, що стосуються поліпшення експлуатації та ремонту машин і механізмів, у розробленні колективного договору та виконанні його заходів. Керує

працівниками відділу і підрозділів з експлуатації та ремонту машин і механізмів.

Повинен знати: постанови, розпорядження, накази, методичні, нормативні та інші керівні матеріали, що стосуються виробничої та господарської діяльності відділу; єдину систему планово-запобіжних ремонтів і раціональної експлуатації машин і механізмів; технічні характеристики, конструктивні особливості й експлуатаційні характеристики машин і механізмів; стандарти, технічні умови й інструкції з експлуатації машин і механізмів; основи економіки, організації виробництва, праці та управління; правила державної автоінспекції; правила безпечної експлуатації вантажопідйомних машин і механізмів; основи трудового законодавства; норми та правила охорони праці, виробничої санітарії, протипожежного захисту та охорони навколишнього середовища.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст або бакалавр). Післядипломна освіта в галузі управління. Стаж роботи за професією: для магістра або спеціаліста - не менше 2 років, бакалавра - не менше 3 років.

15. НАЧАЛЬНИК ВІДДІЛУ ЗБУТУ (МАРКЕТИНГУ)

Завдання та обов'язки. Забезпечує реалізацію матеріально-технічних ресурсів на будівельні об'єкти відповідно до затвердженої номенклатури та графіків виконання робіт, вивчення ринків і перспектив їх розвитку, виявлення незадоволених потреб будівельних організацій у матеріалах і послугах, здійснення збутових операцій. Контролює виконання постачальниками договірних зобов'язань, якість матеріалів і виробів, що надходять. Готує рекомендації щодо випуску нових матеріалів і прогнозує ринковий попит, розробляє програму маркетингу, визначає основні вимоги до матеріально-технічних ресурсів, що застосовуються на будівництві, їх асортименту. Бере участь у визначенні цін на продукцію підсобних виробництв. Організовує оперативний облік руху матеріальних ресурсів, своєчасне передавання до центрального пункту контрольного обліку супровідних і товарно-транспортних документів для самовивозу матеріалів та виробів, сприяє розширенню централізованого постачання матеріалів і виробів із складів постачальників. Здійснює контроль за діяльністю складського господарства щодо умов складування, зберігання, вантаження та розвантаження матеріалів і виробів. Виявляє понаднормативні та неліквідні матеріали й вироби, готує їх до реалізації за встановленим порядком. Бере участь у розробленні колективного договору і виконанні його заходів. Керує працівниками відділу.

Повинен знати: постанови, розпорядження, накази, методичні, нормативні та інші керівні матеріали, що стосуються відділу збуту і перевезень (служби маркетингу); документацію з матеріально-технічного постачання; нормативи виробничих запасів; стандарти, технічні умови, прейскуранти оптових цін, номенклатуру матеріалів і виробів, що застосовуються в будівництві; основи трудового законодавства; правила та норми охорони праці, виробничої санітарії та протипожежного захисту.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст або бакалавр). Післядипломна освіта в галузі управління. Стаж роботи за професією: для магістра або спеціаліста - не менше 2 років, бакалавра - не менше 3 років.

16. НАЧАЛЬНИК ВІДДІЛУ З ПІДГОТОВКИ ВИРОБНИЦТВА

Завдання та обов'язки. Організовує розроблення проектно-технологічної документації в системі інженерної підготовки будівельного виробництва, зведених календарних (сітьових і лінійних) графіків робіт, проектів виконання робіт і технологічних карт. Забезпечує методичну допомогу будівельним організаціям у розробленні проектно-технологічної документації. Контролює здійснення проектів виконання робіт і у разі потреби коригує їх. Забезпечує розроблення робочих креслень тимчасових будов та споруд, технологічної оснастки, інвентарю і пристроїв. Бере участь у обговоренні та узгодженні проектів організації будівництва, розробленні заходів з підготовки об'єктів до роботи в осінньо-зимовий період. Здійснює контроль за готовністю будівельних майданчиків до початку робіт. Розглядає та готує для узгодження проекти виконання робіт, розроблені субпідрядними організаціями. Організовує впровадження проектних розробок і робочих креслень раціоналізаторських пропозицій, спрямованих на удосконалення технології будівельного виробництва. Бере участь у розробленні колективного договору та виконанні його заходів. Керує працівниками відділу.

Повинен знати: постанови, розпорядження, накази, методичні, нормативні та інші керівні матеріали, що є визначальними для діяльності будівельної організації; систему інженерної підготовки будівельного виробництва; порядок розроблення й узгодження проектно-технологічної документації та проектів виконання робіт; порядок проведення торгів (тендерів), укладання і виконання контрактів (договорів); методи розрахунків будівельних конструкцій; основи економіки, організації виробництва, праці й управління; технологію будівельного виробництва; передовий вітчизняний та зарубіжний досвід у галузі інженерної підготовки будівельного виробництва; основи трудового законодавства; правила охорони праці, виробничої санітарії, протипожежного захисту та охорони навколишнього середовища.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст або бакалавр). Післядипломна освіта в галузі управління. Стаж роботи за професією: для магістра або спеціаліста - не менше 2 років, бакалавра - не менше 3 років.

17. НАЧАЛЬНИК ВІДДІЛУ КАПІТАЛЬНОГО БУДІВНИЦТВА (ТЕХНІЧНОГО ПЕРЕОЗБРОЄННЯ)

Завдання та обов'язки. Забезпечує виконання завдань з капітального будівництва, введення в дію основних фондів і виробничих потужностей, раціональне й ефективне використання власних і залучених капітальних вкладень. Складає і готує до затвердження у встановленому порядку титульні списки. Готує до

укладання договори з проектними організаціями щодо розроблення проектно-кошторисної документації на об'єкти власного будівництва, проводить експертизу і затвердження проектно-кошторисної документації. Здійснює організаційну роботу щодо проведення торгів (тендерів) на будівництво, укладання з підрядними організаціями договорів на виконання будівельно-монтажних робіт. Забезпечує підготовку та подання у відповідні організації (установи банків) необхідної документації з фінансування будівництва. Забезпечує технічний нагляд за будівництвом об'єктів, організовує контроль за своєчасним виконанням вказівок та рекомендацій, записаних у журналі робіт представниками авторського нагляду та інших контролюючих органів. Здійснює приймання від підрядних організацій будівельно-монтажних робіт (закінчених об'єктів, етапів, черг) та оформлення відповідної документації. Складає оперативну статистичну звітність з капітального будівництва. Сприяє впровадженню раціоналізаторських пропозицій. Бере участь у розробленні колективного договору і виконанні його заходів. Керує працівниками відділу.

Повинен знати: постанови, розпорядження і накази, методичні, нормативні та інші керівні матеріали з питань капітального будівництва; порядок розроблення і затвердження планів капітального будівництва; технологію будівельного виробництва; порядок фінансування капітальних вкладень; будівельні норми та правила; порядок розроблення і затвердження проектно-кошторисної та іншої технічної документації; порядок проведення торгів (тендерів), укладання та виконання контрактів (договорів); передовий вітчизняний і зарубіжний досвід, досягнення науки та техніки в будівельній галузі; основи економіки, організації будівельного виробництва, праці й управління; основи трудового законодавства; правила й норми охорони праці, виробничої санітарії, протипожежного захисту й охорони навколишнього середовища.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст або бакалавр). Післядипломна освіта в галузі управління. Стаж роботи за професією для: магістра або спеціаліста - не менше 2 років, бакалавра - не менше 3 років.

18. НАЧАЛЬНИК ВІДДІЛУ КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ БУДІВЕЛЬНО-МОНТАЖНИХ РОБІТ

Завдання та обов'язки. Розробляє перспективні, річні, поточні комплексні плани управління якістю будівельно-монтажних робіт. Бере участь у розробленні планів технічного розвитку й упровадженні досягнень науки та техніки в будівельній організації. Вивчає причини, що зумовлюють дефекти під час виконання будівельно-монтажних робіт, виготовлення будівельних конструкцій і заготовок, розробляє заходи щодо їх усунення. Організовує впровадження сучасних методів ведення робіт, найновіших приладів і устаткування для здійснення випробувань і контролю якості матеріалів, конструкцій, виробів у процесі виконання будівельно-монтажних робіт; проведення технічного навчання, лекцій і семінарів з метою вивчення нормативної документації щодо якості робіт і застосування нових матеріалів, технологій тощо. Проводить

вибірковий контроль щодо відповідності будівельно-монтажних і спеціальних робіт проектній документації та вимогам нормативних документів; якості конструкцій, деталей та виробів, які виготовлені промисловими підприємствами. Здійснює методичне керівництво та контроль за роботою будівельної лабораторії, вирішенням питань якості виробництва будівельних матеріалів, конструкцій та виробів на підприємствах. Забезпечує виробничі підрозділи нормативною та довідковою літературою з питань управління якістю робіт; проводить облік наявних необхідних вимірювальних приладів та лабораторного устаткування й перевіряє укомплектованість ними; готує пропозиції з питань якості будівельно-монтажних робіт і продукції промислових підприємств для розгляду на засіданнях науково-технічної ради. інформує керівництво організації щодо якості будівельно-монтажних робіт та матеріальних ресурсів, що постачаються на об'єкт. Бере участь у складанні звітів з питань діяльності будівельної організації, розробленні колективного договору та виконанні його заходів. Керує працівниками відділу.

Повинен знати: постанови, розпорядження, накази, методичні, нормативні та інші керівні матеріали з питань якості будівельно-монтажних робіт; систему міжвідомчого контролю щодо якості будівельно-монтажних робіт; технологію будівельного виробництва; стандарти та технічні умови, що діють у галузі; порядок атестації якості будівельної продукції; порядок, за яким подаються та розглядаються рекламції щодо якості сировини, напівфабрикатів, комплектуючих виробів і готової будівельної продукції; правила проведення випробувань і приймання будівельної продукції та будівельно-монтажних робіт; порядок складання звітності; передовий вітчизняний і зарубіжний досвід щодо досягнення високих показників якості будівельно-монтажних робіт та організації її контролю; основи економіки, організації виробництва, праці й управління; основи трудового законодавства; правила та норми охорони праці, виробничої санітарії та протипожежного захисту.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст або бакалавр). Післядипломна освіта в галузі управління. Стаж роботи за професією: для магістра або спеціаліста - не менше 2 років, бакалавра - не менше 3 років.

19. НАЧАЛЬНИК ВІДДІЛУ ПІДСОВНИХ ВИРОБНИЦТВ

Завдання та обов'язки. Забезпечує організацію виробництва з виготовлення нетипових або несерійних конструкцій, виробів, вузлів, напівфабрикатів, підвищення технологічної готовності матеріалів. Здійснює координацію роботи підсобних виробництв. Розробляє пропозиції щодо розвитку власного виробництва; визначає потребу в капітальних вкладеннях на будівництво нових, реконструкцію і модернізацію діючих підприємств; готує висновки щодо документації з проектування будівництва і реконструкції підсобних виробництв. Розробляє пропозиції щодо вдосконалення системи госпрозрахункових відносин між підприємствами і будівельно-монтажною організацією. Бере участь у розробленні річних і квартальних бізнес-планів, планів упровадження нової

техніки та оргтехзаходів, розміщенні замовлень на виготовлення устаткування, інструментів і технологічного обладнання. Проводить аналіз господарської діяльності підсобних підприємств. Здійснює контроль за розробленням і виконанням оперативних планів робіт підприємств, своєчасним забезпеченням їх технічною документацією для виготовлення будівельних конструкцій, деталей, нетипового устаткування, списанням будівельних матеріалів тощо. Керує роботою, спрямованою на економію матеріальних ресурсів, ефективність використання сировини, матеріалів, паливних та енергетичних ресурсів в підсобних виробництвах. Бере участь у розробленні колективного договору та виконанні його заходів. Керує працівниками відділу.

Повинен знати: постанови, розпорядження, накази, методичні, нормативні та інші керівні матеріали з питань виробничого планування й оперативного управління виробництвом; спеціалізацію підприємств і виробничий зв'язок між ними; номенклатуру продукції, що випускається, види робіт (послуг), що виконуються; основи технології виробництва; організацію складського господарства, транспортних і вантажно-розвантажувальних робіт на підприємстві; організаційну техніку та засоби механізації оперативного обліку та регулювання процесів виробництва; основи економіки, організації виробництва, праці й управління; основи трудового законодавства; правила та норми охорони праці, виробничої санітарії, протипожежного захисту та охорони навколишнього середовища.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст або бакалавр). Післядипломна освіта в галузі управління. Стаж роботи за професією: для магістра або спеціаліста - не менше 2 років, бакалавра - не менше 3 років.

20. НАЧАЛЬНИК ВІДДІЛУ ТРАНСПОРТУ

Завдання та обов'язки. Забезпечує своєчасну й комплектну поставку на об'єкти будівельних матеріалів, конструкцій і деталей, раціональне використання транспортних засобів. Здійснює організацію вантажно-розвантажувальних і транспортних робіт, реалізацію заходів щодо механізації цих робіт і скорочення простоїв транспортних засобів під час вантаження та розвантаження. Визначає обсяги вантажоперевезень, потребу в транспортних засобах за кількістю та номенклатурою і забезпечує цю потребу за рахунок власного та залученого транспорту. Здійснює розподіл транспортних засобів і оперативний контроль за їх використанням. Виконує розрахунки матеріально-технічних ресурсів (запасних частин, паливних і мастильних та інших матеріалів) та бере участь у складанні заявок на ці ресурси. Контролює технічний стан транспортних засобів, складання та виконання графіків планово-запобіжних ремонтів, організацію технічного обслуговування та ремонту автотранспортних засобів. Організовує роботу з питань охорони праці, безпечного руху транспорту; аналізує причини дорожньо-транспортних пригод; розробляє та реалізує заходи для запобігання їм. Забезпечує ведення оперативного обліку роботи транспортних засобів; здійснює впровадження передових методів і форм організації праці на вантажно-розвантажувальних і

транспортних роботах. Бере участь у розробленні колективного договору та виконанні його заходів. Керує працівниками відділу.

Повинен знати: постанови, розпорядження, накази, методичні, нормативні та інші керівні матеріали щодо організації роботи транспорту та правила його експлуатації; порядок визначення потреби в автотранспорті та необхідних матеріально-технічних ресурсах; основи економіки, організації виробництва, праці й управління; основи трудового законодавства; правила та норми охорони праці, виробничої санітарії та протипожежного захисту.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст або бакалавр). Післядипломна освіта в галузі управління. Стаж роботи за професією: для магістра або спеціаліста - не менше 2 років, бакалавра - не менше 3 років.

21. НАЧАЛЬНИК ВІДДІЛУ УСТАТКУВАННЯ

Завдання та обов'язки. Забезпечує безперебійну роботу встановленого устаткування в усіх виробничих і допоміжних підрозділах, контроль за його станом відповідно до єдиної системи планово-запобіжного ремонту. Здійснює роботу зі складання й оформлення актів приймання устаткування після ремонту та нового устаткування нових надходжень. Бере участь у розслідуванні аварій та поломок устаткування й складанні аварійних актів; аналізує причини аварій і поломок устаткування та розробляє пропозиції щодо їх усунення. Забезпечує своєчасне та якісне складання звітності щодо роботи устаткування. Готує розрахункові матеріали для обґрунтування потреби в устаткуванні та складанні заявок на його придбання. Виявляє устаткування, механізми й агрегати, що не використовуються, та забезпечує їх реалізацію. Бере участь в інвентаризації та списанні устаткування з балансу організації, у розробленні колективного договору та виконанні його заходів. Керує працівниками відділу.

Повинен знати: постанови, розпорядження, накази, методичні, нормативні та інші керівні матеріали щодо організації обслуговування та ремонту устаткування; основи технології будівельного виробництва; організацію ремонтної служби; порядок і методи планування роботи устаткування та проведення ремонтних робіт; єдину систему планово-запобіжних ремонтів і раціональної експлуатації технологічного устаткування; виробничі потужності, технічні характеристики, конструктивні особливості, призначення та режим роботи устаткування, правила його експлуатації; методи монтажу та ремонту устаткування; правила здавання та приймання устаткування після ремонту; основи економіки, організації виробництва, праці й управління; основи трудового законодавства; правила та норми охорони праці, виробничої санітарії та протипожежного захисту.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст або бакалавр). Післядипломна освіта в галузі управління. Стаж роботи за професією: для магістра або спеціаліста - не менше 2 років, бакалавра - не менше 3 років.

22. НАЧАЛЬНИК ДІЛЬНИЦІ

Завдання та обов'язки. Здійснює керівництво виробничо-господарською діяльністю дільниці. Забезпечує виконання виробничих завдань відповідно до графіків і проектів виконання робіт, введення об'єктів у дію в строки, встановлені контрактом; ефективне використання основних і обігових фондів. Організовує виконання робіт на об'єктах, що будуються та реконструюються, згідно з проектною та технологічною документацією, будівельними нормами та правилами, технічними умовами та іншими вимогами. Координує на будівельному майданчику взаємодію виробничих підрозділів загальнобудівельних і субпідрядних організацій, обслуговуючих і допоміжних служб; контролює їх діяльність. Забезпечує відповідно до договору субпідрядні організації, що виконують роботи на об'єктах дільниці, підсобними приміщеннями, енергозабезпеченням, місцевими будівельними матеріалами тощо; організовує складське та інструментальне господарство дільниці. Здійснює контроль за будівництвом об'єктів та якістю робіт. Бере участь у прийманні робіт від субпідрядних організацій та розробленні заходів щодо пред'явлення будов, споруд і окремих комплексів приймальній комісії. Забезпечує підготовку та своєчасне подання оперативної звітності, замовлень на машини, механізми, транспорт, матеріали, конструкції, деталі, інструмент, інвентар, спецодяг, індивідуальні засоби захисту тощо. Здійснює заходи щодо створення безпечних умов виконання робіт, удосконалення організації виробництва та праці, механізації та автоматизації виробничих процесів, раціоналізації робочих місць. Організовує роботу комісії з атестації робочих місць. Контролює стан і правильну експлуатацію риштування, помостів, кріплення та огорож, ведення документації з обліку виконаних робіт, робочого часу, виконавчої технічної документації. Узгоджує наряди на виконанні роботи. Оформляє допуски на право виконання будівельно-монтажних робіт в охоронних зонах; організовує виконання розпоряджень контролюючих органів з питань охорони праці; своєчасно повідомляє керівництво організації про випадки виробничого травматизму; розслідує нещасні випадки, пов'язані з виробництвом, і складає відповідні акти. Бере участь у розробленні та запровадженні заходів щодо запобігання виробничому травматизму й виконання заходів пожежної безпеки. Аналізує виробничо-господарську діяльність дільниці, сприяє виявленню резервів підвищення ефективності будівельного виробництва. Створює умови для успішного проходження молодими фахівцями стажування. Здійснює виховну роботу в колективі, підтримує творчі починання працівників, сприяє виявленню творчої ініціативи та активності працівників. Контролює додержання працівниками правил і норм охорони праці, виробничої та трудової дисципліни, правил внутрішнього розпорядку. Керує виконавцями робіт.

Повинен знати: постанови, розпорядження, накази, методичні, нормативні та інші керівні матеріали з капітального будівництва, що є визначальними для діяльності дільниці; організацію і технологію будівельного виробництва; будівельні норми та правила, технічні умови виконання та приймання будівельно-монтажних і пусконаладжувальних робіт; норми виробітку й розцінки; діючі положення з оплати праці, форми матеріального стимулювання;

систему інженерної підготовки будівельного виробництва; порядок взаємозв'язків із замовниками й субпідрядними організаціями; основи економіки; організацію праці й управління; передовий вітчизняний та зарубіжний досвід щодо організації будівельного виробництва; законодавство про працю, норми та правила охорони праці, виробничої санітарії, протипожежного захисту та охорони навколишнього середовища.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст або бакалавр). Післядипломна освіта в галузі управління. Стаж роботи за професією: для магістра або спеціаліста - не менше 2 років, бакалавра - не менше 3 років.

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ

Начальник виробничо-комплектувальної ділянки. Забезпечує комплектування, контейнеризацію, пакетування матеріалів, виробів і напівфабрикатів. Здійснює централізоване постачання конструкцій, виробів, напівфабрикатів і матеріалів безпосередньо до робочої зони об'єктів. Організовує оперативний облік і контроль за своєчасним надходженням до ділянки виробів, матеріалів, устаткування з подальшим їх комплектуванням і постачанням на об'єкти в установлені строки, своєчасне розвантаження і навантаження автотранспорту, сортування матеріалів і виробів, раціональне використання автотранспортних і вантажно-розвантажувальних машин, механізмів та устаткування, виготовлення нетипових і несерійних конструкцій і виробів. Сприяє підвищенню будівельної готовності матеріалів і виробів, що надходять від промислових підприємств. Контролює подання вагонів до прирейкових складів, розкредитування вагонів і повернення їх до станцій загального користування; оформляє товарно-транспортні накладні. Розробляє заходи щодо раціонального зберігання матеріально-технічних ресурсів та економного їх використання.

Начальник ділянки вантажно-розвантажувальних робіт. Забезпечує виконання вантажно-розвантажувальних робіт, ефективне використання виробничих площ і вантажно-розвантажувальних засобів, утримання у справному стані під'їзних колій до місця розвантаження продукції, безперебійне приймання та розвантаження конструкцій, матеріалів, напівфабрикатів, іншої продукції, що постачається згідно з угодами і договорами. Організовує правильне оформлення документів особами, що відповідають за приймання та відправлення продукції; керує роботою комірників, такелажників, робітників-вантажників, експедиторів та іншого персоналу ділянки. Здійснює перевірку умов зберігання вантажів, що прибувають на виробничо-комплектувальну базу; забезпечує раціональну організацію складського господарства, розміщення та зберігання матеріально-технічних ресурсів. Контролює дотримання правил безпечної експлуатації та профілактичного ремонту вантажно-розвантажувальних засобів; складає замовлення на ремонт вантажопідйомних машин і механізмів, заявки на автотранспорт для перевезення будівельної продукції. Бере участь у роботі з планування технічного розвитку виробництва, модернізації вантажно-розвантажувального устаткування.

Начальник дільниці експлуатації й улаштування підкранових колій. Організовує виконання завдань з улаштування й експлуатації підкранових колій і здійснює технічний нагляд за їх улаштуванням та експлуатацією. Організовує оформлення актів на виконані роботи, звітів щодо витрачання матеріалів і матеріальних цінностей. Забезпечує безпечну експлуатацію та ремонт машин, що застосовуються під час улаштування рейкових колій для баштових кранів. Розробляє заходи щодо запобігання аваріям на баштових кранах з причин неякісного стану рейкових колій. Бере участь у розробленні графіків планово-запобіжних ремонтів і складанні заявок на матеріали та запасні частини. Сприяє впровадженню прогресивних енергозберігаючих технологій виробництва. Вживає заходів щодо запобігання виробничому травматизму. Контролює виконання правил безпечної експлуатації, технічного обслуговування та профілактичного ремонту устаткування, верстатів, механізованого інструменту, апаратури та інших технічних засобів, що застосовуються на дільниці. Бере участь у періодичних перевірках знань робітниками дільниці правил безпечної експлуатації вантажопідйомних машин і механізмів.

Начальник дільниці перебазування будівельних машин і механізмів. Забезпечує виконання робіт з перебазування, монтажу і демонтажу будівельних машин і механізмів. Бере участь у складанні графіків перебазування будівельних машин і механізмів на будівельних об'єктах і контролює їх виконання. Сприяє впровадженню прогресивних енергозберігаючих технологій виробництва із застосуванням сучасних засобів технічного оснащення. Контролює дотримання правил безпечної експлуатації, технічного обслуговування та профілактичного ремонту технічного устаткування, верстатів, механізованого інструменту, апаратури та інших технічних засобів, що застосовуються на дільниці. Організовує проведення випробувань та обкатування нових і капітально відремонтованих будівельних і дорожніх машин та інших технічних засобів. Забезпечує безпечну експлуатацію вантажопідйомних кранів та іншого устаткування, що контролюється органами Держкомнаглядохоронпраці. Контролює витрачання та збереження паливних і мастильних та інших ремонтно-експлуатаційних матеріалів і запасних частин, своєчасне одержання робітниками та використання спецодягу й засобів захисту.

Начальник дільниці планово-запобіжного ремонту. Організовує функціонування системи планово-запобіжних ремонтів будівельної техніки відповідно до технічної, експлуатаційної та ремонтної документації заводу-виготовлювача, державних стандартів, будівельних норм і правил, рекомендацій щодо організації технічного обслуговування та ремонту будівельних машин. Забезпечує ритмічну роботу дільниці, оперативне усування поломок будівельної техніки, що виникають у процесі її експлуатації, розроблення та впровадження заходів щодо механізації й автоматизації трудомістких процесів і ручних робіт та запобігання виробничому травматизму.

23. НАЧАЛЬНИК КОШТОРИСНО-ДОГОВІРНОГО ВІДДІЛУ

Завдання та обов'язки. Керує підготовкою й оформленням контрактів (договорів) з капітального будівництва із замовниками, субпідрядними та іншими організаціями. Організовує контроль за

правильністю розрахунків із замовниками і субпідрядними організаціями за виконані будівельно-монтажні роботи. Забезпечує перевірку й узгодження кошторисної документації, що передається замовником, договірних цін, калькуляцій вартості матеріалів, транспортних схем тощо. Бере участь у складанні планово-розрахункових цін на будівельні матеріали і конструкції, транспорт, комунальне та інше обслуговування, а також відпускних цін на продукцію, що виготовляється підрозділами будівельної організації. Разом з іншими відділами здійснює розрахунки економічної ефективності впровадження нової техніки і технології, раціоналізаторських пропозицій та винаходів. Організовує претензійну роботу зі стягнення пені та штрафів у разі порушення замовниками, субпідрядними організаціями або постачальниками договірних зобов'язань. Бере участь в оформленні фінансування об'єктів власного будівництва, у складанні звітів щодо діяльності будівельної організації, розробленні колективного договору та виконанні його заходів. Керує працівниками відділу.

Повинен знати: постанови, розпорядження, накази, методичні, нормативні та інші керівні матеріали, що визначають діяльність будівельної організації; правила проведення торгів (тендерів), укладання контрактів (договорів); порядок ціноутворення й складання кошторисної документації, відкриття та оформлення фінансування капітальних вкладень; основи технології будівельного виробництва; основи економіки та організації виробництва, праці й управління; основи трудового законодавства; правила та норми охорони праці, виробничої санітарії, протипожежного захисту й охорони навколишнього середовища.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст або бакалавр). Післядипломна освіта в галузі управління. Стаж роботи за професією: для магістра або спеціаліста - не менше 2 років, бакалавра - не менше 3 років.

24. НАЧАЛЬНИК ЛАБОРАТОРІЇ З КОНТРОЛЮ ВИРОБНИЦТВА

Завдання та обов'язки. Забезпечує контроль якості будівельно-монтажних робіт та будівельних матеріалів, конструкцій і виробів, що надходять на об'єкти. Бере участь у розробленні та впровадженні заходів щодо підвищення якості будівництва, виконання будівельно-монтажних робіт у зимовий період, підготовленні об'єктів, що будуються, до періоду весняного розмерзання. Забезпечує розроблення для підсобних виробництв і підприємств рецептури виготовлення бетону, будівельного розчину, мастик, барвників та інших будівельних компонентів. Організовує контроль за якістю будівельних матеріалів, конструкцій, деталей, що випускаються підсобними виробництвами й підприємствами, температурним режимом витримання бетонних конструкцій під час зимового бетонування. Слідкує за відповідністю конструкцій, деталей та матеріалів, що надходять від постачальників, діючим стандартам і технічним вимогам. Забезпечує безпосередньо на об'єктах контроль за зберіганням матеріалів, конструкцій та виробів, їх транспортуванням і розвантаженням. Проводить методичні та інструктивні заняття з питань якості будівництва з робітниками й виробничим персоналом будівельної організації та її підрозділів.

Здійснює контроль за станом лабораторного устаткування та робочих місць співробітників лабораторії. Розробляє заходи щодо оснащення будівельної лабораторії необхідним устаткуванням, впровадження в практику лабораторної роботи досягнень вітчизняної та зарубіжної науки та техніки. Підтримує зв'язок з науково-дослідними організаціями з питань підвищення якості будівництва. Бере участь у розробленні колективного договору і виконанні його заходів. Керує робітниками лабораторії.

Повинен знати: постанови, розпорядження, накази, методичні, нормативні та інші керівні матеріали щодо управління якістю робіт у будівництві; технологію виготовлення і вимоги до будівельних матеріалів і готової продукції, будівельні норми та правила, стандарти та технологічні умови; організацію та методи проведення досліджень; технологію й основи організації будівельного виробництва; передовий вітчизняний та зарубіжний досвід з питань підвищення якості будівництва; основи трудового законодавства; правила та норми охорони праці, виробничої санітарії та протипожежного захисту.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст або бакалавр). Післядипломна освіта в галузі управління. Стаж роботи за професією: для магістра або спеціаліста - не менше 2 років, бакалавра - не менше 3 років.

25. НАЧАЛЬНИК ЛАБОРАТОРІЇ ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Завдання та обов'язки. Здійснює керівництво роботою з комплексного економічного аналізу виробничо-господарської діяльності будівельно-монтажної організації з метою більш раціонального використання виробничих потужностей, матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, скорочення обсягів незавершеного будівництва, підвищення економічної ефективності та рентабельності виробництва, удосконалення економічних методів управління, наукового обґрунтування планів. Розробляє методики проведення комплексного економічного аналізу різних напрямів діяльності будівельної організації та її підрозділів; здійснює дослідження якості нормативів, що застосовуються для планування; бере участь у роботі з техніко-економічного обґрунтування перспективи розвитку будівельної організації. Організовує збирання, систематизацію та вивчення статистичних даних, що характеризують кількісні та якісні показники діяльності будівельної організації та її підрозділів, удосконалення методів економічного планування. Забезпечує розроблення із залученням інших відділів нормативів витрат матеріальних ресурсів, витрат праці, використання будівельних машин, тривалості етапів будівництва, фондівіддачі тощо. Проводить роботу з виявлення внутрішньогосподарських резервів і впровадження заходів щодо їх використання, здійснює методичне керівництво економічними службами будівельної організації, забезпечує розроблення методичних матеріалів та розрахунків економічної ефективності впровадження нової техніки й технології, раціоналізаторських пропозицій та винаходів. Займається питаннями застосування обчислювальної техніки і математичних методів у економічних дослідженнях та впровадження передового досвіду

будівельно-монтажних робіт організацій, що досягли високих техніко-економічних показників. Бере участь у розробленні колективного договору та виконанні його заходів. Керує працівниками лабораторії.

Повинен знати: постанови, розпорядження, накази, методичні, нормативні та інші керівні матеріали щодо економіки й організації будівельного виробництва, перспективи розвитку будівельної організації; порядок проведення тендерів (конкурсів), укладання і виконання контрактів (договорів); економічні методи управління й організації планової роботи; методи порівняльного аналізу наслідків роботи з показниками передових організацій; форми організації та методи обліку й аналізу виробничої, господарської та соціальної діяльності будівельної організації та її підрозділів; економіку й організацію праці й управління виробництвом, основи технології виробництва; організацію статистичного обліку в галузі; основи трудового законодавства; правила та норми охорони праці, виробничої санітарії та протипожежного захисту.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст або бакалавр). Післядипломна освіта в галузі управління. Стаж роботи за професією: для магістра або спеціаліста - не менше 2 років, бакалавра - не менше 3 років.

26. НАЧАЛЬНИК ПРОЕКТНО-КОШТОРИСНОГО БЮРО (ГРУПИ)

Завдання та обов'язки. Керує розробленням проектно-кошторисної документації на будівництво об'єктів власної виробничої бази, а також, за узгодженням із замовником, на технічно нескладні об'єкти. Бере участь у підготовці та поданні проектним організаціям завдань з проектування, прийманні проектно-кошторисної документації, в організації й оформленні відведення земельних ділянок, зносу споруджень, закріпленні пунктів опорної геодезичної служби, головних осей будов і споруд, червоних ліній, передаванні будівельних майданчиків під об'єкти власного будівництва. Організовує перевірку комплектності та якості проектно-кошторисної документації, що розробляється проектними організаціями. Забезпечує дільниці проектно-кошторисною документацією. Стежить за фінансуванням власного будівництва, виготовленням і своєчасною поставкою технологічного устаткування. Бере участь у проведенні технічного нагляду та прийманні будівельно-монтажних робіт, розробленні колективного договору та виконанні його заходів. Керує працівниками бюро (групи).

Повинен знати: постанови, розпорядження, накази, методичні, нормативні та інші керівні матеріали з питань проектування об'єктів будівництва; проектно-кошторисну справу; порядок проведення торгів (тендерів), укладання і виконання контрактів (договорів); технологію будівельного виробництва; основи економіки, організації виробництва, праці й управління; досягнення науки та передового вітчизняного і зарубіжного досвіду проектування об'єктів будівництва; основи трудового законодавства; норми і правила охорони праці, виробничої санітарії та протипожежного захисту.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст або бакалавр). Післядипломна освіта в галузі управління. Стаж роботи за професією: для магістра або спеціаліста - не менше 2 років, бакалавра - не менше 3 років.

27. НАЧАЛЬНИК ПРОХОДКИ ШАХТИ

Завдання та обов'язки. Організовує виконання всього комплексу робіт для проходки горизонтальних, похилих і вертикальних гірничих виробок, улаштування кріплення, виконання прохідницьких робіт у пливунах, карстах, сипучих пісках тощо. У метрополітені організовує роботи з реконструкції гірничих виробок, укладання стрілкових переводів та перехресних спусків. Забезпечує виконання правил безпечної експлуатації прохідницьких механізованих комплексів, стволопрохідницьких машин, агрегатів і комбайнів, бурового обладнання, перфораторів і самохідних бурових установок, електричного та пневматичного інструменту; проведення планово-запобіжних ремонтів машин, механізмів та іншого устаткування відповідно до технічної, експлуатаційної та ремонтної документації, державних стандартів і рекомендацій щодо організації технічного обслуговування та ремонту будівельних машин і механізмів. Складає графіки планово-запобіжних ремонтів, заявки на запасні частини. Забезпечує правильне зберігання резервного й невстановленого устаткування, правильну експлуатацію засобів пожежогасіння та вентиляції. Бере участь у періодичній перевірці знань з охорони праці робітників, що здійснюють керування прохідницькими машинами, механізмами, буровим обладнанням тощо, а також їх експлуатації й обслуговування. Складає паспорти на проходження та кріплення під час виконання підготовчих, гірничо-капітальних і буропідричних робіт, технологічні графіки роботи устаткування. Забезпечує підготовлення і своєчасне подання встановленої звітності. Розробляє заходи для створення безпечних умов праці.

Повинен знати: постанови, розпорядження, накази, методичні, нормативні та інші керівні матеріали з гірничо-капітального будівництва, що є визначальними для діяльності дільниці; технологію гірничого та будівельного виробництва, технологічні схеми ведення будівельних і гірничо-капітальних робіт, Єдині правила безпеки підричних робіт, правила технічної експлуатації машин, механізмів та устаткування, що застосовуються під час виконання прохідницьких робіт; будівельні норми та правила; технічні умови на виконання та приймання гірничо-капітальних робіт; діючі положення про оплату праці, норми виробітку й розцінки; форми матеріального стимулювання; систему інженерної підготовки виробництва; порядок взаємозв'язків із замовниками й субпідрядними організаціями; основи економіки; організацію праці й управління; передовий вітчизняний і зарубіжний досвід щодо організації будівельного виробництва; законодавство про працю, норми та правила охорони праці, виробничої санітарії, протипожежного захисту та охорони навколишнього середовища.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст або

бакалавр). Післядипломна освіта в галузі управління. Стаж роботи за професією: для магістра або спеціаліста - не менше 2 років, бакалавра - не менше 3 років.

28. НАЧАЛЬНИК УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛЬНОГО БУДІВНИЦТВА

Завдання та обов'язки. Здійснює керівництво будівництвом об'єктів житлово-цивільного і комунального призначення у межах функцій замовника, який є структурним підрозділом центральних і місцевих органів виконавчої влади. Організовує роботу з розміщення замовлень на капітальне будівництво (складання протоколів намірів, проведення торгів, тендерів), укладання з будівельними організаціями відповідних контрактів (договорів); погодження договірних цін на будівництво об'єктів разом з підрядними організаціями відповідно до діючих нормативних документів. Забезпечує реєстрацію в інспекції державного архітектурно-будівельного контролю відповідальних працівників організацій, що безпосередньо здійснюють будівництво об'єктів і технічний нагляд, своєчасне і в повному обсязі фінансування проектно-розвідувальних робіт і будівництва об'єктів відповідно до титульних списків будов та укладених договорів. Організовує укладання з проектними і розвідувальними організаціями договорів на розроблення проектно-кошторисної документації та здійснення ними авторського нагляду за будівництвом; забезпечує геодезичну основу для будівництва. Бере участь у створенні й роботі комісії з попередньої перевірки будівельної готовності об'єктів для пред'явлення їх державній приймальній комісії, забезпечує комісію необхідними для роботи документами, бере участь у її роботі. Організовує передавання завершених об'єктів підприємствам та організаціям, на які покладено їх експлуатацію. Здійснює керівництво діяльністю управління, несе персональну відповідальність за виконання покладених на управління завдань, визначає ступінь відповідальності заступників начальника управління, керівників його структурних підрозділів.

Повинен знати: Конституцію України ([254к/96-ВР](#)), закони України, постанови і рішення Кабінету Міністрів України з питань діяльності галузі, перспективи технічного та економічного розвитку галузі, методи управління, технологію й організацію будівельного виробництва, досягнення науки та техніки, передовий вітчизняний та зарубіжний досвід; порядок проведення торгів (тендерів), укладання та виконання контрактів (договорів); основи планування, статистики, фінансування будівництва, роботи з цінними паперами, оподаткування, менеджменту, маркетингу, комерційної діяльності, психології; етику ділового спілкування та ведення переговорів; можливості використання організаційної й обчислювальної техніки; правила та норми охорони праці, виробничої санітарії, протипожежного захисту й охорони навколишнього середовища.

Кваліфікаційні вимоги. Повна вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст). Післядипломна освіта в галузі управління. Стаж роботи за професією керівників нижчого рівня: для магістра - не менше 2 років, спеціаліста - не менше 3 років.

29. НАЧАЛЬНИК УПРАВЛІННЯ (ВІДДІЛУ) КОМПЛЕКТАЦІЇ

Завдання та обов'язки. Керує роботою щодо забезпечення об'єктів технологічними комплектами збірних конструкцій, деталей, вузлів, виробів, напівфабрикатів і матеріалів відповідно до графіків виконання будівельно-монтажних робіт. Здійснює розрахунки щодо обґрунтування потреби в матеріально-технічних ресурсах. Укладає з постачальниками договори на постачання будівельних матеріалів, комплектуючих виробів, устаткування і контролює їх виконання. Забезпечує належний стан складського господарства. Організовує приймання та відпускання виробів і матеріалів, зберігання їх у порядку, що гарантує якісне та кількісне збереження, своєчасне розвантаження вагонів і автотранспорту, розкредитування вагонів, сортування виробів і матеріалів, оформлення товаротранспортних документів. Здійснює заходи щодо механізації вантажно-розвантажувальних робіт і скорочення ручної праці, організації виробництва з виготовлення несерійних і нетипових деталей, вузлів, виробів. Забезпечує контроль за додержанням норм витрачання матеріалів, їх правильним зберіганням і використанням. Бере участь у розробленні колективного договору і виконанні його заходів. Керує працівниками відділу.

Повинен знати: постанови, розпорядження, накази та інші керівні матеріали з питань комплектації об'єктів будівництва матеріально-технічними ресурсами; нормативи виробничих запасів сировини, матеріалів та інших матеріальних ресурсів; організацію складського господарства; порядок укладання договорів з постачальниками і їх виконання; стандарти та технічні умови з матеріально-технічного забезпечення, комплектації та якості продукції; прейскуранти оптових цін, номенклатуру матеріалів, що споживаються; основи технології й організації виробництва, праці та управління; порядок ведення обліку операцій комплектації та складання звітності; передовий вітчизняний і зарубіжний досвід комплектації та постачання; основи трудового законодавства; правила та норми охорони праці, виробничої санітарії й протипожежного захисту.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст або бакалавр). Післядипломна освіта в галузі управління. Стаж роботи за професією: для магістра або спеціаліста - не менше 2 років, бакалавра - не менше 3 років.

ПРОФЕСІОНАЛИ

1. АРХІТЕКТОР

Завдання та обов'язки. Розробляє архітектурно-будівельну частину проектів. Бере участь у підготовці пропозицій щодо розроблення містобудівних й архітектурних рішень, що готує головний архітектор. Забезпечує зв'язок архітектурної частини з іншими розділами проектів, комплектність необхідної технічної документації, скорочення обсягів проектних документів на всіх стадіях проектування. Здійснює авторський нагляд за будівництвом запроектованих об'єктів з питань, що входять до його компетенції. Бере участь в аналізі й узагальненні досвіду проектування та впровадження в будівництві архітектурних і містобудівних рішень. Готує висновки з раціоналізаторських пропозицій та винаходів,

проектів нормативних матеріалів з проектування та будівництва щодо вирішення в них архітектурних питань. Бере участь у роботі семінарів і конференцій.

Повинен знати: методи проектування й проведення техніко-економічних розрахунків; технічні, художні, економічні, екологічні, соціальні та інші вимоги до об'єктів, що проектуються; специфіку регіональних і місцевих природних, економічних, екологічних, соціальних та інших умов реалізації містобудівних та архітектурних рішень; види та властивості будівельних матеріалів і конструкцій; передовий вітчизняний і зарубіжний досвід з проектування та будівництва; постанови, розпорядження й накази, методичні, нормативні та інші керівні матеріали з проектування, будівництва й експлуатації об'єктів; стандарти щодо оформлення проектно-кошторисної документації; технологію будівництва; технічні засоби проектування та будівництва; правила та норми охорони праці, виробничої санітарії та протипожежного захисту.

Кваліфікаційні вимоги.

Провідний архітектор. Повна вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст) та підвищення кваліфікації. Стаж роботи за професією архітектора I категорії не менше 2 років.

Архітектор I категорії. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст або бакалавр) та підвищення кваліфікації. Для магістра - без вимог до стажу роботи, для спеціаліста - стаж роботи за професією архітектора II категорії не менше 2 років, для бакалавра - не менше 3 років.

Архітектор II категорії. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (спеціаліст або бакалавр) та підвищення кваліфікації. Для спеціаліста - без вимог до стажу роботи, для бакалавра - стаж роботи за професією архітектора не менше 2 років.

Архітектор. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (спеціаліст або бакалавр). Без вимог до стажу роботи.

2. ГЕОДЕЗИСТ

Завдання та обов'язки. Виконує комплекс геодезичних робіт, що забезпечують відповідність геометричних параметрів, координат і висотних позначок будівель і споруд під час їх розміщення та зведення. Бере участь у прийманні від замовника геодезичної розбивної основи та виконує розбивні роботи у ході будівництва: розпланування майданчикових лінійних споруд (крім магістральних), тимчасових будівель, споруд, створення внутрішньої розбивної мережі на монтажних горизонтах, розбиття проміжних осей тощо. Проводить у разі потреби перевірку точності виготовлення та встановлення монтажної оснастки. Здійснює контроль за переміщенням і деформаціями конструкцій та елементів будівель і споруд у ході виконання будівельно-монтажних робіт. Повідомляє керівництву будівельної організації про загрозу аварії будівлі, споруди, що викликана порушенням вимог проектної документації щодо точності геометричних параметрів; заносить відповідні зауваження до

загального журналу робіт. Своєчасно проводить виконавчі зйомки, у тому числі зйомки підземних комунікацій у відкритих траншеях, готує необхідну виконавчу геодезичну документацію. Здійснює контроль за дотриманням виробничим персоналом точності геометричних параметрів споруд, за станом геодезичних приладів, засобів лінійних вимірювань, правильністю їх зберігання й експлуатації. Бере участь у пред'явленні об'єктів будівництва приймальною комісією. Веде спостереження за збереженням геодезичних позначок на будівельному майданчику та незмінністю їх положення у ході будівництва.

Повинен знати: постанови, розпорядження, накази, методичні, нормативні та інші керівні матеріали, що стосуються виконання геодезичних робіт; геодезичні прилади та правила їх технічної експлуатації; положення, інструкції, вимоги нормативно-методичних документів з питань виконання геодезичних робіт; основи економіки, організації виробництва, праці та управління, технології будівельного виробництва; вітчизняний та зарубіжний досвід виконання геодезичних робіт; законодавство про працю; норми та правила охорони праці, виробничої санітарії та протипожежного захисту під час виконання геодезичних робіт.

Кваліфікаційні вимоги.

Провідний геодезист. Повна вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст) та підвищення кваліфікації. Стаж роботи за професією геодезиста I категорії не менше 2 років.

Геодезист I категорії. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст або бакалавр) та підвищення кваліфікації. Для магістра - без вимог до стажу роботи, для спеціаліста - стаж роботи за професією геодезиста II категорії не менше 2 років, для бакалавра - не менше 3 років.

Геодезист II категорії. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (спеціаліст або бакалавр) та підвищення кваліфікації. Для спеціаліста - без вимог до стажу роботи, для бакалавра - стаж роботи за професією геодезиста не менше 2 років.

Геодезист. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (спеціаліст або бакалавр). Без вимог до стажу роботи.

3. ЕКОНОМІСТ З ДОГОВІРНИХ ТА ПРЕТЕНЗІЙНИХ РОБІТ (будівництво)

Завдання та обов'язки. Готує до укладання із замовниками та субпідрядними організаціями контракти (договори) та угоди; здійснює перевірку кошторисної документації на будівництво об'єктів та готує зауваження щодо її якості. Бере участь у підготовці та перевірці титульних списків. Разом з представниками субпідрядних організацій узгоджує з проектною організацією та замовником кошториси, калькуляції вартості матеріалів, транспортні схеми тощо. Виконує розрахунки вартості робіт. Веде облік робіт, виконаних та оплачених замовником. Бере участь у контрольних обмірах виконаних робіт, визначенні планово-розрахункових цін на

будівельні матеріали та конструкції, транспорт, комунальне й інше обслуговування, а також відпускних цін на продукцію підсобних підприємств. Складає кошториси витрат, що не передбачені розцінками та нормами накладних витрат, у разі потреби узгоджує їх із замовником. Виконує розрахунки щодо ефективності впровадження нової техніки та технології, раціоналізаторських пропозицій та винаходів. Бере участь у підготовці претензійної документації для розглядання її в арбітражі.

Повинен знати: постанови, розпорядження, накази, методичні, нормативні та інші керівні матеріали щодо кошторисної роботи та ціноутворення в будівництві; перспективні напрями розвитку капітального будівництва; основи економіки, організації та технології будівництва; правила укладання контрактів (договорів); склад, зміст, порядок розроблення й узгодження кошторисів; діючі положення про фінансування і кредитування капітального будівництва; облікову документацію; організацію оперативного та статистичного обліку та звітності; основи трудового законодавства; правила і норми охорони праці, виробничої санітарії та протипожежного захисту.

Кваліфікаційні вимоги.

Провідний економіст з договірної та претензійної роботи. Повна вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст) та підвищення кваліфікації. Стаж роботи за професією економіста з договірної та претензійної роботи I категорії не менше 2 років.

Економіст з договірної та претензійної роботи I категорії. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст або бакалавр) та підвищення кваліфікації. Для магістра - без вимог до стажу роботи, для спеціаліста - стаж роботи за професією економіста з договірної та претензійної роботи II категорії не менше 2 років, для бакалавра - не менше 3 років.

Економіст з договірної та претензійної роботи II категорії. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (спеціаліст або бакалавр) та підвищення кваліфікації. Для спеціаліста - без вимог до стажу роботи, для бакалавра - стаж роботи за професією економіста з договірної та претензійної роботи не менше 2 років.

Економіст з договірної та претензійної роботи. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (спеціаліст або бакалавр). Без вимог до стажу роботи.

4. ІНЖЕНЕР

Завдання та обов'язки. Здійснює перевірку проектної і розроблення організаційно-технологічної документації. Готує зауваження та пропозиції щодо впровадження більш досконалих технологічних рішень, конструктивних елементів, деталей і матеріалів. У разі потреби складає рекламації щодо якості проектів. Разом з представниками субпідрядних організацій бере участь в узгодженні робочих креслень з проектною організацією і

замовником. Здійснює натурний огляд будівельних майданчиків і розроблення проектів виконання робіт відповідно до вимог будівельних норм і правил. Виконує прив'язування технологічних карт і карт трудових процесів, проектування тимчасових будинків і споруд, розроблення документації на нестандартне устаткування, інвентар, пристрої, технічне обладнання з охорони праці; надає методичну допомогу будівельним дільницям у ході застосування проектів виконання робіт. Складає зведені відомості щодо обсягів робіт, матеріально-технічних ресурсів, зведені графіки введення об'єктів у експлуатацію, роботи механізмів, переміщення бригад, сітьові графіки будівництва. Бере участь у розробленні та здійсненні організаційно-технологічних заходів щодо впровадження нової техніки, підготовки об'єктів до роботи в осінньо-зимовий період; проведенні експериментальних робіт з освоєння нових технологічних процесів і впровадження їх у виробництво; складанні заявок на винаходи і промислові зразки. Вивчає передовий вітчизняний і зарубіжний досвід у галузі будівельного виробництва; розробляє заходи для підвищення ефективності будівельного виробництва, зменшення витрат матеріалів, трудомісткості робіт, підвищення продуктивності праці і бере участь у їх реалізації. Готує висновки щодо раціоналізаторських пропозицій, спрямованих на удосконалення технології будівельного виробництва.

Повинен знати: постанови, розпорядження, накази, методичні, нормативні та інші керівні матеріали щодо виконання будівельно-монтажних робіт; будівельні норми та правила; стандарти і технічні умови; номенклатуру будівельних матеріалів, конструкцій і деталей, що застосовуються; методи розрахунку будівельних конструкцій; технологію виробництва та засоби виконання будівельно-монтажних робіт; сітьове планування; порядок приймання об'єктів, будівництво яких завершено; методи контролю якості; порядок оформлення проектно-кошторисної й іншої технічної документації; передовий вітчизняний і зарубіжний досвід виконання будівельно-монтажних робіт; основи економіки, організації виробництва й управління; законодавство про працю, охорону навколишнього середовища; правила та норми охорони праці, виробничої санітарії та протипожежного захисту.

Кваліфікаційні вимоги.

Провідний інженер. Повна вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст) та підвищення кваліфікації. Стаж роботи за професією інженера I категорії не менше 2 років.

Інженер I категорії. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст або бакалавр) та підвищення кваліфікації. Для магістра - без вимог до стажу роботи, для спеціаліста - стаж роботи за професією інженера II категорії не менше 2 років, для бакалавра - не менше 3 років.

Інженер II категорії. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (спеціаліст або бакалавр) та підвищення кваліфікації. Для спеціаліста - без вимог до стажу роботи, для бакалавра - стаж роботи за професією інженера не менше 2 років.

Інженер. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (спеціаліст або бакалавр). Без вимог до стажу роботи.

5. ІНЖЕНЕР-ЕНЕРГЕТИК

Завдання та обов'язки. Забезпечує енергопостачання будівельних об'єктів, підсобних виробництв і обслуговуючих господарств будівельної організації, експлуатацію та ремонт енергетичного устаткування. Бере участь у розробленні планів виробництва та споживання електроенергії, палива, пари, газу, води, стисненого повітря; норм витрат палива та всіх видів енергії; перспективного розвитку енергетичного господарства будівельної організації. Здійснює нагляд за контрольно-вимірювальними, електротехнічними та теплотехнічними приладами, забезпечує своєчасне пред'явлення органам Держенергонагляду котлів і посудин, що працюють під тиском. Складає технічні завдання з проектування нових та реконструкції діючих енергооб'єктів; заявки на придбання енергетичного устаткування, матеріалів, запасних частин. Веде інвентарний облік наявності та руху енергоустаткування будівельної організації, облік і аналіз витрат електроенергії та палива, техніко-економічних показників роботи енергогосподарства. Розробляє заходи для підготовки енергетичних установок до роботи в зимовий період і контролює їх виконання. Забезпечує впровадження нових прогресивних методів експлуатації та ремонту енергетичного обладнання. Готує висновки з раціоналізаторських пропозицій і винаходів та організовує їх впровадження у виробництво. Бере участь у обговоренні причин аварій енерготехнічного устаткування та розробленні заходів для їх усунення та запобігання їм. Проводить виробничий інструктаж робітників щодо безпечних методів праці, перевіряє забезпечення робітників захисними засобами та пристроями.

Повинен знати: постанови, розпорядження, методичні, нормативні та інші керівні матеріали щодо експлуатації енергетичного устаткування та комунікацій; організацію робіт енергетичного господарства; технічні характеристики, конструктивні особливості, призначення, режими роботи енергетичного устаткування; правила технічної експлуатації та технологію проведення ремонтів; досягнення науки, вітчизняного та зарубіжного досвіду з питань енергетичного обслуговування виробництва; основи економіки, організації виробництва, праці й управління; правила і норми охорони праці, виробничої санітарії та протипожежного захисту.

Кваліфікаційні вимоги.

Провідний інженер-енергетик. Повна вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст) та підвищення кваліфікації. Стаж роботи за професією інженера-енергетика I категорії не менше 2 років.

Інженер-енергетик I категорії. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст або бакалавр) та підвищення кваліфікації. Для магістра - без вимог до стажу роботи, для спеціаліста - стаж роботи за професією

інженера-енергетика II категорії не менше 2 років, для бакалавра - не менше 3 років.

Інженер-енергетик II категорії. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (спеціаліст або бакалавр) та підвищення кваліфікації. Для спеціаліста - без вимог до стажу роботи, для бакалавра - стаж роботи за професією інженера-енергетика не менше 2 років.

Інженер-енергетик. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (спеціаліст або бакалавр). Без вимог до стажу роботи.

6. ІНЖЕНЕР З НАГЛЯДУ ЗА БУДІВНИЦТВОМ

Завдання та обов'язки. Здійснює технічний нагляд за виконанням будівельно-монтажних робіт. Контролює відповідність обсягів, строків та якості будівельно-монтажних робіт, а також якості матеріалів, виробів, що застосовуються у будівництві, затвердженій проектно-кошторисній документації, будівельним нормам і правилам, стандартам, технічним умовам, нормам охорони праці, вимогам пожежної безпеки. Бере участь у вирішенні питань щодо внесення до проектів змін, пов'язаних з упровадженням прогресивних технологічних процесів, планувальних та конструктивних рішень, у обговоренні й узгодженні проектних рішень, що виникають під час будівництва. Оперативно вирішує питання щодо заміни матеріалів, виробів, конструкцій (без зниження якості будівельних робіт). Вивчає причини, що призводять до порушень строків будівництва та погіршення його якості, вживає заходів щодо запобігання цим порушенням. Здійснює технічне приймання закінчених будівельно-монтажних робіт і об'єктів, оформляє необхідну технічну документацію для пред'явлення об'єкта приймальній комісії; бере участь у роботі приймальної комісії. Контролює усунування недоробок і дефектів будівельними організаціями в строки, встановлені приймальною комісією; готує необхідні дані для складання звітності про виконання робіт з капітального будівництва.

Повинен знати: постанови, розпорядження, накази, методичні, нормативні та інші керівні матеріали щодо виконання будівельно-монтажних робіт; перспективи технічного розвитку будівельної організації; технічні умови та графіки виконання будівельно-монтажних робіт, стандарти на будівельні матеріали, деталі, конструкції; будівельні норми та правила; основи технології виробництва та засоби виконання будівельно-монтажних робіт; порядок приймання об'єктів, будівництво яких завершено; методи контролю їх якості; порядок оформлення проектно-кошторисної й іншої технічної документації; передовий вітчизняний і зарубіжний досвід виконання будівельно-монтажних робіт, нові будівельні матеріали, вироби, конструкції; основи економіки, організації виробництва й управління, законодавство про працю, охорону навколишнього середовища; правила та норми охорони праці, виробничої санітарії та протипожежного захисту.

Кваліфікаційні вимоги.

Провідний інженер з нагляду за будівництвом. Повна вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст) та підвищення кваліфікації. Стаж роботи за професією інженера з нагляду за будівництвом I категорії не менше 2 років.

Інженер з нагляду за будівництвом I категорії. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст або бакалавр) та підвищення кваліфікації. Для магістра - без вимог до стажу роботи, для спеціаліста - стаж роботи за професією інженера з нагляду за будівництвом II категорії не менше 2 років, для бакалавра - не менше 3 років.

Інженер з нагляду за будівництвом II категорії. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (спеціаліст або бакалавр) та підвищення кваліфікації. Для спеціаліста - без вимог до стажу роботи, для бакалавра - стаж роботи за професією інженера з нагляду за будівництвом не менше 2 років.

Інженер з нагляду за будівництвом. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (спеціаліст або бакалавр). Без вимог до стажу роботи.

7. ІНЖЕНЕР З ОРГАНІЗАЦІЇ ТА НОРМУВАННЯ ПРАЦІ (будівництво)

Завдання та обов'язки. Здійснює контроль за правильністю організації праці та нормування. Виконує комплекс робіт щодо удосконалення організації, нормування та оплати праці, підвищення ефективності виробництва та продуктивності праці. Перевіряє на робочих місцях використання робочого часу та завантаженість робітників роботою за професією; виявляє й аналізує причини втрат робочого часу, розробляє заходи щодо їх усунення. Аналізує існуючі організаційно-технічні умови виробництва, трудові процеси, сприяє підвищенню ефективності організації праці на підставі розвитку колективних (бригадних) форм організації та стимулювання праці, атестації та раціоналізації робочих місць, розширення суміщення професій та інших передових методів праці. Розробляє та впроваджує технічно обґрунтовані норми трудових витрат праці та заробітної плати (калькуляції), місцеві норми та розцінки на будівельно-монтажні роботи. Готує пропозиції, спрямовані на виконання робітниками норм праці та нормованих завдань; забезпечує своєчасний перегляд норм у разі зміни технології виконання робіт. Бере участь у виявленні й розповсюдженні більш раціональних методів праці, організації виставок, семінарів, шкіл передового досвіду, оглядів і конкурсів. Вивчає та узагальнює передовий досвід у сфері організації та нормування праці, сприяє його впровадженню. Складає звітність з питань організації та нормування праці. Доводить до відома робітників умови оплати праці, консультує робітників з питань нормування праці та заробітної плати. Бере участь у роботі тарифної комісії, підготовці колективного договору та перевірці виконання його заходів. Контролює дотримання законодавства про працю.

Повинен знати: постанови, розпорядження, накази, методичні, нормативні та інші керівні матеріали щодо організації та нормування праці; основи технології, організації та економіки

будівельного виробництва; методи вивчення й проектування трудових процесів, використання робочого часу; методи організації та нормування праці; порядок тарифікації робіт і робітників; законодавство про працю, основи соціології, фізіології та психології праці; засоби організаційної й обчислювальної техніки; досягнення науки та передовий вітчизняний і зарубіжний досвід з організації та нормування праці; правила та норми охорони праці, виробничої санітарії та протипожежного захисту.

Кваліфікаційні вимоги.

Провідний інженер з організації та нормування праці. Повна вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст) та підвищення кваліфікації. Стаж роботи за професією інженера з організації та нормування праці I категорії не менше 2 років.

Інженер з організації та нормування праці I категорії. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст або бакалавр) та підвищення кваліфікації. Для магістра - без вимог до стажу роботи, спеціаліста - стаж роботи за професією інженера з організації та нормування праці II категорії не менше 2 років, для бакалавра - не менше 3 років.

Інженер з організації та нормування праці II категорії. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (спеціаліст або бакалавр) та підвищення кваліфікації. Для спеціаліста - без вимог до стажу роботи, для бакалавра - стаж роботи за професією інженера з організації та нормування праці не менше 2 років.

Інженер з організації та нормування праці. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (спеціаліст або бакалавр). Без вимог до стажу роботи.

8. ІНЖЕНЕР З ПРОЕКТНО-КОШТОРИСНОЇ РОБОТИ

Завдання та обов'язки. Забезпечує одержання комплектної проектно-кошторисної документації на будівництво об'єктів від замовників та передачу її за призначенням для виконання будівельно-монтажних робіт. Здійснює перевірку правильності складання кошторисної документації проектними організаціями, відповідність її діючим нормативним документам. Стежить за своєчасним внесенням до проектно-кошторисної документації необхідних змін, що пов'язані з впровадженням нових нормативів, цін, прейскурантів, каталогів, збірників одиничних розцінок тощо. Бере участь у підготовці висновків підрядної організації щодо проектно-кошторисної документації. Готує необхідну інформацію щодо проектно-кошторисної документації. Забезпечує архівне збереження проектно-кошторисної документації.

Повинен знати: постанови, розпорядження, методичні, нормативні та інші керівні матеріали щодо організації проектно-кошторисної справи у будівництві; організацію розроблення проектно-кошторисної документації, порядок її погодження та затвердження; методику складання кошторисів, кошторисно-фінансових розрахунків, калькуляцій; порядок складання та застосування збірників і каталогів одиничних розцінок, цінників на будівельні

матеріали, конструкції, вироби, монтаж устаткування, збірників преїскурантів і типових наборів устаткування та матеріалів; будівельні норми та правила; основи економіки, організації будівельного виробництва, праці й управління; правила та норми охорони праці, виробничої санітарії та протипожежного захисту.

Кваліфікаційні вимоги.

Провідний інженер з проектно-кошторисної роботи. Повна вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст) та підвищення кваліфікації. Стаж роботи за професією інженера з проектно-кошторисної роботи I категорії не менше 2 років.

Інженер з проектно-кошторисної роботи I категорії. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст або бакалавр) та підвищення кваліфікації. Для магістра - без вимог до стажу роботи, для спеціаліста - стаж роботи за професією інженера з проектно-кошторисної роботи II категорії не менше 2 років, для бакалавра - не менше 3 років.

Інженер з проектно-кошторисної роботи II категорії. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (спеціаліст або бакалавр) та підвищення кваліфікації. Для спеціаліста - без вимог до стажу роботи, для бакалавра - стаж роботи за професією інженера з проектно-кошторисної роботи не менше 2 років.

Інженер з проектно-кошторисної роботи. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (спеціаліст, бакалавр). Без вимог до стажу роботи.

9. ІНЖЕНЕР-ПРОЕКТУВАЛЬНИК

Завдання та обов'язки. Розробляє окремі розділи (частини) проекту відповідно до виданого йому завдання. Бере участь у розробленні пропозицій щодо проектних рішень, які готує головний спеціаліст відділу, у збиранні вихідних даних для проектування, вирішенні технічних питань, що виникають протягом усього періоду проектування об'єктів, їх будівництва, введення в дію й освоєння проектних потужностей. Пов'язує проектні рішення виданого йому завдання з проектними рішеннями інших розділів (частин) проекту. Проводить патентні дослідження з метою забезпечення патентної чистоти нових проектних рішень та їх патентоспроможності. Забезпечує відповідність проектних рішень і документації, що розробляються, стандартам, технічним умовам та іншим нормативним документам з проектування та будівництва. Здійснює авторський нагляд за будівництвом запроектованих об'єктів з питань, що входять до його компетенції, аналіз й узагальнення досвіду проектування й впровадження у будівництво прийнятих проектних рішень; готує на цій основі пропозиції щодо доцільності коригування прийнятих загальних і принципових напрямів проектування. Бере участь у складанні заявок на винаходи та підготовці висновків з раціоналізаторських пропозицій та винаходів, проектів стандартів, технічних умов та інших нормативних документів, у роботі семінарів і конференцій.

Повинен знати: постанови, розпорядження та накази, методичні, нормативні й інші керівні матеріали щодо проектування об'єктів будівництва, оформлення проектно-кошторисної та іншої технічної документації; методи проектування та проведення техніко-економічних розрахунків; основи технології будівельного виробництва, виготовлення та монтажу устаткування і конструкцій, види та властивості матеріалів; передовий вітчизняний і зарубіжний досвід проектування; технічні, економічні, екологічні та соціальні вимоги до об'єктів, що проектуються; технічні засоби проектування та будівництва; правила та норми охорони праці, виробничої санітарії й протипожежного захисту.

Кваліфікаційні вимоги.

Провідний інженер-проектувальник. Повна вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст) та підвищення кваліфікації. Стаж роботи за професією інженера-проектувальника I категорії не менше 2 років.

Інженер-проектувальник I категорії. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст або бакалавр) та підвищення кваліфікації. Для магістра - без вимог до стажу роботи, для спеціаліста - стаж роботи за професією інженера-проектувальника II категорії не менше 2 років, для бакалавра - не менше 3 років.

Інженер-проектувальник II категорії. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (спеціаліст або бакалавр) та підвищення кваліфікації. Для спеціаліста - без вимог до стажу роботи, для бакалавра - стаж роботи за професією інженера-проектувальника не менше 2 років.

Інженер-проектувальник. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (спеціаліст, бакалавр). Без вимог до стажу роботи.

10. ІНЖЕНЕР З ЯКОСТІ

Завдання та обов'язки. Здійснює контроль якості будівельно-монтажних робіт. Контролює відповідність якості матеріалів, конструкцій та деталей, що надходять від постачальників, діючим стандартам і технічним умовам. Бере участь у розробленні, удосконаленні та впровадженні системи управління якістю, створенні стандартів та нормативів якісних показників, реалізації заходів щодо підвищення якості будівництва. Вивчає вітчизняний та зарубіжний досвід з питань розроблення та впровадження систем управління якістю. Розробляє рецептуру виготовлення бетону, будівельного розчину, мастик, барвників та інших будівельних компонентів. Очолює проведення лабораторних аналізів та випробувань будівельних матеріалів і деталей. Контролює ведення журналів виконання робіт на будівельних об'єктах, додержання температурного режиму витримування бетонних конструкцій у зимовий період. Здійснює нагляд за експлуатацією лабораторного устаткування та своєчасним поданням його на періодичну державну перевірку. Сприяє підвищенню ефективності роботи груп якості.

Повинен знати: постанови, розпорядження, методичні, нормативні та інші керівні матеріали щодо управління якістю будівельно-монтажних робіт (продукції); будівельні норми і правила, технічні умови виробництва та приймання будівельно-монтажних робіт, технологію виготовлення та вимоги до якості будівельних матеріалів, конструкцій, виробів; порядок пред'явлення та розгляду рекламаций щодо якості сировини, матеріалів, напівфабрикатів, комплектуючих виробів; системи, методи та засоби контролю якості; лабораторне устаткування та правила його експлуатації; методи лабораторних випробувань; технологію будівельного виробництва; основи законодавства про працю; правила і норми охорони праці, виробничої санітарії та протипожежного захисту.

Кваліфікаційні вимоги

Провідний інженер з якості. Повна вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст) та підвищення кваліфікації. Стаж роботи за професією інженера з якості I категорії не менше 2 років.

Інженер з якості I категорії. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст або бакалавр) та підвищення кваліфікації. Для магістра - без вимог до стажу роботи, для спеціаліста - стаж роботи за професією інженера з якості II категорії не менше 2 років, для бакалавра - не менше 3 років.

Інженер з якості II категорії. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (спеціаліст або бакалавр) та підвищення кваліфікації. Для спеціаліста - без вимог до стажу роботи, для бакалавра - стаж роботи за професією інженера з якості не менше 2 років.

Інженер з якості. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (спеціаліст або бакалавр). Без вимог до стажу роботи.

ФАХІВЦІ

1. МЕХАНІК ДІЛЬНИЦІ

Завдання та обов'язки. Забезпечує безаварійну роботу всіх видів устаткування, будівельних машин і механізмів дільниці. Здійснює нагляд за технічним станом та якістю використання й обслуговування будівельних машин і механізмів. Бере участь у прийманні нових машин і здійснює їх технічний огляд. Готує необхідні матеріали щодо списання машин та механізмів. Вживає заходів щодо підготовки будівельних машин та механізмів до роботи в зимовий період. Контролює своєчасне виконання та якість ремонтних робіт. Веде облік наявності, надходжень та переміщень будівельних машин по дільниці. Керує роботою з монтажу, демонтажу та транспортування немобільних машин та механізмів, металевих конструкцій, виготовлення металевих виробів, електро-, тепло-, водопостачання будівельних об'єктів, випробування машин,

механізмів, устаткування та пристроїв. Проводить інструктаж та навчання щодо безпечних методів та прийомів роботи робітників дільниці, що обслуговують будівельні машини та механізми. Здійснює нагляд за додержанням правил охорони праці під час монтажу, демонтажу, експлуатації та ремонту будівельних машин, механізмів, підйомних пристроїв, електроустаткування, газозварювальних апаратів, посудин, що працюють під тиском, за експлуатацією засобів малої механізації, ручного інструменту та будівельного оснащення. Забезпечує робочі місця попереджувальними написами, плакатами та інструкціями з охорони праці. Бере участь у розслідуванні причин аварій та нещасних випадків і розробляє заходи для їх усунення і запобігання їм. Складає заявки на ручний і механізований інструмент та засоби малої механізації, матеріали, запасні частини та складальні одиниці комплектуючих виробів; здійснює контроль за їх використанням та витрачанням; веде облікову та звітну документацію. Керує робітниками-машиністами будівельної дільниці та в ремонтно-монтажних майстернях.

Повинен знати: постанови, розпорядження, накази, методичні, нормативні та інші керівні матеріали щодо організації ремонту та обслуговування машин і механізмів; технологічні характеристики, конструктивні особливості, режим роботи будівельних машин і механізмів, правила їх технічної експлуатації; технологію й організацію ремонтних робіт; методи монтажу, демонтажу, регулювання та налагоджування устаткування; основи технології, економіки, організації будівельного виробництва та праці; законодавство про працю; правила і норми охорони праці, виробничої санітарії та протипожежного захисту.

Кваліфікаційні вимоги

Механік I категорії. Базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (бакалавр, молодший спеціаліст) та підвищення кваліфікації. Стаж роботи за професією механіка дільниці II категорії не менше 1 року.

Механік II категорії. Базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (бакалавр, молодший спеціаліст) та підвищення кваліфікації. Стаж роботи за професією механіка дільниці не менше 2 років.

Механік. Базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (бакалавр, молодший спеціаліст). Без вимог до стажу роботи.

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ

Механік дільниці з експлуатації та улаштування підкранових колій. Забезпечує своєчасне та якісне виконання робіт з експлуатації та улаштування підкранових колій відповідно до проектів, будівельних норм і правил (БНіП) та технічних умов; безпечну експлуатацію та ремонт машин, що застосовуються для улаштування рейкових колій та баштових кранів. Розробляє графіки планово-запобіжних ремонтів; складає заявки на матеріали та запасні частини. Проводить роботу для створення безпечних умов праці та запобігання аваріям на баштових кранах з причин неякісного стану рейкових колій. Організовує перевірку знання

робітниками дільниці правил безпечної експлуатації вантажопідйомних машин і механізмів.

Механік дільниці перебазування будівельних машин і механізмів. Забезпечує виконання робіт з перебазування будівельних машин і механізмів з дотриманням вимог проектної документації, будівельних норм і правил та технічних умов. Бере участь у складанні графіків перебазування будівельних машин і механізмів на будівельних об'єктах, розробленні транспортних схем і маршрутів руху; вживає заходів до поліпшення якості монтажних робіт, скорочення строків перебазування будівельних машин та механізмів. Розробляє схеми навантаження й кріплення техніки на засобах транспорту та узгоджує їх у відповідних організаціях. Проводить інструктаж осіб, що супроводжують техніку, щодо порядку руху та зберігання техніки у технічно справному стані під час перебазування. Забезпечує технічно правильну експлуатацію технологічного транспорту, монтажного оснащення та дотримання правил охорони праці під час перебазування будівельних машин і механізмів.

Механік дільниці планово-запобіжного ремонту. Забезпечує правильну експлуатацію устаткування, своєчасний і якісний його ремонт та модернізацію. Складає графіки технічного обслуговування та ремонту устаткування, веде його огляд. Вивчає умови роботи устаткування, окремих вузлів і деталей, виявляє та ліквідує причини їх передчасного спрацювання. Розробляє та впроваджує у виробництво прогресивні методи ремонту машин, устаткування та їх вузлів, а також відновлення вузлів та деталей; вживає заходів до скорочення простоїв, збільшення строків служби устаткування та поліпшення якості й зниження вартості ремонту. Складає заявки на одержання необхідних для ремонту матеріалів, запасних частин, деталей, інструменту, замовлення на виготовлення та відновлення деталей і вузлів устаткування. Проводить інструктаж та навчання робітників безпечним методам і прийомам виконання ремонтних робіт.

2. ТЕХНІК

Завдання та обов'язки. Одержує проектно-кошторисну документацію, перевіряє її комплектність та наявність необхідних узгоджень та затверджень; здійснює ведення журналу реєстрації проектно-кошторисної документації. Оформляє зміни технічної документації у зв'язку з коригуванням технологічних процесів та режимів виробництва й погоджує їх за встановленим порядком. Забезпечує збереження, облік та передачу проектно-кошторисної документації виробничим підрозділам і субпідрядним організаціям. Здійснює контроль за збереженням проектно-кошторисної документації та веденням виконавчої документації на будівельних дільницях. Готує і передає у виробничі підрозділи журнали ведення робіт, документацію для пред'явлення об'єктів приймальній комісії. Бере участь у розробленні проектів виконання робіт, проектуванні тимчасових будівель, споруд, нестандартного устаткування, пристроїв та інвентарю, складанні зведених графіків роботи будівельних машин, переміщення робітників, введення об'єктів в експлуатацію. Складає відомості обсягів робіт у натуральних та цінових показниках, заявки на будівельні матеріали, деталі та конструкції, замовлення на виготовлення виробів; розміщує

замовлення на підсобних підприємствах та здійснює контроль за їх виконанням. Порівнює фактичні витрати матеріалів з нормативними, вивчає причини перевитрат. Контролює додержання технологічної дисципліни у виробничих підрозділах та правил експлуатації устаткування. Бере участь у випробовуваннях технологічного устаткування, проведенні експериментальних робіт з перевірки та освоєння будівельних процесів та режимів виробництва.

Повинен знати: систему підготовки будівельного виробництва; стандарти, технічні умови та інші нормативні та керівні матеріали щодо розроблення та оформлення технічної та технологічної документації; спеціалізацію й технічні характеристики об'єктів; основне технологічне устаткування та принципи його роботи; технологію будівельного виробництва; види та властивості будівельних матеріалів і конструкцій, що застосовуються в будівництві; склад, вимоги до оформлення та правила передавання проектно-кошторисної документації; номенклатуру виробів, що виготовляють підсобні підприємства будівельної організації; основи економіки, організації праці та управління; законодавство про працю; правила і норми охорони праці, виробничої санітарії та протипожежного захисту.

Технік-геодезист - геодезичні прилади і правила їх технічної експлуатації; положення, інструкції, вимоги та рекомендації нормативно-методичних документів щодо виконання геодезичних робіт.

Технік-проектувальник - порядок проектування і техніко-економічних розрахунків, методи виконання креслярських робіт; стандарти, технічні умови та інші керівні матеріали з питань розроблення та оформлення проектно-кошторисної та іншої технічної документації; вимоги до проектних рішень, що приймаються; технічні засоби проектування.

Кваліфікаційні вимоги

Технік I категорії. Базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (бакалавр, молодший спеціаліст) та підвищення кваліфікації. Стаж роботи за професією техника II категорії не менше 1 року.

Технік II категорії. Базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (бакалавр, молодший спеціаліст) та підвищення кваліфікації. Стаж роботи за професією техника не менше 2 років.

Технік. Базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (бакалавр, молодший спеціаліст). Без вимог до стажу роботи.

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ

Технік-геодезист. Виконує геодезичні роботи, що забезпечують відповідність будівельних об'єктів проекту. Бере участь у прийманні від замовника геодезичної розбивної основи на об'єкти будівництва, у тому числі головних осей будівель та споруд, трас, інженерних комунікацій. Виконує розбивні роботи у процесі будівництва, виконавчу зйомку закінчених будівельних етапів. Бере участь у вибіркового контролю робіт, що виконуються виробничим

персоналом щодо додержання точності їх геометричних параметрів; докладає про виявлені порушення безпосередньому керівництву. Заповнює журнал геодезичних вимірювань. Здійснює нагляд за збереженням геодезичних позначок на будівельному майданчику, незмінністю їх положення у процесі будівництва; забезпечує ремонт пошкоджених та заміну знищених позначок; бере участь у підготовці виконавчої геодезичної документації.

Технік-доглядач. Доглядач будови. Забезпечує схоронність і правильність технічної експлуатації житлового фонду, санітарне утримання будов, своєчасне та якісне їх обслуговування. Здійснює профілактичний огляд житлового фонду, вживає заходів щодо підготовки житлового фонду до зимового періоду. Готує перелік і розрахунки обсягів робіт поточного і капітального ремонту та контролює їх виконання. Складає графіки профілактичного огляду квартир слюсарями-сантехніками та електромонтерами з обслуговування електричного устаткування, контролює їх додержання. Організовує виконання невідкладного поточного ремонту за встановленими оглядами. Здійснює контроль за прибиранням територій, санітарним станом сміттєпроводів, утриманням елементів зовнішнього благоустрою сміттєзбиральників, своєчасним вивезенням побутового сміття. Стежить за дотриманням правил протипожежного захисту будов і охорони праці під час поточного ремонту і технічної експлуатації житлового фонду. Проводить роботу щодо охорони зелених насаджень; залучає мешканців до благоустрою дворів, організації дитячих і спортивних майданчиків тощо.

Технік з підготовки виробництва. Бере участь у забезпеченні інженерної підготовки будівництва, розробленні під керівництвом більш кваліфікованого спеціаліста організаційно-технологічної документації, проектів виконання робіт, складанні зведених графіків роботи будівельних машин, переміщенні робітників і будівельної техніки на об'єктах, введенні об'єктів в експлуатацію. Бере участь у вибірковому контролі якості робіт, дотриманні будівельних норм і правил; повідомляє про виявлені порушення безпосередньому керівництву.

Технік-лаборант. Виконує аналізи та випробування для визначення хімічного складу та основних властивостей будівельних матеріалів, напівфабрикатів, конструкцій і деталей. Оформляє результати аналізів і випробувань, веде їх облік, готує технічну документацію з виконуваних лабораторією робіт. Повідомляє відповідним підрозділам будівельної організації результати аналізів і випробувань. Здійснює підготовчі операції для проведення особливо складних лабораторних випробувань. Бере участь у розробці нових методів хімічних аналізів, механічних випробуваннях, відбиранні технологічних проб, металографічних дослідженнях. Слідкує за справністю установок, приладів, інструменту та іншого лабораторного обладнання, виконує просте регулювання його та лагодження.

Технік-проектувальник. Виконує під керівництвом спеціаліста вищої кваліфікації проектні роботи; забезпечує їх відповідність виданим завданням, діючим стандартам, технічним умовам, будівельним нормам і правилам, каталогам і довідникам, нормам охорони праці та виробничої санітарії. Пов'язує прийняті проектні

рішення з проектними рішеннями інших розділів (частин) проекту. Використовує під час виконання завдань документацію типових проектних рішень, уніфікованих вузлів і виробів. Виконує роботи з оформлення прив'язки типових проектів та тих, що застосовуються повторно, до умов конкретних майданчиків будівництва; здійснює звіряння копій проектних документів з оригіналами. Вносить зміни у розроблену проектно-кошторисну документацію та передає її до архіву.

АБЕТКОВИЙ ПОКАЖЧИК НАЗВ ПРОФЕСІЙ

№	Назва професій	Стор.
1	2	3
	КЕРІВНИКИ	
1.	Виконавець робіт	6
	СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ	
	Виконавець днопоглиблювальних робіт	7
	Виконавець капітальних виправних та колійних робіт	7
	Виконавець робіт вишкобудування	8
	Виконавець робіт з ремонту та налагодження енергетичного устаткування	8
2.	Голова кооперативу будівельного. Директор (керівник) малого будівельного підприємства	9
3.	Головний архітектор (архітектура та будівництво)	10
4.	Головний архітектор проекту. Головний інженер проекту	11
5.	Головний будівельник	13
6.	Головний геодезист	14
7.	Головний гідрогеолог	15
8.	Головний інженер	16
9.	Головний маркшейдер	17
10.	Директор з капітального будівництва	18
11.	Керуючий трестом. Начальник (керівник) організації (будівельної, монтажної, ремонтно-будівельної)	19
12.	Командир землесоса, земснаряда,	20

	дноочищувального снаряда	
13.	Майстер будівельних та монтажних робіт	21
	СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ	
	Майстер гірничий проходки шахти	22
14.	Начальник відділу експлуатації та ремонту машин і механізмів	23
15.	Начальник відділу збуту (маркетингу)	24
16.	Начальник відділу з підготовки виробництва	24
17.	Начальник відділу капітального будівництва (технічного переозброєння)	25
18.	Начальник відділу контролю якості будівельно-монтажних робіт	26
19.	Начальник відділу підсобних виробництв	28
20.	Начальник відділу транспорту	29
21.	Начальник відділу устаткування	29
22.	Начальник дільниці	30
	СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ	
	Начальник виробничо-комплектувальної дільниці	32
	Начальник дільниці вантажно-розвантажувальних робіт	32
	Начальник дільниці експлуатації й улаштування підкранових колій	33
	Начальник дільниці перебазування будівельних машин і механізмів	33
	Начальник дільниці планово-запобіжного ремонту	33
23.	Начальник кошторисно-договірного відділу	34
24.	Начальник лабораторії з контролю виробництва	35
25.	Начальник лабораторії техніко-економічних досліджень	36
26.	Начальник проектно-кошторисного бюро (групи)	37
27.	Начальник проходки шахти	38
28.	Начальник управління капітального будівництва	39
29.	Начальник управління (відділу) комплектації	40

	ПРОФЕСІОНАЛИ	
1.	Архітектор	41
2.	Геодезист	42
3.	Економіст з договірних та претензійних робіт (будівництво)	43
4.	Інженер	44
5.	Інженер-енергетик	46
6.	Інженер з нагляду за будівництвом	47
7.	Інженер з організації та нормування праці (будівництво)	48
8.	Інженер з проектно-кошторисної роботи	50
9.	Інженер-проектувальник	51
10.	Інженер з якості	52
	ФАХІВЦІ	
1.	Механік дільниці	53
	СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ	
	Механік дільниці з експлуатації та улаштування підкранових колій	54
	Механік дільниці перебазування будівельних машин і механізмів	55
	Механік дільниці планово-запобіжного ремонту	55
2.	Технік	55
	СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ	
	Технік-геодезист	57
	Технік-доглядач. Доглядач будови	57
	Технік з підготовки виробництва	57
	Технік-лаборант	58
	Технік-проектувальник	58

Розділ 3

"Будівництво метрополітенів, тунелів та підземних

споруд спеціального призначення"

КВАЛІФІКАЦІЙНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ

РОБІТНИКИ

1. ЕЛЕКТРОМОНТАЖНИК З СИГНАЛІЗАЦІЇ, ЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ТА БЛОКУВАННЯ НА ЗАЛІЗНИЧНОМУ ТРАНСПОРТІ Й НАЗЕМНИХ ЛІНІЯХ МЕТРОПОЛІТЕНУ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує найпростіші роботи під час монтажу сигналізації, централізації та блокування на залізничному транспорті та наземних лініях метрополітену.

Повинен знати: колійні знаки та сигнали; основні марки проводів і кабелів; сортамент сталі; основні матеріали, що застосовуються під час виготовлення та монтажу електроконструкцій; основні види кріпильних деталей і невеликих конструкцій; основні види інструментів, що застосовуються під час електромонтажних робіт.

Кваліфікаційні вимоги. Базова або неповна базова загальна середня освіта. Одержання професії безпосередньо на виробництві. Без вимог до стажу роботи.

Приклади робіт. Установлювання та забивання деталей кріплення. Знімання верхнього джутового покриття кабелю вручну; виготовлення дрібних деталей кріплення та прокладок, що не потребують точних розмірів. Забивання вручну електродів заземлення. Фарбування проводів кабелів і шин. Укривання кабелів у траншеях і каналах. Пробивання гнізд, отворів і борозен за готовою розміткою вручну.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує прості роботи з сигналізації, централізації та блокування на залізничному транспорті та наземних лініях метрополітену.

Повинен знати: основні види кріпильних деталей і арматури, основи будови простих приладів, електроапаратів, електро- та пневмоінструменту; прості електричні схеми; будову та способи користування простими такелажними засобами; види зварювального устаткування, що застосовується під час електромонтажних робіт, і правила користування ним.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або одержання професії безпосередньо на виробництві, підвищення кваліфікації і стаж роботи електромонтажником з сигналізації, централізації та блокування на залізничному транспорті й наземних лініях метрополітену 2 розряду не менше 1 року.

Наявність посвідчення стропальника (такелажника) у разі стропування вантажів, матеріалів, виробів, конструкцій.

Приклади робіт. Різання кабелю, розрахованого на напругу до 10 кВ з тимчасовим забиванням кінців. Установлювання ізоляторів на конструкції, що не встановлені. Установлювання дубелів. Забивання проходів для всіх видів проводок і шин. Розкочування проводів і кабелів з установлюванням барабанів. Монтаж мереж заземлення та занулюючих пристроїв. Фарбування устаткування. Знімання розподільних пунктів (шаф) закритого або відкритого типу. Демонтаж простих апаратів і приладів (опорних ізоляторів, рубильників і перемикачів з важільним приводом, запобіжників, реостатів, трансформаторів струму та напруги тощо). Обробляння місць зварювання механізованим способом. Пробивання отворів механізованим інструментом. Установлювання відгалужувальних коробок для кабелів і проводів.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує роботи середньої складності з монтажу сигналізації, централізації та блокування на залізничному транспорті та наземних лініях метрополітену.

Повинен знати: основи будови електроустаткування, що монтується; порядок компонування арматури; способи вимірювання опору ізоляції; електричні схеми середньої складності; способи з'єднування, обробляння кінців та приєднування проводів і кабелів усіх марок перерізом до 70 кв.мм; способи маркування сталевих і пластмасових труб, кабелів і відводів; правила стропування та переміщення вантажів; будову та способи користування механізованим такелажним обладнанням; будову будівельно-монтажних пістолетів і правила догляду за ними; призначення релейного захисту; принципи дії та схеми максимального струмового захисту; правила комплектування матеріалів і устаткування для виконання електромонтажних робіт на інженерних спорудах.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи електромонтажником з сигналізації, централізації та блокування на залізничному транспорті й наземних лініях метрополітену 3 розряду не менше 1 року.

Приклади робіт. З'єднування, обробляння кінців та приєднання проводів, кабелів усіх марок перерізом до 70 кв.мм усіма способами, крім зварювання. Установлювання захисних пристроїв, кожухів і огорож. Маркування прокладених труб, кабелів і відводів. Скріплювання конструкцій і апаратів за допомогою монтажного поршневого пістолета. Приварювання наконечників до жил кабелів і проводів. Перевіряння та регулювання електромагнітних реле струму та напруги. Установлювання скоб і металевих опорних конструкцій. Закріплювання конструкцій приклеюванням. Прокладання сталевих і пластмасових труб у борознах. Прокладання кабельних лотків і перфорованих монтажних профілів. Комплектування матеріалів і устаткування для виконання електромонтажних робіт на інженерних спорудах. Установлювання кабельних стояків, релейних і транспортних ящиків, уніфікованих муфт, дроселів і заземлення для постових і наземних пристроїв. Заготовляння комутації для

електропроводок. Установлювання та приєднування приладів у релейних шафах, батарейних колодязях і на релейних стелажах. Укладання сигнального кабелю. Підведення кабелю до світлофорів, що встановлені на містках. Установлювання та монтаж ввідної шафи блок-апарата. Обробляння кінців кабелю з пластмасовою ізоляцією. Заготовляння джгутів-комутацій для монтажу щоглових світлофорів. Монтаж проводок усіх видів. Монтаж релейних і трансформаторних ящиків і кабельних стояків. Монтаж щитків батарейних колодязів. Припаювання проводів під час монтажу кабельних ящиків.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує складні роботи з сигналізації, централізації та блокування на залізничному транспорті та наземних лініях метрополітену.

Повинен знати: електричні схеми електроустаткування, що монтується, та способи їх перевіряння; правила розмічання місць установлювання опорних конструкцій, устаткування та трас прокладання проводів, кабелів і шин; правила виконання замірювань і складання ескізів окремих вузлів проводок для виготовлення на стендах і в майстернях; правила складання та кріплення відкритих і екранованих шинопроводів; порядок фазування виконаної проводки та методи перевіряння виконаних схем; способи перевіряння і налагоджування пристроїв керування, сигналізації й автоматики; ізоляційні характеристики трансформаторів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи електромонтажником з сигналізації, централізації та блокування на залізничному транспорті й наземних лініях метрополітену 4 розряду не менше 1 року.

Приклади робіт. Монтаж комутацій у стрілкових електроприводах. Монтаж релейних шаф, батарейних колодязів і ящиків, релейних стелажів. Обробляння сигнального кабелю в крайніх групових, сполучених і уніфікованих муфтах. Підведення кабелю до пристроїв СЦБ (поста, релейної будки). Підключання жил сигнального кабелю з розшиванням і продзвонюванням. Перевіряння сигнальних кабелів. Прокладання кабелю у ґрунті та по конструкціях з установлюванням конструкції. Установлювання та включення акумуляторів у батарейних колодязях. Установлювання та монтаж кабельних ящиків, установлювання та підключання колійних індикаторів. Установлювання та підключання жезлових апаратів.

6-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує особливо складні роботи з монтажу сигналізації, централізації та блокування на залізничному транспорті та наземних лініях метрополітену.

Повинен знати: способи обробляння та монтажу контрольних кабелів; конструкції розподільних щитів, пультів, щитів керування та захисту; електричні схеми, методи перевіряння та регулювання електроустаткування; способи монтажу проводів і тросів усіх марок; технічні характеристики трансформаторів; будову електротехнічних

установок; технічні умови здавання об'єктів у експлуатацію; правила виконання робіт у вибухонебезпечних зонах; загальні поняття про релейний захист.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи електромонтажником з сигналізації, централізації та блокування на залізничному транспорті й наземних лініях метрополітену 5 розряду не менше 1 року.

Приклади робіт. Монтаж світлофорів, світлових показників, маневрових колонок, стрілкових нейтралізаторів, виносних табло. Перемонтування блок-апаратів. Монтаж і підключання живильних і розподільних пристроїв на постах електричної централізації. Поконтактне перевіряння монтажу пристроїв за принциповими схемами. Регулювання постових і наземних пристроїв електричної централізації та сигналізації перегонних установок автоблокування. Перемикання пристроїв без відключення. Вмикання та регулювання приладів на апаратах механічної централізації та напівавтоматів блокування.

2. ЕЛЕКТРОСЛЮСАР З ПРОХОДКИ

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує технічне обслуговування механічної та електричної частин гірничопрохідницького простого устаткування.

Повинен знати: призначення, принцип дії, норми та обсяг технічного обслуговування устаткування; призначення контрольно-вимірювальних приладів, інструментів та правила користування ними; будову та правила технічної експлуатації низьковольтних електроустановок; основи електротехніки.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта або одержання професії безпосередньо на виробництві. Без вимог до стажу роботи.

Приклади робіт. Технічне обслуговування механічної та електричної частин насосних установок, повітроводів, шахтних вагонеток, стрічкових конвеєрів з шириною стрічки до 900 мм, скребкових конвеєрів, бурових верстатів, електровозів, дизелевозів, перекидачів, живильників, штовхачів, підіймальних машин з лебідками діаметром барабана до 1000 мм, вентиляторів провітрювання, тягових і перетворювальних підстанцій, зарядних пристроїв, засобів сигналізації, освітлення, розподільних, абонентських кабельних і телефонних мереж, розподільних шаф і коробок, прохідних муфт, телефонних апаратів, тролейних і низьковольтних кабельних мереж, заземлення електроапаратів, установок та іншого гірничопрохідницького простого устаткування. Заряджання та перевіряння стану акумуляторних батарей, доливання та замінювання електроліту. Відбирання проб масла та його замінювання в устаткуванні, що обслуговується. Виконання більш складних робіт під керівництвом електрослюсаря вищої кваліфікації. Виконання робіт з розбирання, складання, промивання,

випробовування, змазування, приймання, видавання та профілактичного ремонту пневматичного інструменту, що застосовується.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує технічне обслуговування механічної та електричної частин гірничопрохідницького устаткування середньої складності.

Повинен знати: будову, норми та обсяг технічного обслуговування устаткування, правила його випробовування; причини та ознаки несправностей у роботі установок, апаратів, приладів та іншого устаткування, що обслуговується; класифікацію кабелів та електротехнічних матеріалів; правила вимірювання та випробовування ізоляції, ємності та електричного опору кабелів; способи відновлювання деталей; допустимі навантаження на працюючі деталі, вузли та механізми, профілактичні заходи запобігання їх поломкам та аваріям; будову та правила технічної експлуатації високовольтних електроустановок; схеми пускорегулювальної апаратури, систем вентиляції; будову заземлення; правила розраховування та вибору проводів та кабелів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи електрослюсарем з проходки 3 розряду не менше 1 року.

Приклади робіт. Технічне обслуговування механічної та електричної частин немеханізованих комплексів, породонавантажувальних машин, розчинонагнітачів, бурових установок, рам та іншого аналогічного гірничопрохідницького устаткування у забоях, підймальних машин з лебідками діаметром барабана більше 1000 мм, стаціонарних водозливних установок, стрічкових конвеєрів з шириною стрічки більше 900 мм, скіпових підймачів, великовантажних вагонеток, розподільвальних пристроїв та електричних мереж, розрахованих на напругу до 1000 В, іншого гірничопрохідницького устаткування середньої складності. Обслуговування перетворювальних установок, електровозів. Виконання робіт з ревізії та перенесення підстанцій, трансформаторів та розподільних пристроїв під керівництвом електрослюсаря вищої кваліфікації.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує технічне обслуговування механічної та електричної частин складного гірничопрохідницького устаткування.

Повинен знати: будову, норми та обсяги технічного устаткування, що обслуговується та застосовується в підземних умовах; правила випробовування та включення машин, механізмів, устаткування та засобів автоматизації, телемеханіки; причини та ознаки несправностей у роботі установок, апаратів, приладів автоматики та телемеханіки, що обслуговуються; класифікацію кабелів та електротехнічних матеріалів; правила вимірювання та випробовування ізоляції, ємності та омичного опору кабелів; основи

радіотехніки, телемеханіки, автоматики, електронної техніки, автоматичного регулювання.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи електрослюсарем з проходки 4 розряду не менше 1 року.

Приклади робіт. Технічне обслуговування механічної та електричної частин механізованих комплексів, агрегатів, гірничих комбайнів, самохідних бурових установок, бурових рам, систем енергопостачання, гідравліки, апаратури, приладів, установок автоматичної дії, засобів телемеханіки, контрольно-вимірювальних приладів автоматичного регулювання та іншого складного гірничопрохідницького устаткування. Перевіряння величини встановленого максимального токового захисту фідерних автоматів і пускачів. Організовування безпечного ведення робіт і здійснювання нагляду за працюючими електроустановками.

6-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує технічне обслуговування механічної та електричної частин особливо складного гірничопрохідницького устаткування.

Повинен знати: будову та електричні схеми засобів автоматики; електротехнічні правила та норми; схеми устаткування та живлення їх енергією; причини та ознаки несправностей у роботі установок, апаратів, приладів автоматики устаткування, що обслуговуються; правила складання документації на відремонтоване устаткування; методи виконання робіт на лініях електропередач; допустимі навантаження на працюючі деталі, вузли, механізми; профілактичні заходи запобігання поломкам та аваріям, технічні умови ремонту, випробовування та здавання устаткування; правила випробовування захисних засобів, що застосовуються в електричних установках; порядок організації безпечного ведення робіт в електроустановках та нагляду за працюючими електроустановками; правила експлуатації та огляду посудин, що працюють під тиском.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи електрослюсарем з проходки 5 розряду не менше 1 року.

Приклади робіт. Технічне обслуговування механічної та електричної частин автоматичних систем електронної, радіорелейної апаратури, датчиків, асинхронно-синхронізованого регульованого електроприводу, виявляння та усування дефектів у їх роботі. Монтування та ремонт засобів керування. Виявляння та усування дефектів у схемах керування та регулювання пересувних і стаціонарних установок. Перевіряння термінів спрацьовування апаратів захисту від витікання струму в землю. Ремонт та випробовування посудин, що працюють під тиском, підіймально-транспортних машин та агрегатів.

3. ЕЛЕКТРОСЛЮСАР-МОНТАЖНИК ПІДЗЕМНОГО ГІРНИЧОПРОХІДНИЦЬКОГО УСТАТКУВАННЯ

Завдання та обов'язки. Виконує монтаж, демонтаж, ремонт, налагоджування та випробовування механічної та електричної частин гірничопрохідницького устаткування простої складності.

Повинен знати: будову, призначення, правила монтажу та демонтажу, способи налагоджування, електричні схеми простого гірничопрохідницького та іншого устаткування, апаратури та інструменту; сортамент матеріалів, що застосовуються; призначення та основні види кріпильних деталей та арматури; марки проводів; правила користування такелажними пристроями; способи виконання простих монтажних і електромонтажних робіт.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта або одержання професії безпосередньо на виробництві. Без вимог до стажу роботи.

Приклади робіт. Монтаж, демонтаж, ремонт, налагоджування та випробування механічної та електричної частин насосів, розчинонагнітачів, перекидачів, живильників, шахтових вагонеток, транспортерів, бурових рам, підіймальних машин з лебідками діаметром до 1000 мм, вентиляторів провітрювання та іншого гірничопрохідницького устаткування простої складності. Установлювання драбин та огорож прохідницьких комплексів. Виготовляння та закріплювання номерних табличок. Очищення та змащування деталей. Установлювання світильників, вимикачів, перемикачів та штепсельних розеток. Різання кабелю, розрахованого на напругу до 10 кВ з тимчасовим оброблянням кінців, та заряджування акумуляторних батарей освітлювальної апаратури гірничопрохідницького устаткування. Монтаж і демонтаж опорних ізоляторів, рубильників, перемикачів, запобіжників, реостатів, трансформаторів. Розбирання муфт та воронок кабельних ліній, силових та освітлювальних мереж, мереж заземлення, засобів сигналізації. Прикріплювання деталей електроустаткування до конструкцій прохідницького комплексу. Установлювання та закладання деталей кріплення проводів, кабелів, муфт, воронок та шин заземлення. Пробивання гнізд, отворів та борозен; фарбування кабелів та монтаж, демонтаж, ремонт більш складного устаткування під керівництвом електрослюсаря-монтажника вищої кваліфікації. Установлювання кабельних конструкцій. Нарізування різьби на трубах вручну. Комплектування труб та фасонних частин. Виправляння металевих конструкцій. Виготовляння та установлювання підкладок і прокладок. Зачищення стиків металевих конструкцій, що збираються, кріплення монтажних болтових з'єднань, складання та скручування простих вузлів, нарізних і фланцевих з'єднань вентиляції. Замуровування розтрубів чавунних трубопроводів. Свердління отворів тріскачкою та дрилем. Пробивання гнізд, отворів та борозен. Стропування та розстропування деталей трубопроводів, колекторів, устаткування та металевих конструкцій до 10 т. Протравлення труб, розкотування проводу, кабелів з установленням барабанів. Комплектування матеріалів та устаткування для виробництва механомонтажних та електромонтажних робіт. Фарбування та маркування кабелів, фарбування устаткування та шин. Монтаж силових, контрольних, телефонних кабелів, освітлювальних та тролейних проводів. Обробляння кінців кабелів перерізом до

70 кв.мм. Монтаж трубопроводів діаметром до 500 мм. Монтаж металоізоляції.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує монтаж, демонтаж, ремонт, налагоджування та випробовування механічної та електричної частин гірничопрохідницького устаткування середньої складності.

Повинен знати: будову, призначення, правила монтажу та демонтажу, способи налагоджування устаткування; електричні схеми гірничопрохідницького устаткування середньої складності; способи з'єднування, обробляння кінців та приєднання проводів і кабелів; способи вимірювання опору ізоляції; правила маркування сталених труб, кабелів та відводів; правила стропування, розстропування та переміщення вантажів; правила та способи вивірювання устаткування, що монтується.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи електрослюсарем-монтажником підземного гірничопрохідницького устаткування 3 розряду не менше 1 року.

Приклади робіт. Монтаж, демонтаж, ремонт, налагоджування та випробовування механічної та електричної частин породонавантажувальних машин, підіймальних машин з лебідками діаметром більше 1000 мм, бурових верстатів, скіпових підіймачів, великовантажних вагонеток, вентиляційних і насосних установок та іншого гірничопрохідницького устаткування середньої складності. Монтаж та демонтаж силових високовольтних мереж, трубопроводів і запірної арматури діаметром до 200 мм, тиском до 40 кг/кв.см. Розмічання та обробляння кінців проводів та кабелів перерізом до 70 кв.мм; маркування труб, кабелів та відводів. Приварювання наконечників до жил кабелів і проводів. Монтаж, ревізія та сушіння силового електроустаткування масою до 50 кг. Різання кабелів, розрахованих на напругу більше 10 кВ. Установлювання компенсаторів, прожекторів, тролетримачів, клиць, сигнальних приладів та апаратів. Підбирання труб з кабелем за марками з розкладанням їх у чарунки прохідницького щита. З'єднування труб між собою та з перехідними коробками "метро". Установлювання грязьовиків, вологовіддільників, трапів. Установлювання нагрівальних приладів, заміна кранів та вентилів. Розмічання, обробляння та з'єднання проводів, кабелів усіх марок перерізом до 95 кв.мм. Маркування труб, кабелів, відводів. Прокладання кабелю, мереж освітлення та силового устаткування. Монтаж вторинних електроланцюгів з розчищенням кінців консольних та спеціальних кабелів. Перевіряння та регулювання приладів автоматики. Вимірювання опору ізоляції електроустаткування. Монтаж шаф та пультів керування. Кріплення конструкцій та апаратів за допомогою монтажного поршневого пістолета. Монтаж дренажних пристроїв, установлювання фундаментних болтів для установки вентиляційних агрегатів та насосів, машин і механізмів. Збирання затворів, приєднання механізмів до затвора. Переміщення устаткування. Гідравлічні та пневматичні випробування трубопроводів та устаткування. Ревізія вентиляційних і насосних установок. Набивання сальників. Монтаж та вивірювання металоконструкцій. Монтаж

та демонтаж муфт та кінцевих кабельних заправлень перерізом жил більше 70 кв.мм потужністю до 10 кВ. Монтаж, демонтаж, налагоджування систем гідравліки та устаткування середньої складності. Монтаж ЗГУ, ревізія, доведення та здавання в експлуатацію. Виконання комплексу робіт з монтажу компресорних та інших силових установок. Монтаж вентиляції та технологічних трубопроводів діаметром більше 200 мм. Монтаж, ремонт, налагоджування блокоукладальників.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує монтаж, демонтаж, ремонт, налагоджування та випробовування механічної та електричної частин складного гірничопрохідницького устаткування.

Повинен знати: будову, призначення, правила монтажу та демонтажу, способи налагоджування, електричні схеми складного гірничопрохідницького устаткування; способи ревізії та сушіння електроустаткування; правила експлуатації силових та освітлювальних мереж; правила прокладання проводів та кабелів; правила випробовування та перевіряння електроустаткування та установок; способи розмічання місць установлення опорних конструкцій, устаткування, прокладання трас, проводів, кабелів і шин.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи електрослюсарем-монтажником підземного гірничопрохідницького устаткування 4 розряду не менше 1 року.

Приклади робіт. Монтаж, демонтаж, ремонт, налагоджування та випробовування механічної та електричної частин немеханізованих прохідницьких комплексів, шахтових клітей, гірничих комбайнів, агрегатів, самохідних бурових установок та іншого складного гірничопрохідницького устаткування. Монтаж, демонтаж систем енергопостачання, гідравліки, засобів телемеханіки, приладів автоматичного регулювання, металевих конструкцій під час армування шахтового стовбура, розподільних пристроїв, трубопроводів діаметром від 200 до 400 мм. Улаштування металевої ізоляції. Складання монтажних схем. Розмічання місць установлення контрольно-вимірювальних приладів. Розмічання та обробляння кінців проводів та кабелів перерізом більше 70 кв.мм. Монтаж кінцевих заправлень та з'єднувальних муфт на кабелях напругою до 10 кВ. Укладання силових та контрольних кабелів в підземних спорудах. Монтаж, ревізія та сушіння силового електроустаткування масою від 50 до 100 кг, роз'єднувачів, заземлювачів, розрахованих на напругу до 100 кВ; монтаж, ревізія, центрування та перевіряння електричних схем підключення електричних машин та агрегатів масою до 500 кг; притирання щіток. Пробний пуск та випробовування механізмів породонавантажувальних машин, монтаж дистанційного керування, прокладання високовольтного кабелю. Монтаж, демонтаж систем енергопостачання, гідравліки, засобів телемеханіки, приладів автоматичного регулювання, металевих конструкцій під час армування шахтового стовбура, розподільних пристроїв, трубопроводів та запірної арматури діаметром більше 500 мм. Розмічання місць прокладання трубопроводів. Центрування валів за напівмуфтами.

Монтаж складних вентиляційних установок та металевих конструкцій з вивіряннм, налагоджуванням, прийманнм для монтажу. Шабрування поверхонь. Монтаж масловіддільників, грязеуловлювачів. Балансування, центрування та налагоджування устаткування та механізмів. Монтаж та заряджання акумуляторних батарей. Виконання замірів та складання ескізів електропроводки та вентиляції для виготовлення. Контроль змонтованого устаткування та мереж. Підготовка кабелів до включення.

6-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує монтаж, демонтаж, ремонт, налагоджування та випробовування механічної та електричної частин особливо складного гірничопрохідницького устаткування.

Повинен знати: будову, призначення, правила монтажу та демонтажу, способи налагоджування, електричні схеми особливо складного гірничопрохідницького устаткування; способи оброблення та монтажу високовольтних і контрольних кабелів; конструкції розподільних щитів, пультів, щитів керування та захисту; методи перевіряння та регулювання електроустаткування та систем.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи електрослюсарем-монтажником підземного гірничопрохідницького устаткування 5 розряду не менше 1 року.

Приклади робіт. Монтаж, демонтаж, ремонт, налагоджування та випробовування механічної та електричної частин механізованих прохідницьких комплексів та іншого особливо складного гірничопрохідницького устаткування. Монтаж, демонтаж, ремонт, налагоджування автоматичних систем електронної та радіорелейної апаратури, датчиків, асинхронно-синхронізованого регульованого електроприводу гірничопрохідницького устаткування. Монтаж та демонтаж трубопроводів та арматури гідравлічної мережі високого тиску. Монтаж кінцевих заправлень та з'єднувальних муфт на кабелях, розрахованих на напругу більше 10 кВ. Монтаж, ревізія та сушіння силового електроустаткування масою більше 100 кг. Монтаж, ревізія, центрування та перевіряння електричних схем підключення електричних машин та агрегатів масою більше 500 кг для всіх видів з'єднань. Пробний пуск та випробування механізмів прохідницького комплексу (щитів, тюбінго- та блокоукладачів), електроприводів вентиляторів і дистанційного пристрою. Викреслювання чорнових та замірних ескізів з натури та за будівельними кресленнями з деталізацією та складанням специфікації. Монтаж та налагоджування сервомоторів. Ремонт струмопровода ротора та фазових переминок статора. Монтаж механізмів та вентиляційних установок. Монтаж приладів фізико-хімічного аналізу та систем відбору проби. Монтаж елементів логіки всіх типів, АСУ-ТП. Виробництво аеродинамічних випробувань повітроводних систем. Підготовка приладів та автоматів до включення. Випробовування трубопроводів та проводок у вибухонебезпечній зоні. Перевірка схем з'єднання трансформаторів.

4. ІЗОЛЮВАЛЬНИК (будівництво метрополітенів)

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує прості роботи з гідроізоляції шахтних стволів, тунелів, станцій метрополітену, підземних споруд спеціального призначення, штолень, камер і сполучень.

Повинен знати: номенклатуру, види та властивості гідроізоляційних матеріалів; правила підготовки швів і отворів для оброблення чеканенням; правила транспортування, складування та зберігання гідроізоляційних матеріалів; правила та способи приготування цементних розчинів і мастик; принцип дії та правила догляду за піскоструминним апаратом; правила улаштування захисної стяжки, стінки гідроізоляції; способи визначання готовності мастик до роботи під час варіння та підігрівання; будову та правила експлуатації бітумоварильних котлів, насосів, розчинонагнітальних установок і цемент-пушки, що обслуговуються; загальні знання про будову електродвигунів та контрольно-вимірювальних приладів, що застосовуються; способи монтажу розчиноводів; вимоги до торкретування поверхонь; прийоми зрізання нерівностей нанесеного шару торкрету.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або одержання професії безпосередньо на виробництві, підвищення кваліфікації і стаж роботи ізолювальником на гідроізоляції або термоізоляції 2 розряду не менше 1 року.

Приклади робіт. Очищення та просушування поверхонь швів, що ізолюються, і отворів оброблень. Продування швів і поверхонь, що торкретуються стислим повітрям. Поливання швів водою до та після чеканення. Фарбування антикорозійним лаком деталей водозахисного зонта та цементним молоком поверхні тюбінгового оброблення. Заряджання піскоструминного апарата піском, переміщення апарата та нагляд за його роботою. Дозування та готування сумішей для нагнітання. Підігрівання бітумних мастик і розливання у прилади транспортування. Улаштування захисної стінки гідроізоляції та захисної стяжки під ізоляцію та по ізоляції. Покривання поверхонь простої конфігурації бітумною мастикою. Надсікання бетонних поверхонь та зрубування бугрів і напливів. Контрольне нагнітання розчинів та інших матеріалів за облицювання, участь у торкретуванні бетонної й армованої поверхонь. Керування роботою розчинонагнітальних установок, їх огляд, закріплювання та змазування. Регулювання заданого тиску під час нагнітання розчину. Участь у випробуваннях водонепроникності тунельних облицювань і металоізоляції.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує роботи середньої складності з гідроізоляції шахтних стволів, тунелів, станцій метрополітену і підземних споруд спеціального призначення.

Повинен знати: типи тунельних облицювань і споруд; способи виконання карбувальних робіт; особливості чеканення швів чавунного та залізобетонного облицювання; способи закладання отворів для нагнітання; правила замінювання закріплень облицювань підземних

споруд; основні конструкції гідроізоляційних покриттів; будову механізованого інструменту для карбувальних робіт, пневматичних зболчувачів, газових пальників, піскоструминного апарата; способи нанесення бітумної мастики та наклеювання рулонних матеріалів на поверхні, що ізолюються; вимоги до якості ізоляційних матеріалів і покриття; способи ліквідування пробок; план розташування свердловин і черговість нагнітання; способи визначання питомого водовбирання для виявлення початкової концентрації цементного розчину; правила та способи визначання граничного тиску, ступеня прогрівання свердловин і промивання трубопроводів; способи та прийоми нанесення торкрету на армовані та неармовані поверхні.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи ізолювальником (будівництво метрополітенів) 3 розряду не менше 1 року.

Приклади робіт. Чекання швів розширним цементом і освинцьованим шнуром. Замінювання пробок і болтів з контрольною підтяжкою гайок. Очищення швів і поверхонь облицювань піскоструминним апаратом. ізолювання лотків, стін і склепіння тунелів і спеціальних споруд рулонними матеріалами. Закріплювання деталей водозахисного зонта до тунельного облицювання. Установлювання водостічного жолоба. Улаштовування гідроізоляції з механізованим нанесенням гарячої бітумної мастики, що армується склосітчастою тканиною. Торкретування бетонної й армованої поверхонь. Нагнітання води для визначення питомого водовбирання, нагнітання розчинів спеціальних сумішей і гарячого бітуму через свердловини. Установлювання граничного тиску до закінчення нагнітання. Прогрівання свердловин. Промивання трубопроводів спеціальними сумішами. Ліквідування пробок.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує складні роботи з гідроізоляції шахтних стволів, тунелів, станцій метрополітенів і підземних споруд спеціального призначення.

Повинен знати: прийоми виконання складних гідроізоляційних робіт в умовах з'єднування перемінних перерізів; порядок і способи чекання нестандартних швів і швів у складних конструкціях облицювань підземних споруд; способи розрубання раковин і тріщин; правила ремонту чеканки швів і закладання тріщин.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи ізолювальником (будівництво метрополітенів) 4 розряду не менше 1 року.

Приклади робіт. Чекання швів тьобінгів віяльної та прорізної частини тунелів і нестандартних швів. Ліквідування течей в облицюваннях підземних споруд. Виконання ізоляційних робіт у місцях сполучення металевих та бетонних облицювань, тунелів з вестибюлями та камерами, у прорізах, виробках зі змінним перерізом або з кількістю переломлень більше чотирьох. Ізолювання осадових і температурних швів з наклеюванням рулонних матеріалів і

улаштуванням компенсаторів. Ремонт чеканення. Відкривання й очищення старих швів ізоляції в облицюваннях споруд, монтаж водозахисного зонта. Нанесення епоксидно-фуранового покриття на бетонну поверхню механізованим способом.

5. КРІПІЛЬНИК

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує заміну окремих рам, елементів різних видів кріплень. Установлює проміжні рами, стояки, лежні. Здійснює укладання та знімання розстрілів і тирант, укріплювання каналів, траншей та котлованів. Виконує улаштування та ремонт вентиляційних дверей, вікон, дерев'яних щитів, труб, заслонів, риштувань. Обшиває вентиляційні стовбури шахт. Розбирає прості конструкції риштувань, настилів, трапів, захисних засобів, опалубку нескладних конструкцій, кріпильних рам у штольнях. Очищає опалубку від бетону та розчину. Улаштовує риштування, крім підвісного, захисні засоби. Заготовляє елементи нескладних риштувань, що підтримують опалубку без нарощування.

Повинен знати: умови виконання кріпильних, ремонтних та інших робіт у гірничих виробках; основні види дерев'яного, металевого, залізобетонного призабірного та спеціального кріплення; правила та раціональні прийоми заміни окремих рам та елементів рам кріплення, риштувань та опалубки; застосування інструментів; різновиди, властивості, призначення, термін використання лісу, що застосовується, цегли, каменю, бетону та інших матеріалів; характеристики, призначення та розташування гірничих виробок; конструкції та призначення вентиляційних та інших перемичок, сходових частин, помостів, трапів, люків, затулок; призначення та порядок використання маркшейдерських позначок для перевірки напрямку гірничих виробок; теслярські роботи, встановлену сигналізацію; способи улаштування риштувань та опалубки.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта або одержання професії безпосередньо на виробництві. Без вимог до стажу роботи. Приклади робіт. Заміна окремих рам елементів усіх видів кріплень. Улаштування проміжних рам, стояків, лежнів. Навішування дверей, улаштування дерев'яних риштувань, установлювання стелажів. Установлювання дерев'яних драбин. Розбирання простих конструкцій риштувань, настилів, опалубки нескладних конструкцій. Виготовляння та ремонт щитів опалубки прямолінійних елементів усіх видів. Розбирання опалубки перекриття, балок і колон підземних споруд.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Готує елементи кріплень та установлює проміжні рами, замінює окремі рами та елементи кріплень усіх видів. Здійснює заміну окремих вінців та ремонт дерев'яного армування: розстрілів, вандрутів, провідників у стовбурах і шурфах. Розбирає та кріпить місця завалів. Влаштовує підвісні риштування. Розбирає лекала, кружала, опалубку арок, куполів і склепінь.

Повинен знати: види і способи технічно правильного і безпечного спорудження та ремонту кріплень; види та призначення різних замкових з'єднань елементів дерев'яних кріплень; паспорти кріплень гірничих виробок.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи кріпильником 3 розряду не менше 1 року.

Приклади робіт. Заміна проміжних рам та інших елементів кріплень різних гірничих виробок. Улаштування опалубки колон, балок, перекриття, стін, фундаментів.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує кріплення та ремонт стовбурів шахт, вертикальних виробок з кутом нахилу більше 45 град., сполучення стовбурів з приствольними виробками рудничих дворів різними видами кріплень. Здійснює армування, обслуговування та ремонт армування. Оглядає стовбури. Установлює кружала та опалубку залізобетонної оболонки тунеля, склепін та куполів. Здійснює монтаж та демонтаж запобіжних помостів під час ремонту кріплень у стовбурах та інших вертикальних виробках. Обслуговує, ремонтує провідники у стовбурах.

Повинен знати: способи проходки стовбурів, види кріплень та армування стовбурів; правила сполучання стовбурів з приствольними виробками; способи розмічання та виготовлення складних дерев'яних кріпильних конструкцій та складних з'єднань і врубок; конструкції опалубки всіх видів і порядок їх улаштування; способи та правила армування шахтних стовбурів дерев'яними конструкціями.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи кріпильником 4 розряду не менше 1 року.

Приклади робіт. Складний ремонт та кріплення гірничих шахтних стовбурів та інших виробок. Установлення кружал і опалубки залізобетонних конструкцій усіх видів. Установлювання і ремонт кріплень у нестійких гірничих породах, пливунах, сипучих пісках, карстах.

6. МАШИНІСТ НАВАНТАЖУВАЛЬНОЇ МАШИНИ

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Керує навантажувальною машиною продуктивністю до 60 куб.м/год. поза зоною вибою. Зрошує, кайлує, навантажує гірничу масу на транспортер або до вагонеток. Очищує колії, шламівідстійники на навантажувальних вузлах, у тупиках. Заправляє машину паливними та мастильними матеріалами. Очищує машину від налиплої грязі. Переміщує машину на нове місце. Виявляє та усуває невеликі несправності у роботі навантажувальної машини.

Повинен знати: будову машини, порядок навантажування та заміни вагонів; правила користування пристроєм для роз'їзду

вагонів; способи усунення несправностей у роботі механізмів; основні поняття з електротехніки; призначення та розташування гірничих виробок, правила пересування ними; фізичні властивості гірничих порід; призначення та будову контрольно-вимірювальних приладів; правила сигналізації; вимоги, встановлені до подавання стисненого повітря; схему вентиляції; схему повітропроводних та електропроводних мереж; електрослюсарну справу.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи машиністом аналогічної за складністю машини 3 розряду не менше 1 року.

Приклади робіт. Огляд машини, усунення невеликих несправностей. Підганяння та наступне відганяння машини від вибою. Навантажування породи до вагонеток з навантажуванням ковшу та розвантажуванням його на приймальний лоток машини або вагонетки. Подавання навантажених вагонеток до стрілки з поверненням машини до вибою. Очищення машини від прилиплої породи.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Керує навантажувальною машиною продуктивністю понад 60 куб.м/год.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи машиністом навантажувальної машини 4 розряду не менше 1 року.

7. МАШИНІСТ ПІДІЙМАЛЬНО-ПЕРЕСУВНИХ РИШТУВАНЬ

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Керує підіймально-пересувними риштуваннями під час будівництва тунелів, підземних споруд спеціального призначення, штолень, камер.

Повинен знати: будову підіймально-пересувних риштувань; правила та порядок переміщення риштувань під час розмічання та заряджання шпурів, обкладання профілю виробки, установлювання різних видів кріплення, опалубки й арматури; правила та способи ремонтування підіймально-пересувних риштувань.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи машиністом підіймача або близької за складністю машини 4 розряду не менше 1 року.

Приклади робіт. Керування підіймально-пересувними риштуваннями, змонтованими на базі монтажного гідравлічного підйомника. Навантажування, переміщення та підймання до місць установлення елементів кріплення, кружал, опалубки, арматури та лісоматеріалів. Профілактичне ремонтування підіймально-пересувних риштувань.

8. МАШИНІСТ ПРОХІДНИЦЬКОГО КОМПЛЕКСУ

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Керує тунельним укладальником і прохідницьким немеханізованим комплексом /щитом/ під час проходки гірничих виробок діаметром до 3 м.

Повинен знати: будову устаткування й електропускової апаратури, що обслуговує; типи прохідницьких комплексів і укладальників; призначення та принцип роботи електромеханічного і гідравлічного устаткування, способи визначення напрямку руху і положення комплексу за планом, профілем і віссю тунелю; класифікацію й основні властивості гірських порід; способи виявлення та усунення несправностей у роботі устаткування, що обслуговує.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи машиністом машини, аналогічної за складністю, 3 розряду не менше 1 року.

Приклади робіт. Вивіряння положення комплексу. Пересування немеханізованого комплексу й укладальника, виправлення положення комплексу за планом, профілем і віссю тунелю. Усування повороту комплексу навколо своєї осі. Виконання профілактичного ремонту. Виявлення й усунення несправностей у роботі механізмів немеханізованого комплексу й укладальника. Усування течії гідравліки. Регулювання робочого тиску маслостанцій. Ведення технічної документації.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Керує прохідницьким немеханізованим комплексом /щитом/ під час проходки гірничих виробок діаметром більше 3 м.

Повинен знати: будову немеханізованих прохідницьких комплексів усіх типів, їх електромеханічне та гідравлічне устаткування; способи визначення напрямку руху і положення комплексу за планом, профілем та віссю тунелю; види тунельних обробок, способи та послідовність їх установки; правила пересування прохідницького комплексу; схему електроживлення.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи машиністом прохідницького комплексу 4 розряду не менше 1 року.

Приклади робіт. Вивіряння положення комплексу. Усування повороту комплексу навколо своєї осі. Здійснення профілактичного ремонту. Виявлення й усунення несправностей в роботі механізмів комплексу. Участь у різному ремонті немеханізованого прохідницького комплексу.

6-й розряд

Завдання та обов'язки. Керує прохідницьким механізованим комплексом /щитом/.

Повинен знати: будову і типи механізованих прохідницьких комплексів; будову електромеханічного та гідравлічного обладнання; способи вивірювання і виправлення положення комплексу за планом, профілем і віссю тунелю; правила визначення ступеня спрацювання різців, фрез, порядок їх заміни, правила керування і пересування прохідницького механізованого комплексу; способи виявлення й усунення несправностей у його роботі.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи машиністом прохідницького комплексу 5 розряду не менше 1 року.

Приклади робіт. Вивірювання положення комплексу. Пересування комплексу. Вивірювання положення комплексу за планом, профілем і віссю тунелю. Здійснення пуску і зупинки агрегату різального механізму. Заміна спрацьованих різців, фрез. Виконання профілактичного ремонту. Виявлення й усування несправності в роботі механізованого прохідницького комплексу. Усування течії гідравліки.

9. МАШИНІСТ ХОЛОДИЛЬНОЇ УСТАНОВКИ ДЛЯ ЗАМОРОЖУВАННЯ ГРУНТІВ

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує холодильні установки для заморожування ґрунтів, що обладнані компресорами загальною продуктивністю до 2,1 млн.Дж/год. (500 тис. ккал/год.), відповідною апаратурою, розсільною мережею та заморожувальними колонками.

Повинен знати: будову холодильної установки, устаткування, апаратів і заморожувальних колонок, що обслуговуються; технологію та способи регулювання процесу заморожування ґрунту, правила заповнення системи охолодження; ознаки несправностей у роботі установки та способи їх усування; геологічну характеристику ґрунтів, що заморожуються; порядок монтажу установок; схему розташування заморожувальних колонок і розсільних мереж; основи термодинаміки, електротехніки; слюсарну справу.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи машиністом холодильної установки для заморожування ґрунтів 3 розряду не менше 1 року.

Приклади робіт. Обслуговування холодильних установок для заморожування ґрунтів. Пуск та зупинка агрегатів, забезпечення їх безперебійної роботи. Спостереження за показаннями контрольно-вимірювальних приладів і сигнальних пристроїв. Регулювання температурного режиму роботи установки залежно від стану ґрунту, що заморожується. Виявлення, запобігання та усування

несправностей у роботі установки. Участь у всіх видах ремонтних робіт.

2-й розряд

- у разі обслуговування холодильної установки, що обладнана компресорами загальною продуктивністю до 2,1 млн. Дж/год. (500 тис. ккал/год.), під керівництвом машиніста вищої кваліфікації.

Кваліфікаційні вимоги. Базова або неповна базова загальна середня освіта. Одержання професії безпосередньо на виробництві. Без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

- у разі обслуговування холодильної установки, що обладнана компресорами загальною продуктивністю більше 2,1 млн. Дж/год. (500 тис. ккал/год.), під керівництвом машиніста вищої кваліфікації.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або одержання професії безпосередньо на виробництві, підвищення кваліфікації і стаж роботи машиністом холодильної установки для заморожування ґрунтів 2 розряду не менше 1 року.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує холодильні установки для заморожування ґрунтів, що обладнані компресорами загальною продуктивністю від 2,1 до 13 млн. Дж/год. (від 500 до 3000 тис. ккал/год.).

Повинен знати: будову різних систем холодильних установок; прийоми виконання складних слюсарно-монтажних робіт.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи машиністом холодильної установки для заморожування ґрунтів 4 розряду не менше 1 року.

Приклади робіт. Пуск та зупинка холодильних установок, забезпечення їх безперебійної роботи. Ремонт устаткування.

6-й розряд

Завдання та обов'язки. Обслуговує холодильні установки для заморожування ґрунтів, що обладнані компресорами загальною продуктивністю більше 13 млн. Дж/год. (3000 тис. ккал/год.).

Повинен знати: конструктивні особливості холодильних установок різних систем.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж

роботи машиністом холодильної установки для заморожування ґрунтів 5 розряду не менше 1 року.

Приклади робіт. Виконання всіх видів слюсарно-монтажних робіт під час монтажу та демонтажу холодильних установок різних систем.

10. МОНТАЖНИК ГІРНИЧОГО УСТАТКУВАННЯ

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує прості роботи з монтажу та демонтажу шахтних металевих конструкцій, гірничого устаткування й електромеханічних пристроїв на шахтній поверхні й у тунелях, що споруджуються відкритим способом.

Повинен знати: загальні поняття про будову устаткування та механізмів, що монтуються; способи виконання простих монтажних і слюсарних робіт; правила користування механізованим і ручним інструментом; найпростіші прийоми вивірювання конструкцій і устаткування, що монтуються; сортамент матеріалів, що застосовуються; призначення устаткування та пристроїв, що монтуються.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або одержання професії безпосередньо на виробництві, підвищення кваліфікації та стаж роботи монтажником шахтного устаткування на поверхні 2 розряду не менше 1 року.

Приклади робіт. Установлювання сходів, огорожувальних решіток і сітчастих захисних засобів. Демонтаж посадочних кулачків клітей, лебідок і металоконструкцій. Виконання простих слюсарних робіт: свердління отворів, складання нарізних і фланцевих сполучень, нарізування різьби вручну, грубе обпилювання деталей. Виправлення та фарбування металоконструкцій. Очищення та змашування деталей. Монтаж мереж заземлення. Заряджання та установлювання освітлювачів. Демонтаж освітлювальної апаратури, нарізування кабелю, написання знаків за трафаретом. Виготовляння та установлювання номерних табличок. Виконання монтажних робіт під керівництвом монтажника вищої кваліфікації.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує роботи середньої складності з монтажу та демонтажу шахтних металевих конструкцій, гірничого устаткування й електромеханічних пристроїв на шахтній поверхні й у тунелях, що споруджуються відкритим способом.

Повинен знати: будову устаткування та механізмів середньої складності, що монтуються; способи перевірювання габаритів фундаментів під устаткування середньої складності; прийоми вивірювання змонтованого устаткування; способи електроприхватки та газорізання.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж

роботи монтажником гірничого устаткування 3 розряду не менше 1 року.

Приклади робіт. Монтаж і демонтаж бункерних затворів, рам кругових перекидачів, розчиномішалок, перегородок і бокових розкосів прохідницьких комплексів, монтажних площадок кранів, приводних і натяжних станцій стрічкових живильників, каркасів розподільних щитів, пультів керування та табло. Монтаж лебідок вантажопідйомністю до 5 т, посадочних кулачків клітей і металоконструкцій. Виконання слюсарних робіт середньої складності: розмічання та шліфування деталей, притирання ущільнюючих поверхонь. Електроприхватка та газове різання під час монтажу конструкцій. Установлювання реперів, труб і колонок. Натягування осьових струн. Приєднування проводів. Обробляння кінців кабелю. Приварювання наконечників до жил кабелю та проводів. Монтаж вузлів середньої складності тягових підстанцій. Роз'єднування трубопроводів. Зливання масла з гідравлічної системи щита.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує складні роботи з монтажу та демонтажу металевих шахтних конструкцій, гірничого устаткування й електромеханічних пристроїв на шахтній поверхні й у тунелях, що споруджуються відкритим способом.

Повинен знати: порядок розмічання, установлювання та перенесення монтажних осей; правила приймання фундаментів і місць установлювання устаткування для монтажу; способи балансування, центрування, вивіряння та регулювання устаткування та механізмів, що монтуються; будову та принцип дії систем змазування; принцип дії низьковольтних і високовольтних приладів і апаратів; вимоги та допуски під час монтажу машин і механізмів; недоліки монтажу на фундаменті (невідповідність отворів і фундаментних болтів, вібрація, неспіввісність тощо та способи їх усунення); правила здавання в експлуатацію устаткування.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи монтажником гірничого устаткування 4 розряду не менше 1 року.

Приклади робіт. Монтаж і демонтаж складних конструкцій і вузлів естакад, прохідницьких комплексів, шахтних кранів, гальмівних пристроїв, гасителів швидкості, механічних штовхачів, поперечних візків, бункерів, лебідок вантажопідйомністю більше 5 т, клітей шахтних підймальних машин, копрів висотою до 15 м. Випробовування та налагоджування змонтованого устаткування. Закріплювання котлованів металевими розпірками, поясами з двотаврових балок. Монтаж складних вузлів тягових підстанцій. Установлювання високовольтного електроустаткування, приладів і апаратів вимірювання, керування та захисту. Виконання складних слюсарних робіт.

6-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує особливо складні роботи з монтажу та демонтажу металевих конструкцій гірничого устаткування й електромеханічних пристроїв на шахтній поверхні й у тунелях, що споруджуються відкритим способом.

Повинен знати: способи монтажу особливо складного устаткування; будову та призначення устаткування, що монтується; прийоми регулювання та налагоджування устаткування; правила випробовування агрегатів і машин при введенні їх в експлуатацію.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи монтажником гірничого устаткування 5 розряду не менше 1 року.

Приклади робіт. Монтаж і демонтаж парашутних пристроїв, шахтних підіймальних машин, гідро- та електроустаткування прохідницьких комплексів, шахтних кранів, копрів висотою більше 15 м. Вивіряння та випробовування клітьового підйому та шахтних підіймальних машин. Виконання особливо складних і точних слюсарних робіт. Шабрування поверхонь, точне слюсарне підганяння деталей. Установлювання та вивіряння електродвигунів компенсаторів висоти. Механічне регулювання електроустаткування. Складання дефектної відомості про результати випробовування машин, механізмів і устаткування. Гідравлічне та пневматичне випробовування змонтованого устаткування. Складання трубопроводів і арматури гідравлічної мережі високого тиску.

11. ПРОХІДНИК НА ПОВЕРХНЕВИХ РОБОТАХ

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує найпростіші роботи під час будівництва відкритим способом тунелів, станцій метрополітенів і споруд спеціального призначення.

Повинен знати: основні властивості гірських порід; способи проходки та закріплювання каналів, траншей, колодязів, котлованів, копуш; будову та принцип роботи пристроїв і механізмів, що застосовуються; прийоми роботи з ними; будову шлюзів, перемичок, колодязів; вимоги до пристроїв на каналах.

Кваліфікаційні вимоги. Базова або неповна базова загальна середня освіта. Одержання професії безпосередньо на виробництві. Без вимог до стажу роботи.

Приклади робіт. Розмічання, проходка каналів, траншей, колодязів, котлованів і копуш без кріплення. Розчищення місць для проходки. Прибирання гірської маси. Перевіряння правильності напрямку та перерізу виробки. Чищення дренажних каналів і приймальних колодязів. Перевіряння стану та ремонтування каналів, колодязів, траншей, котлованів. Улаштування перемичок, шлюзів.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує прості прохідницькі роботи під час будівництва відкритим способом тунелів, станцій метрополітенів і споруд спеціального призначення.

Повинен знати: види прохідницького та колійного інструменту та гірничого кріплення; прийоми роботи з ручним і механізованим інструментом; правила укладання відкотних колій; способи проходки та закріплювання траншей, котлованів і колодязів; способи стропування рейок, пакетів, шпал і брусів; правила регулювання конструкцій верхньої споруди колії, крім швидкісних ділянок і ділянок на залізобетонній основі; будову пристроїв і механізмів, що застосовуються.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або одержання професії безпосередньо на виробництві, підвищення кваліфікації і стаж роботи прохідником на поверхневих роботах 2 розряду не менше 1 року.

Приклади робіт. Розробляння та навантажування ґрунту вручну. Розбирання нескладного кріплення у стійких ґрунтах. Розвантажування ґрунту з бункерів. Укладання плит. Засипання ґрунту за стіни тунелю та на перекриття тунелю. Зачищення стиків збірних конструкцій кріплення. Конопачення та заливання швів збірних конструкцій. Улаштовування тимчасових доріг, підкранових колій. Обслуговування насосів у вибої. Укладання бетонної суміші у жорстку основу та лотік тунелю. Пробивання отворів і борозен у бетонних та залізобетонних конструкціях. Під час улаштовування постійних колій метрополітену: розкладання дерев'яних і залізобетонних шпал, брусів і металевих частин стрілкових переводів за допомогою кранів; свердління отворів у рельсах і шпалах; виконання одиночних заміन елементів рейкошпальної решітки; демонтаж кріпильного вузла контактної рейки; вимірювання та регулювання рейкової колії; закріплювання болтів; добивання кистилів. Забутовування насухо котлованів і траншей. Обрубування або зрізування монтажних петель. Проходка траншей, каналів, котлованів, колодязів, копуш з кріпленням.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує прохідницькі роботи середньої складності під час будівництва відкритим способом тунелів, станцій метрополітенів і споруд спеціального призначення.

Повинен знати: правила та способи розробляння породи механізованим інструментом; установлювання простих тимчасових кріплень; будову електричних свердел, відбійних молотків; марки та властивості бетонної суміші; порядок виконання ремонтних робіт із закріплювання виробок, способи монтажу та виконання облицювання; способи укладання труб діаметром до 800 мм; правила армування та бетонування конструкцій підземних споруд, виконання робіт з монтажу, демонтажу та регулювання конструкцій верхньої споруди колії із застосуванням електричного, пневматичного інструменту та механізмів; правила виконання робіт на рельсовому ланцюзі автоблокування; правила стропування і розстропування залізобетонних конструкцій масою до 8 т.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи прохідником на поверхневих роботах 3 розряду не менше 1 року.

Приклади робіт. Розробляння ґрунту відбійними молотками. Вибирання профілю виробки. Розробляння підірваного ґрунту. Розбирання елементів багатокутного дерев'яного кріплення гірничих виробок. Ремонт кріплення шурфів, котлованів і траншей. Установлювання арматури. Виконання робіт з монолітного бетонного і залізобетонного облицювання (кріплення). Переставляння секцій металевої пересувної опалубки. Монтаж облицювань перегонних і станційних тунелів і наземних споруд із збірних залізобетонних конструкцій масою до 8 т. Улаштування підпорних стінок і дренажу. Обробляння стиків. Розшивання швів. Установлювання та перекріплювання закидки між палями. Обслуговування лебідок під час монтажу облицювання тунелів. Під час улаштування постійної колії метрополітену: прикріплювання рейок до шпал і брусів; монтаж і демонтаж ізолюваного стику; вимірювання та регулювання рейкових ниток; монтаж контррейок.

Укладання та ремонтування стрілкових переводів тимчасових колій. Установлювання опалубки для конструкцій прямолінійної форми. Забутовування шурфів і котлованів каменем за допомогою розчину та бетоном. Нагнітання бентонітового розчину в траншею під час закріплювання котлована методом "стіна у ґрунті". Укладання труб діаметром до 800 мм. Виконання стропувальних робіт.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує складні прохідницькі роботи під час будівництва відкритим способом тунелів, станцій метрополітену і споруд спеціального призначення.

Повинен знати: будову гірничопрохідницьких машин і машин для бетонування та монтажу облицювань; правила розмічання та буріння шпурів; правила ведення підривних робіт, вимоги до якості кріпильних матеріалів, заточування та заправлення бурів, коронок, їх форми та розміри; правила та прийоми збирання складної арматури й установлювання опалубки складних конструкцій; способи укладання труб з великим діаметром; правила виконання монтажу безстикової колії та стрілкових переводів; правила стропування та розстропування конструкцій масою більше 8 т; правила закріплювання котлованів анкерами.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи прохідником на поверхневих роботах 4 розряду не менше 1 року.

Приклади робіт. Розмічання шпурів за затвердженим паспортом. Буріння шпурів перфораторами масою до 35 кг (разом з пневмопідтримкою). Перевіряння готовності вибою до виконання підривних робіт. Закріплювання котлованів, траншей і шурфів шпунтовим обгородженням, анкерами та методом "стіна у ґрунті".

Монтаж облицювань перегінних і станційних тунелів та наземних споруд із збірних бетонних, залізобетонних конструкцій масою від 8 до 15 т. Бетонування замків кріплень стін і сполучень виробок з різним перерізом. Переміщення й установлювання опалубки для зведення бетонного і залізобетонного кріплень та конструкцій криволінійного та багатогранного обрису. Під час улаштування постійних колій метрополітену: укладання бетонної суміші у тонкостінні конструкції, монтаж стрілкових переводів і прикріплювання їх до шпал і брусів, вивіряння кронштейнів контактної рейки. Закладання стиків напірних труб з великим діаметром. Укладання труб діаметром більше 800 мм.

6-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує особливо складні прохідницькі роботи під час будівництва відкритим способом тунелів, станцій метрополітену і споруд спеціального призначення у точній відповідності до заданого напрямку та перерізу.

Повинен знати: усі види, способи, методи та правила виконання гірничопрохідницьких робіт відповідно до заданого напрямку і розміру; технічні характеристики; особливості конструкцій та правила експлуатації гірничопрохідницьких машин і машин для бетонування та монтажу облицювань; правила та способи виправлення геометричної форми тунельних облицювань; способи підбирання укорочених рейок для кривих ділянок колії; способи заміряння кривих за стрілками прогину.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи прохідником на поверхневих роботах 5 розряду не менше 1 року.

Приклади робіт. Буріння шпурів буровими установками та перфораторами масою 35 кг та більше (разом з пневмопідтримкою). Ліквідування аварійного стану вибою. Монтаж облицювань перегінних і станційних тунелів та наземних споруд із збірних бетонних і залізобетонних конструкцій масою більше 15 т. Улаштування віялоподібного дерев'яного та багатокутного сталюого кріплення. Під час укладання постійних колій метрополітену виконує регулювання та вивіряння стрілкових переводів, розраховування та підбирання укорочених рейок на кривих ділянках постійної колії.

ПЕРЕЛІК

**назв професій, передбачених цим розділом, із
зазначенням їх назв за випуском 04 ЕТКС видання 1985 року,
з урахуванням подальших доповнень і змін до нього**

N	Професії за цим розділом	Діапазон	Професії за випуском
	Діапазон		
п/п		розрядів	04 ЕТКС
	розрядів		

---+-----+-----+-----				
+-----				
1	2		3	
5			4	
---+-----+-----+-----				
+-----				
1.	Електромонтажник з		2-6	
2-6			Електромонтажник по	
	сигналізації,		сигнализации,	
	централізації та		централизации и	
	блокування на		блокировке на	
	залізничному транспорті		железнодорожном	
	й наземних лініях		транспорте и наземных	
	метрополітену*		линиях метрополитена	
---+-----+-----+-----				
+-----				
2.	Електрослюсар з проходки		3-6	
3-6			Електрослесарь на проходке	
---+-----+-----+-----				
+-----				
3.	Електрослюсар-монтажник		3-6	
3-6			Електрослесарь-монтажник	
	підземного		подземного	
	гірничопрохідницького		горнопроходческого	
	устаткування		оборудования	
---+-----+-----+-----				
+-----				
4.	Ізолювальник (будівництво		3-5	
3-5			Изолировщик	
	метрополітенів)			
---+-----+-----+-----				
+-----				
5.	Кріпильник		3-5	
3-5			Крепильщик	
---+-----+-----+-----				
+-----				
6.	Машиніст навантажувальної		4-5	
4-5			Машинист погрузочной	
	машини		машины	
---+-----+-----+-----				
+-----				
7.	Машиніст підіймально-пе-		5	
5			Машинист подъемно-передви-	
	ресувних риштувань		жных подмостей	

---+-----+-----+-----			
+-----			
8.	Машиніст прохідницького	4-6	Машинист проходческого
5-6	комплексу		комплекса
---+-----+-----+-----			
+-----			
9.	Машиніст холодильної	4-6	Машинист холодильной
4-6	установки для		установки по
	заморожування ґрунтів		замораживанию ґрунтов
---+-----+-----+-----			
+-----			
10.	Монтажник гірничого	3-6	Монтажник горного
3-6	устаткування		оборудования
---+-----+-----+-----			
+-----			
11.	Прохідник на поверхневих	2-6	Проходчик на
2-6	роботах		поверхностных работах

* Назва професії передбачена випуском 3 ЕТКС.

ПЕРЕЛІК
назв професій, передбачених випуском 04 ЕТКС
видання 1985 року, з урахуванням подальших доповнень
і змін до нього, із зазначенням їх назв за цим розділом

N	Професії за випуском 04	Діапазон	Професії за цим розділом
	Діапазон		
п/п	ЕТКС видання 1985 року	розрядів	
	розрядів		
---+-----+-----+-----+---			

1	2	3	4
5			
---+-----+-----+-----+---			

1.	Изолировщик	3-5	Изолювальник (будівництво
3-5			метрополітенів)

2.	Крепильщик	3-5	Кріпильник
3-5			
3.	Машинист погрузочной	4-5	Машиніст
4-5	машины		навантажувальної машини
4.	Машинист подъемно-пере-	5	Машиніст підіймально-пе-
5	движных подмостей		ресувних риштувань
5.	Машинист проходческого	4-6	Машиніст прохідницького
4-6	комплекса		комплексу
6.	Машинист холодильной	4-6	Машиніст холодильної
4-6	установки для		установки для
	замораживания грунтов		заморожування ґрунтів
7.	Монтажник горного	3-6	Монтажник гірничого
3-6	оборудования		устаткування
8.	Проходчик на	2-6	Прохідник на поверхневих
2-6	поверхностных работах		роботах
9.	Электромонтажник по	2-6	Електромонтажник з
2-6	сигнализации,		сигналізації, централіза-
	централизации и		ції та блокування на
	блокировке на		залізничному транспорті й
	железнодорожном		наземних лініях
	транспорте и наземных		метрополітену

	линиях метрополитена*		
10.	Электрослесарь на	3-6	Электрослюсар з проходки
3-6	проходке		
11.	Электрослесарь-монтаж-	3-6	Електрослюсар-монтажник
3-6	ник подземного		підземного
	горнопроходческого		гірничопрохідницького
	оборудования		устаткування

* Назва професії передбачена випуском 3 ЕТКС.

АБЕТКОВИЙ ПОКАЖЧИК НАЗВ ПРОФЕСІЙ

N	Назва професій		
Діапазон	Стор.		
п/п		розрядів	
1	2	3	4
1.	Електромонтажник з сигналізації, централізації та блокування на залізничному транспорті й наземних лініях метрополітену	2-6	61
2.	Електрослюсар з проходки	3-6	64
3.	Електрослюсар-монтажник підземного гірничопрохідницького устаткування	3-6	67

4.	Ізолювальник (будівництво метрополітенів)	3-5	72
5.	Кріпильник	3-5	74
6.	Машиніст навантажувальної машини	4-5	76
7.	Машиніст підіймально-пересувних риштувань	5	77
8.	Машиніст прохідницького комплексу	4-6	78
9.	Машиніст холодильної установки для заморожування ґрунтів	4-6	79
10.	Монтажник гірничого устаткування	3-6	81
11.	Прохідник на поверхневих роботах	2-6	83

Доповнення
до розділу 3

КВАЛІФІКАЦІЙНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ

РОБІТНИКИ

Базова професія:

ГІРНИК

(Код КП-9311)

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ

ГІРНИК

(будівництво метрополітенів)

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує прості роботи під час навантаження та розвантаження вручну або за допомогою механізмів гірничої маси. Обслуговує вагонетки, ковшові елеватори, підштовхувачі верхньої дії, лебідки, землесоси, підйомні кліті тощо.

Повинен знати: будову і правила експлуатації підштовхувачів верхньої дії, лебідок, затвору бункерів (аварійних) та інших обслуговуючих механізмів; принцип роботи ковшових елеваторів, землесосів; будову всмоктувача і схему пульпопроводів; типи і призначення вагонеток та інших посудин для переміщення, правила і порядок їх відкати, схему провідних колій, різновиди зчіпок; способи зчіплювання вагонів і причіплювання їх до каната електровоза; призначення розчину і методи його приготування.

Кваліфікаційні вимоги. Базова або неповна базова загальна середня освіта. Одержання професії безпосередньо на виробництві. Без вимог до стажу роботи.

Приклади робіт. Підкочування та відкочування навантажених і порожніх вагонеток вручну та за допомогою механізмів. Керування підштовхувачами верхньої дії, лебідками, встановленими на робочому місці. Зчіплювання та розчіплювання вагонеток, причіплювання та відчіплювання їх від канату лебідки та електровоза. Встановлення і закріплювання вагонеток у підйомній кліті. Допомога стовбуровому шахти у забезпеченні правильного і безпечного навантажування і розвантажування підйомної кліті. Навантажування та розвантажування матеріалів. Допоміжні роботи під час пересування рейок вузької колії пересувачем, формування та розформування складових вагонеток та інші аналогічні роботи. Переведення стрілок. Піднімання зсунутих з рейок вузької колії вагонеток, вагонів. Очищення вагонеток, навантажувальних площадок, машин, механізмів від гірничої породи, бетону, цементного розчину відбійним молотком та вручну. Збирання затупленого інструмента і доставка його до майстерні. Очищення гірничих виробок підземних споруд вручну, навантаження різних будівельних відходів та розсипаної породи до вагонеток. Усунення дрібних несправностей у роботі машин і механізмів, що обслуговує. Приймання, зберігання і видавання малоцінного інструмента.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує прості роботи під час навантаження та розвантаження гірничої маси на механізованих естакадах. Здійснює обслуговування, установлення та ремонт механізованої естакади та дозаторних установок.

Повинен знати: будову механізованої естакади, правила регулювання розвантаження гірничої маси на естакадах у відвал; види і розміри кріплення супутніх матеріалів, що застосовуються; основні правила, пов'язані з зарядженням шпурів і свердловин; конструкції деталей дерев'яних споруд, властивості і гатунки різних порід дерева; дефекти лісоматеріалу і причини його псування.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Одержання професії безпосередньо на виробництві. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи гірником 2 розряду не менше 1 року.

Приклади робіт. Навантажування і розвантажування гірничої маси на механізованих естакадах. Керування механізмами естакади, регулювання процесом навантаження і розвантаження. Бере участь під керівництвом підричника у зарядженні свердловин і шпурів з доставкою вибухових речовин до місця проведення вибухових робіт. Буріння шпурів і підбурків вручну. Виконання додаткових робіт під час буріння стовбурів шахт і шурфів повного перерізу. Підбирання та заготовляння елементів кріплення та опалубки. Виготовлення і ремонт кріплення для обшивання вентиляційних стовбурів шахт, трапів, люків, драбин, полків та інших улаштувань ходових відділень гірничих виробок. Установлення та ремонт естакад, дозаторних установок. Виконання теслярських робіт під час здійснення гірничих робіт.

Базова професія:
ГІРНИК НА МАРКШЕЙДЕРСЬКИХ РОБОТАХ
(Код КП-7111.2)

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ

ГІРНИК НА МАРКШЕЙДЕРСЬКИХ РОБОТАХ
(будівництво метрополітенів)

1-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує роботи під керівництвом маркшейдера під час виконання зйомок, нівелювання, вимірювань, замірів у ході проведення гірничих виробок, будівництва шахтних споруд спеціального призначення.

Повинен знати: найменування, призначення та правила користування геодезичними та маркшейдерськими інструментами, вимірювальними приладами та правила догляду за ними; маркшейдерські та геодезичні знаки та правила їх устанавлювання; основні поняття про рельєф місцевості, розташування та призначення гірничих виробок; найпростіші маркшейдерські плани; систему сигналізації; порядок зберігання, видавання та приймання інструментів і приладів.

Кваліфікаційні вимоги. Базова або неповна базова загальна середня освіта. Одержання професії безпосередньо на виробництві. Без вимог до стажу роботи. Позитивні висновки з усіх параметрів професійного добору.

Приклади робіт. Бере участь у вимірюванні ліній рулетками та промірюванні відстаней. Ведення записів, устанавлення рейок, віх, штативів та висків. Освітлення ліній висків та поділок (позначок) нівелірної рейки, оформлення результатів вимірювань у нівелірних, кутомірних та інших журналах. Очищення, протирання, перенесення, устанавлення, упаковування та розпаковування геодезичних та маркшейдерських інструментів та приладів.

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує під час проведення гірничих виробок, будівництва шахтних споруд спеціального призначення прості роботи щодо зйомок, нівелювання, вимірювання, замірів тощо. Встановлює маркшейдерські та геодезичні прилади на робочому місці у робочому стані (положенні). Установлює маркшейдерські та геодезичні знаки та репери. Закладає тимчасові та постійні пункти маркшейдерського обґрунтування. Бере участь у детальній маркшейдерській зйомці гірничих виробок. Оформлює документацію та замальовує гірничі виробки, що споруджуються, бере участь в обробці матеріалів. Обчислює висотні позначки (перевищення) точок та горизонтальних відстаней до точок зйомки. Бере участь у накладенні результатів зйомки на маркшейдерський план. Переносить позначки на місцевість із застосуванням пристроїв для гідрометричного нівелювання. Обчислює або вимірює площу ділянки планіметром. Виконує роботи із засікання з точок зйомки та тахеометричної зйомки. Спостерігає за тріщинами та вимірює їх у гірничих виробках. Виконує підготовчі роботи під час фотозйомочних і фотолабораторних робіт. Бере участь у замірюваннях виїмкових потужностей очисного простору, в проміжному замірюванні посування гірничих виробок і обсягів їх ремонту, у замірюваннях зазорів у гірничих виробках. Розмічає пікети у другорядних гірничих виробках. Доглядає за геодезичними і маркшейдерськими приладами та інструментами. Встановлює та центрує візирні цілі із застосуванням оптичних висків.

Повинен знати: призначення теодоліта, нівеліра, гірничого компаса, спеціальних геодезичних і маркшейдерських приладів та устаткування; порядок і способи установлення геодезичних та маркшейдерських приладів, знаків і реперів; основні методи та порядок виконання маркшейдерської зйомки та нівелювання; основи проведення гірничих робіт; основні поняття про посування (зрушення) гірничих порід; методи обробки матеріалів маркшейдерської зйомки; найпростіші маркшейдерські плани; правила перенесення позначок на місцевість; способи центрування візирних цілей із застосуванням висків; правила виконання і методи фотолабораторних робіт; правила поводження з переносними низьковольтними джерелами електроенергії.

Кваліфікаційні вимоги. Базова або неповна базова загальна середня освіта. Одержання професії безпосередньо на виробництві. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи гірником на маркшейдерських роботах 1 розряду не менше 0,5 року. Позитивні висновки з усіх параметрів професійного добору.

Приклади робіт. Установлення геодезично-маркшейдерських інструментів та приладів на робочому місці у робочому стані. Вимірювання відстаней рулетками. Замальовування та оформлення документації на гірничі виробки. Перенесення позначок із застосуванням пристроїв для гідрометричного нівелювання тощо.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Визначає габарити гірничих виробок, виїмкові потужності очисного простору, глибину та напрямки буропідричних свердловин, лінійні параметри посування гірничих порід. Контролює оперативні проміри проектних параметрів гірничих виробок і глибин черпання під час дражної розробки. Бере участь у відповідальних зйомках стереофотограмметричними, звуколокаційними методами, а також із застосуванням гіроскопічних, лазерних приладів радіо- та світлодалекомірів під керівництвом маркшейдера. За вказівкою маркшейдера знімає зсувні деформації бортів кар'єрів, відвалів. Виконує роботи з фотоконтролю за завантаженням транспортних посудин. Визначає обсяг завантаження посудин за фотозйомками. Виконує інструментальне розмічання геологорозвідувальних виробок. Виконує світлокопювальні роботи. Бере участь у визначенні здійснених обсягів гірничих робіт, фактичних розмірів перерізу споруджуваних тунелів та інших гірничих виробок, в оформленні маркшейдерської документації, графічних матеріалів-планів, розрізів. Виконує розбивку пікетів у капітальних гірничих виробках. Виконує замірювання на спостережних станціях посування гірничих виробок та обсягів їх ремонту. Визначає напрямки гірничих виробок та свердловин із застосуванням висків або найпростіших інструментів (кутомірів). Бере участь у побудові опорних маркшейдерських мереж, у зйомках підвищеної точності під час проведення гірничих виробок зустрічними забоями та у небезпечних зонах, у перевірці профільної зйомки вертикальних стовбурів, горизонтальних положень та перевищень із застосуванням теодолітної зйомки. Встановлює та визначає положення колійних реперів у тунелях. Виконує промірювання бокового і вертикального випередження та еліптичності тунельної обробки; бере участь у встановленні та приведенні у робочий стан високоточних маркшейдерських інструментів та приладів. Встановлює рамки та марки, визначає положення прохідницького комплексу на трасі. Виконує зйомку тунельної обробки за планом та профілем.

Повинен знати: основні методи маркшейдерських зйомок та обчислень; технологію виконання маркшейдерських робіт; прилади, що застосовуються, та правила їх експлуатації; правила виконання стереофотограмметричних робіт; способи визначення обсягів здійснених гірничих робіт і фактичних розмірів перерізу тунелів, що будуються, та споруд; методику розрахунків гірничої маси у транспортних посудинах за фотозйомками; основні поняття щодо посування гірничих порід; порядок заповнення, обліку та зберігання документації; правила експлуатації лічильно-обчислювальної техніки; правила вимірювання бокового та вертикального випереджень та еліптичності тунельної обробки; способи визначення положень прохідницького комплексу (щита) на трасі, порядок установа та визначення положення колійних реперів у тунелях; правила зйомки тунельної обробки від винесених осей; допустимі відхилення елементів тунельної обробки від проектного положення; будову світлокопювального пристрою та правила інструментального створення напрямків.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або одержання професії безпосередньо на виробництві, підвищення кваліфікації і стаж роботи гірником на маркшейдерських роботах 2

розряду не менше 1 року. Позитивні висновки з усіх параметрів професійного добору.

Приклади робіт. Виконання зйомок для визначення обсягів гірничих робіт. Ведення монтажу тунельних обробок. Розбивка, встановлення колійних реперів та визначення їх положення за планом та профілем. Визначення положення прохідницького щита на трасі за планом та профілем. Оформлення маркшейдерської документації та графічних матеріалів.

Примітка. У разі проведення маркшейдерських зйомок підземних гірничих виробок у складних гідрогеологічних і тектонічних умовах за наявності залишкових напорів підземних вод або небезпечних за гірничими ударами тарифікація проводиться на один розряд вище.

Базова професія:
ГІРНИК ПІДЗЕМНИЙ
(Код КП-7111.2)

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ

ГІРНИК ПІДЗЕМНИЙ
(будівництво метрополітенів)

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує підкочування та відкочування завантажених й порожніх вагонеток із застосуванням лебідок, підштовхувачів верхньої дії та вручну. Приймає та направляє вагонетки через заїзд та плити. Зчіплює і розчіплює вагонетки та вантажні площадки, переводить стрілки. Супроводжує потяги та окремі вагони. Приймає та подає звукові та видимі сигнали. Підіймає вагонетки, вагони, що зійшли з рейок. Допомогає стовбуровому у його роботі під час спостереження за правильним і безпечним проведенням навантажування і розвантажування підйомної кліті. Зачищає ґрунт, листи, дерев'яні настили скатів, пропускає по них корисні копалини. Виконує допоміжні роботи під час скреперування гірничої маси, формування та розформування ешелонів. Керує гальмівною бремсберговою установкою, наглядає за її роботою, станом канату, роликів, рейки, гальмового шківу і сигнального пристрою, змащує підшипники гальмового шківу. Доставляє вибухові речовини під наглядом підривника до місця виконання вибухових робіт. Керує та обслуговує гідроелеватор, пускає та зупиняє його, усуває дрібні несправності у його роботі. Спостерігає за надходженням пульпи до зупфу гідроелеваторів і землесосів, вилучає з пульпи сторонні предмети. Очищує горловини всмоктувача. Бере участь у ремонті машин, механізмів, пристроїв, які обслуговує. Очищає підземні споруди вручну. Викачує воду ручними насосами. Перевіряє щільність завантаження вагонеток. Доставляє буровий інструмент, матеріали.

Повинен знати: принцип роботи навантажувально-розвантажувальних пристроїв, лебідок, підштовхувачів, конвеєрів, пристроїв, правила роботи з ними; типи вагонеток і зчіплювальних пристроїв, приладів для осланцювання і побілки виробок, правила експлуатації канатної обкатки; правила

перевезення людей та вантажів; раціональні і безпечні заходи з пропуску гірничої маси скатами; способи улаштування дерев'яних помостів; схеми відкатки та колійних маршрутів; профіль колії на дільниці, що обслуговується; правила регулювання руху поїздів; навантажування, розвантажування та відкатки вагонеток; схему вентиляції і напрямок виходу струменя шахтою; правила зберігання, транспортування, перенесення вибухових матеріалів гірничими виробками, властивості вибухових матеріалів, улаштування захисних засобів і правила розміщення постів; встановлену сигналізацію під час проведення вибухових робіт; правила зберігання вибухових матеріалів на місці проведення вибухових робіт та на інших об'єктах.

Кваліфікаційні вимоги. Базова або неповна базова загальна середня освіта. Одержання професії безпосередньо на виробництві. Без вимог до стажу роботи.

Приклади робіт. Обслуговування лебідок, підштовхувачів та інших пристроїв під час виконання гірничих робіт.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує приймання у шахтному стовбурі, шурфі або свердловині кріпильних, вибухових, будівельних, мастильних матеріалів, запасних частин та обладнання. Навантажує та розвантажує їх вручну або із застосуванням такелажних механізмів, пристроїв та навантажувальних машин у вагонетки, на площадки, у цебра, підйомні кліті та здійснює доставку гірничими виробками до місця призначення, з дільниці на дільницю, до шахтного стовбура (шурфу), видавання з шахти. Керує дренажними машинами під час проведення відновлювання дренажів, водовідливних каналів і колодязів. Виконує кріплення, відбудову та чищення водовідливних, дренажних каналів і колодязів вручну від породи та різних відходів матеріалів; прибирає шлам. Оглядає стан гірничих виробок, обирає боки і покрівлі із застосуванням перфоратора, відбійного молотка. Очищує вагонетки від налипання породи із застосуванням пневмоінструменту. Допомогає машиністу електровоза в проведенні маневрової роботи. Виконує роботи з підземного улаштування. Затягує боки та покрівлю виробки, замінює затяжки, забутовує порожнини поза кріпленням. Підготовляє вруб для перемичок. Виготовляє всі види перемичок і здійснює їх ремонт. Підбирає ґрунт і зачищає боки виробки. Улаштовує та ремонтує вентиляційні щити, вікна, замірювальні станції, дерев'яні щити, труби, заслони, помости, риштування. Виготовляє, встановлює, розбирає та ремонтує трапи, люки, драбини, риштування, захисні засоби, поручні, бункери у гірничих виробках з кутом нахилу до 45 град. Обшиває вентиляційні стовбури шахт. Заготовляє штанги, бетонну суміш, розчин та доставляє до місця роботи. Проводить набризкування бетону торкрет-апаратом, ущільнює бетон електровібратором. Підбирає та заготовляє елементи кріплення та опалубку. Доставляє породу вагонетками до місця сухого закладання виробленого простору. Випускає гірничу породу з рудоскатів з перепуском її через грохот до бункеру або рудоспуску, розбиває негабарити, нарощує рудоспуск. Виконує буріння шпурів та підбурків вручну. Заготовляє та забиває чопи у пробурені шпури. Підбирає бури і коронки. Бере участь під керівництвом підричника в

зарядженні свердловин, шпурів, мінних камер з доставленням вибухових речовин до місця проведення вибухових робіт. Очищає зумпфи, уловлювальні камери (під підйомною кліттю, скіпом), водозбирачі від мулу, розсіпану гірничу масу з навантаженням до вагонеток і розвантаженням з них. Розробляє породу виробок відбійним молотком. Розбиває великі шматки породи. Нарощує та укорочує трубопроводи. Приводить місце роботи у безпечний стан до початку роботи і протягом всієї зміни. Виконує кріпильні та монтажно-демонтажні роботи поза очисним простором. Виконує роботу на підвісному помості під час проходки або заглиблення вертикальних шахтних стовбурів: пропускання цебер, матеріалів, обладнання через розтруби підвісного помосту; пропускання поставів труб через ляди помосту під час підйому помосту або поставів труб.

Повинен знати: будову транспортних засобів, устаткування, пристроїв, машин, електро- та пневмоінструментів, що застосовуються у ході роботи; гатунки, породи деревини і розміри лісових матеріалів; способи і правила проведення і кріплення дренажних, водовідливних каналів і колодязів у різних умовах; прийоми та правила такелажних робіт; призначення і будову перемичок різних типів; схему дільничних і шахтних водовідливів: будову і розміщення водозбирачів, зумпфів; графіки роботи підйомних клітей та скіпів, будову і призначення помостів, трапів, драбин, люків та іншого обладнання гірничих виробок; способи виконання теслярських робіт у шахті; механічні властивості та гатунки дерев різних порід; види та типи, що застосовуються у роботі; роботи зі спорудження та ремонту кріплення; характеристику гірничих виробок різних типів; способи проходки горизонтальних, похилих та вертикальних виробок і стовбурів; особливості спорудження та ремонту обладнання ходових відділень гірничих виробок з кутом нахилу більше 45 град.; фізичні властивості гірничих порід; комунікаційні схеми трубопроводів; графіки організації робіт з армування шахтних стовбурів; розміри цебер, розтрубів, труб, що проходять через поміст; конструкцію постійної колії метрополітену; основи електротехніки та слюсарної справи.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або одержання професії безпосередньо на виробництві, підвищення кваліфікації і стаж роботи гірником підземним 2 розряду не менше 1 року.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Керує дренажними машинами під час проведення, відновлення дренажних, водовідливних каналів і колодязів. Обслуговує машини під час проведення дренажних робіт. Улаштовує і ремонтує кросинги, трапи, завантажувальні люки, драбини, перила, ляди, огорожі, бункери в гірничих виробках з кутом нахилу більше 45 град. Очищає стовбур шахти від льоду, обшиває стіни і ремонтує обшивку бадьового і драбинного відділень стовбура, підняткових виробок з кутом нахилу більше 45 град. Надає допомогу у керуванні самохідним устаткуванням, вантажними машинами, іншими машинами та установками під час проходки гірничих виробок. Закладає вироблений простір закладкою, що твердне. Регулює і спрямовує по трубопроводах закладний матеріал. Стежить

за показаннями засобів вимірювання. Нарощує і вкорочує трубопроводи. Веде облік прийнятої закладки. Керує скреперною лебідкою на закладних роботах. Улаштовує опалубку і перегородки з дерева, металу та інших матеріалів. Установлює металеві штанги для кріплення перегородок і опалубки. Виконує кріпильні та монтажні-демонтажні роботи поза очисним простором. Здійснює навантаження у кліть і зняття з-під кліті негабаритних матеріалів, обладнання і запасних частин. Виконує роботи на підвісному помості під час проходження чи заглиблення вертикальних стовбурів: пропускання цебер, матеріалів, устаткування через розтруби підвісного помосту; пропускання поставів труб через ляди помосту під час спускання та підняття помосту або поставів труб.

Повинен знати: будову, технічні характеристики машин і устаткування, що застосовуються; порядок проведення дренажних каналів машинами; види кріплення; порядок виконання робіт щодо зведення та ремонту кріплення; закладання виробленого простору; характеристики гірничих виробок різних типів; особливості будови і ремонту устаткування ходових відділень гірничих виробок з кутом нахилу більше 45 град.; фізичні властивості гірських порід; комунікаційні схеми трубопроводів; графіки організації робіт з армування стовбурів; розміри цебер, розтрубів, труб, що проходять через поміст, основи електротехніки і слюсарної справи.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи за професією гірника підземного 3 розряду не менше 1 року.

Базова професія:
ЕЛЕКТРОСЛЮСАР (СЛЮСАР) ЧЕРГОВИЙ ТА З РЕМОНТУ
УСТАТКУВАННЯ
(Код КП-7241.1)

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ

ЕЛЕКТРОСЛЮСАР (СЛЮСАР) ЧЕРГОВИЙ ТА З РЕМОНТУ
УСТАТКУВАННЯ
(будівництво метрополітенів)

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує монтаж, демонтаж, ремонт та технічне обслуговування механічної та електричної частин простого гірничопрохідницького устаткування, сигналізації та освітлення, розподільних, абонентських кабельних і телефонних мереж, заземлення. Виконує ремонт і монтаж повітряних ліній електропередач, установлює градозахист. Переміщає опори мереж електропередач. Замінює та підключає контрольновимірювальні прилади: манометри, вольтметри, амперметри. Замірює силу струму, напругу у ланцюгах змінного та постійного струму, низьку напругу. Улаштовує заземлювальні контури. Виконує вулканізацію гнучких кабелів, електрозварювальні роботи під час ремонту та виготовляє заземлювальні контури, захисні кожухи для машин і механізмів. Фарбує устаткування, наносить написи. Змашує устаткування, яке обслуговує. Відбирає проби мастила та здійснює його заміну. Заряджає акумуляторні батареї, доливає та замінює електроліт.

Виконує навішування сигнальних пристроїв, заміну електроламп патронів. Оглядає та ремонтує електротехнічне обладнання лазень, навантажувальне устаткування на шахтній поверхні, поверхневих майстерень. Розбирає, складає, промиває, випробує, змашує, приймає, видає, здійснює профілактичний ремонт пневматичного інструменту. Виконує такелажні та стропувальні роботи.

Повинен знати: призначення, технічні характеристики машин, механізмів і електроапаратури, яку обслуговує, норми та обсяги їх технічного обслуговування; основи електротехніки, слюсарної та монтажної справи; будову та правила технічної експлуатації низьковольтних електроустановок; схеми первинної комутації розподільного устаткування та підстанцій, силової розподільної мережі на дільниці; технічні вимоги до експлуатації машин, механізмів та електроапаратів; способи та прийоми обробки матеріалів і деталей; порядок монтажу силових електроапаратів, нескладних металоконструкцій та механізмів; інструкцію з монтажу сухих переділок, броньових кабелів; призначення та правила користування контрольно-вимірювальними приладами та інструментом; правила виконання такелажних і стропувальних робіт; правила допуску до робіт з електротехнічними установками і нагляд за іншими особами, що працюють з ними; правила надання першої допомоги; найменування та розташування гірничих виробок і правила пересування ними; системи та правила дії світлової, звукової та ароматичної сигналізації у шахті; правила прийому й подавання звукових і видимих сигналів, правила биркової системи.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або одержання професії безпосередньо на виробництві, підвищення кваліфікації і стаж роботи електрослюсарем (слюсарем) черговим та з ремонту устаткування 2 розряду не менше 1 року.

Приклади робіт. Набивання сальників, заміна втулок, ущільнювальних кілець, підтягування з'єднувальних болтів на фланцях і стиках пароводяної арматури. Монтаж та установлення приладів, світильників, звукового, сигнального устаткування, рубильників, вимикачів арматури електроосвітлювальної та сигнальної мережі низької напруги. Ремонт телефонних апаратів. Заміна скатів, підшипників, зчепів, буферів, правлення кузовів вагонеток шахтних та для доставляння людей гірничими виробками. Заміна сит грохотів. Прокладання, підвішування, кріплення кабелів броньованих та гнучких, суха обробка кабелів низької напруги. Заміна роликів, роликкоопор, електродвигунів, редукторів, барабанів приводних і натяжних головок на конвеєрах та регулювання і натягування стрічки та ланцюгів. Монтаж, демонтаж конвеєрів скребкових. Заміна шківів, пальців, кріплення канатів машин навантажувальних. Заміна втулок, з'єднувальних пальців, муфт; набивання сальників; установлення та кріплення запобіжних щитків; перевірка справності заземлення; приєднання трубопроводів; підключення електродвигунів; технічне обслуговування насосів. Монтаж, демонтаж, ремонт, технічне обслуговування перекидачів, живильників, штовхачів, стаціонарного водозливного устаткування, відбійних молотків, перфораторів. Ремонт із заміною контактів і котушок магнітних пускачів. Ремонт світильників, респіраторів. Прокладання, виготовлення та установлення опор трубопроводів

діаметром до 150 мм; заміна окремих секцій та запірної арматури трубопроводів діаметром до 150 мм. Монтаж, демонтаж, ремонт трубопроводів для проведення закладних робіт. Ремонт, технічне обслуговування самохідних бурових установок з пневмодвигунами. Ремонт освітлювальних щитків, рубильників та контактів магнітних пускачів. Розбирання, складання із заміною підшипників, установлення та підключення низьковольтних електродвигунів.

2-й розряд

- у разі виконання всіх вищезазначених робіт під керівництвом електрослюсаря (слюсаря) чергового та з ремонту устаткування вищого розряду.

Кваліфікаційні вимоги. Базова або неповна базова загальна середня освіта. Одержання професії безпосередньо на виробництві. Без вимог до стажу роботи.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує монтаж, демонтаж, ремонт та технічне обслуговування механічної та електричної частини гірничопрохідницького устаткування середньої складності, устаткування високовольтних підстанцій. Перевіряє ізоляцію електроустаткування і сушіння високовольтних двигунів і трансформаторів. Виконує ремонт, обробку і вулканізацію гнучких кабелів і конвеєрних стрічок. Ремонтує освітлення з груповими прожекторами. Замінює тяговий канат, з'єднувальні муфти. Спостерігає та контролює стан трубопроводів, роботу транспортерів, розподільного устаткування, електродвигунів, трансформаторів, генераторів, гальмових електромагнітів, стан сполучень металоконструкцій, тросів і блоків, визначає ступінь спрацьованості та ремонтує їх із заміною окремих елементів. Виконує технічне обслуговування перетворювальних установок, підстанцій, засобів ЗЦБ (засобів центрального блокування) і АСВ (автоматичного світлофорного блокування) рейкового транспорту. Випробовує засоби електричного захисту з напругою до 1000 В. Виконує слюсарне оброблення і виготовлення простих вузлів і деталей. Обслуговує розсільні мережі та заморожувальні колонки під час заморожування ґрунтів.

Повинен знати: електротехнічну справу в обсязі технічного мінімуму; способи і правила монтажу, демонтажу, ремонту, випробування і налагодження устаткування, що обслуговується; конструкції та монтажні схеми пускорегульовальної апаратури; правила зняття і вмикання струму високої напруги; систему вентиляції підземної та поверхневих електропідстанцій; схеми з'єднувань статорних і роторних обмоток електродвигунів; розрахунок і вибір перерізу проводів і кабелів призначення окремих вузлів та елементів металоконструкцій, тросів, підвісок; систему змащування вузлів; систему допусків і посадок; правила безпеки праці під час роботи на електротехнічному устаткуванні; способи виконання такелажних робіт і спуску до шахти гірничих машин і механізмів; інструкції з налагодження та пробного пуску електромеханічного устаткування, що не потребує монтажу; технологію обробки металів і виконання електрогазозварювальних робіт; інструкції з виконання

електрозварювальних робіт у підземних виробках, надшахтних будівлях, з улаштування заземлення; інструкції з огляду, ремонту та випробування шахтних гнучких кабелів; правила безпечної експлуатації електроустановок в обсязі вимог 4 групи електробезпеки.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи електрослюсарем (слюсарем) черговим та з ремонту устаткування 3 розряду не менше 1 року.

Приклади робіт. Розбирання, складання із заміною або відновленням, підгонкою деталей пускорегулювальної апаратури. Ремонт мішалок, живильників. Заміна вібраторів, пружин, корпусу короба; регулювання грохотів інерційних та самобалансувальних. Заміна поршневих кілець, металевих сальників, шатунних болтів, клапанів компресорів. Заміна і ремонт стрічок з обробленням кінців, зчалюванням і вулканізацією на конвеєрах стрічкових з шириною стрічки до 500 мм. Ремонт шахтних електровозів. Розбирання, ремонт, складання, випробування та регулювання вузлів середньої складності гірничих самохідних машин, бурових верстатів й установок, самохідних вагонів, підшпальних машин (лебідок); технічне їх обслуговування; ремонт двигуна, самохідних кареток, підіймальних машин (лебідок). Розбирання, складання та установлення системи гідравліки, циліндрів, кермового керування, ремонт головної рами, стріли, ковша, кабіни водія, металевих кожухів, ведучих валів. Складання і регулювання трансмісії та гідротрансформатора; випробування вузлів та агрегатів підземного дизельного автосамоскида. Ремонт, технічне обслуговування навантажувальної машини. Ремонт, налагодження, обслуговування автоматичних телефонних станцій. Ревізія трансформаторів та розподільного устаткування. Прокладання, виготовлення та установлення опор; заміна окремих секцій трубопроводів і запірної арматури трубопровода діаметром більше 150 мм. Обслуговування та ремонт, заміна напрямних лопаток вентиляційних установок. Ремонт, технічне обслуговування центрифуг, повітродувок.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує монтаж, демонтаж, ремонт та технічне обслуговування механічної та електричної частин складного гірничопрохідницького устаткування машин, вузлів та механізмів, апаратури, контрольно-вимірювальних пристроїв, установок автоматичної дії. Виконує монтаж і ремонт засобів керування, монтаж і налагодження блоків високочастотної телефонізації. Виявляє та усуває дефекти у схемах автоматичного керування та регулювання пересувних і стаціонарних установок. Перевіряє термін спрацювання апаратів захисту від витікання струму на землю та величини встановлення максимального струмового захисту фідерних автоматів підйомних посудин. Перевіряє причіпні пристрої та підйомні посудини; перевіряє та регулює довжину канатів та парашутних пристроїв, завантажувальних і розвантажувальних пристроїв скіпових підйомників.

Повинен знати: основи радіотехніки, автоматики, радіоелектроніки, будову засобів автоматики, електротехнічні

правила та норми; правила складання креслень, ескізів, схем; схему, що обслуговується, та систему живлення енергією; причини та ознаки несправностей устаткування у роботі установок, апаратів, приладів автоматики та іншого устаткування, що обслуговується; класифікацію кабелів та електротехнічних матеріалів; правила вимірювання та випробування ізоляції, ємності та омичного опору кабелів; правила комплектації та здавання на базу прокату шахтного устаткування, складання документації на відремонтоване устаткування; методи виконання робіт на лініях електропередач; способи відновлення складних деталей, вузлів; допустиме навантаження на працюючі деталі, вузли та механізми; профілактичні заходи попередження поломок та аварій; технічні умови на ремонт, випробування та здавання складного устаткування; правила охорони праці під час роботи на висоті; правила випробування захисних засобів, що застосовуються в електричних установках; порядок організації безпечного ведення робіт в електроустановках та нагляду за працюючими електроустановками; правила експлуатації та огляду посудин, що працюють під тиском, та підйомних машин; конструктивні особливості різного самохідного гірничого устаткування; технічні умови на ремонт, випробування та здавання складних та відповідальних агрегатів і вузлів, способів повного відновлення та зміцнення спрацьованих деталей.

Кваліфікаційні вимоги. Вища або професійно-технічна освіта (молодший спеціаліст, кваліфікований робітник). Підвищення кваліфікації. Стаж роботи електрослюсарем (слюсарем) черговим та з ремонту устаткування 4 розряду не менше 1 року.

Приклади робіт. Профілактичний огляд, монтаж, демонтаж, ремонт, налагоджування, технічне обслуговування елементів електроніки; ремонт з'єднувальних кабелів, монтаж та налагодження схем керування апаратури диспетчерського пульта керування та контролю за режимом роботи механізмів. Ремонт, налагодження та технічне обслуговування апаратури з контролю за витрачанням теплоносіїв (гарячої води і пари). Ремонт та технічне обслуговування апаратури системи АСУТП та аналогічної. Монтаж та ремонт вузлів і блоків АТС квазіелектронних. Монтаж та налагодження блоків високочастотних, передавачів та приймачів, радіостанцій та радіорелейної апаратури зв'язку. Профілактичний огляд, ремонт приводів, капітальний ремонт з частковою або повною заміною трансформаторного масла масляних високовольних вимикачів. Ремонт та налагодження гідророзподільників, клапанних блоків, машин і механізмів централізованих змащувальних систем. Ремонт з установленням з'єднувальних муфт кабелів високовольних. Заміна та ремонт стрічок з обробкою, зчалюванням та вулканізацією конвеєрів стрічкових з шириною стрічки більше 500 мм. Розбирання, ремонт, складання, випробування та регулювання складних агрегатів і вузлів; ремонт електрообладнання, ремонт та налагодження пневмогідросистем верстатів та установок, підйомних машин (лебідок). Регулювання системи гідравліки, складання та розбирання гідромеханічної коробки передач, ремонт важільного механізму, кермового приводу, автоматичного керування стрілою, машини навантажувально-постачальної, підземних дизельних автосамоскидів. Монтаж і налагодження обладнання та апаратури керування підйомів та приводних станцій конвеєрів. Монтаж, технічне обслуговування електровозів зі зчіпною вагою 7 т. Монтаж, демонтаж, ремонт,

налагодження та технічне обслуговування електропідстанції, вентилятора основного провітрювального, підйомної установки у комплексі з автоматикою та контрольно-вимірjuвальними приладами.

6-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить монтаж, демонтаж, ремонт, налагодження, технічне обслуговування особливо складних машин і механізмів, апаратів, контрольно-вимірjuвальних приладів. Здійснює налагодження й випробування автоматичних систем електронної, телемеханічної, радіорелейної апаратури, ізотопних реле, датчиків, асинхронно-синхронізованого регульованого електроприводу. Проводить випробування роботи і взаємодії всіх елементів контролю, автоматизації та захисту; осцилографування й аналіз перехідних процесів у електричних схемах, визначення навантаження, швидкостей за осцилограмами. Збирає й перевіряє схеми на напівпровідникових елементах. Визначає фактичну надійність функціональних блоків і схем. Проводить монтаж, налагодження й перевірку схем, зібраних на безконтактних елементах, та апаратів на напругу понад 1000 В. Ремонтує, монтує та налагоджує апаратуру із застосуванням пневмоніки та логічних елементів. Налагоджує й випробовує елементи автоматики та контрольно-вимірjuвальних приладів у системах енергопостачання, автоматизації й дистанційного керування турбокомпресорів, вентиляторів головного провітрювання та підймальних установок. Налагоджує та випробовує елементи електроніки в системах захисту апаратів та станції керування. Здійснює ремонт, налагодження, статичне та динамічне балансування машин.

Повинен знати: будову апаратів на напівпровідниковій техніці, електронної і телемеханічної апаратури обслуговуваного обладнання; конструктивні особливості особливо складних систем агрегатів і вузлів самохідних гірничих машин; принцип устанoвлення режимів роботи особливо складних систем гідропневмоавтоматики самохідних гірничих машин; основи електротехніки, пневмоніки, телемеханіки, осцилографування; електронно-вимірjuвальні прилади високої точності; правила безпечної експлуатації електроустановок в обсязі вимог до 5 групи з електробезпеки.

Кваліфікаційні вимоги. Вища освіта (молодший спеціаліст). Підвищення кваліфікації. Стаж роботи за професією у галузі будівництва метрополітенів не менше 3 років, у т.ч. електрослюсарем (слюсарем) черговим та з ремонту обладнання 5 розряду не менше 1 року.

Приклади робіт. Налагодження, випробування апаратури з контролю за роботою парових котлів. Зняття й встановлення на технологічному обладнанні апаратури радіоізотопної та її поточний ремонт, дозиметричний, радіометричний контроль. Монтаж і налагодження вузлів та блоків апаратури телемеханіки типу "Вітер". Налагодження вагоноперекидачів, обладнаних гідравлічними приводами та автоматичним важільним пристроєм. Випробування електричних схем екскаваторів, відвалоутворювачів, транспортновідвальних мостів. Монтаж і налагодження промислових кондиціонерів, ремонт вузлів і електронної апаратури електровозів, бурових установок з теристорними схемами керування. Складання і регулювання трансмісії

та гідротрансформатора; випробування вузлів та агрегатів вантажно-доставної машини. Налагодження автоматичних систем машин відсадних, сепараторів колісних. Ремонт, налагодження, регулювання та комплексні випробовування особливо складних агрегатів і вузлів, систем гідропневмоавтоматики; перевірка роботи приладів; ремонт паливної апаратури машини гірничої самохідної, бурових верстатів й установок, підіймальної машини (лебідки). Балансування імпелерів флотаційної машини. Налагодження та випробування схем технологічної, радіорелейної та квазіелектричної апаратури системи АСУТП. Налагодження та випробування установки промислового телебачення. Динамічне балансування роторів центрифуги, повітродувки.

Базова професія:
МАШИНІСТ БУРОВОЇ УСТАНОВКИ
(Код КП-8113.1)

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ

МАШИНІСТ БУРОВОЇ УСТАНОВКИ
(будівництво метрополітенів)

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Керує буровими верстатами та установками першого класу (вантажопідйомністю до 0,5 т), мотобурами, ручними та переносними комплектами під час буріння свердловин.

Повинен знати: призначення, будову, правила монтажу, демонтажу та експлуатації бурового та силового обладнання, їх характеристики; технологічні режими, правила та способи буріння й розширення свердловин з відбором і без відбору керна у нормальних та складних умовах; геолого-технічний наряд на свердловину; паспорт буропідливних робіт; мету та сутність цементації, бітумізації, силікатизації, хімізації, тампонажу та заморожування свердловин; призначення, склад, способи приготування та обробки промивальних рідин, знижувачів міцності гірських порід; призначення, характеристику, види інструментів, пристроїв і матеріалів, що застосовуються; вимоги до якості заправлення бурового інструменту залежно від міцності гірських порід; способи керування процесом буріння з урахуванням геологічних умов, можливості виникнення ускладнень залежно від стану бурового обладнання та інструменту; причини виникнення технічних несправностей та аварій, заходи щодо запобігання їх виникненню та ліквідації; основи геології, гідрогеології, гірничих робіт, електротехніки, гідравліки, пневматики; правила ведення первинної технічної документації; будову та схему енергетичної мережі та методи ліквідації витікання струму; способи та правила виконання стропальних робіт.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта або одержання професії безпосередньо на виробництві. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи помічником машиніста бурової установки не менше 1 року.

Приклади робіт. Керування буровими верстатами та установками першого класу, мотобурами, ручними та переносними комплектами, штангами; монтаж, демонтаж, переміщення, підготовка до роботи, установлення та регулювання бурового обладнання. Цементация, тампонаж, кріплення свердловин обсадними трубами. Спуско-підіймальні роботи, нарощування штанг, витягування труб. Вибір осьового посилення, частоти обертання інструменту, кількості промивальної рідини та повітря, що подається для забезпечення оптимальних режимів буріння. Спостереження за показаннями контрольно-вимірювальних приладів. Регулювання параметрів процесу буріння для отримання оптимальної швидкості проходки. Приготування промивальних рідин і тампонажних сумішей. Підбір бурів, долот і бурових коронок, заміна їх у процесі буріння. Чищення, промивання, мелонування свердловин. Обслуговування компресорів, установлених на буровому обладнанні. Виявлення та усунення несправностей у роботі обладнання, що обслуговується; участь у його ремонті. Заміна двигунів, автоматів, пускачів. Стропальні та навантажувально-розвантажувальні роботи. Ведення первинної технічної документації.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Керує несамохідними верстатами ударно-обертального буріння, самохідними верстатами ударно-обертального буріння з потужністю двигуна до 50 кВт під час буріння свердловин установками другого класу, вантажопідйомністю на гаку від 0,5 до 1,5 т, під час буріння свердловин обертальним способом без застосування очисного агента ударно-канатним та іншими способами буріння; під час розбурювання негабаритів самопересувними установками, перфораторами, електросвердлами.

Повинен знати: призначення, будову, правила монтажу, демонтажу та експлуатації бурового та силового обладнання установок 1 та 2 класу, їх характеристики; технологічні режими, правила та способи буріння та розбурювання свердловин з відбором та без відбору керну в нормальних та ускладнених умовах.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи машиністом бурової установки 3 розряду не менше 2 років.

Приклади робіт. Керування буровими верстатами та установками першого та другого класу під час буріння та розширення свердловин, перфораторами, електросвердлами.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Керує верстатами канатно-ударного буріння, самохідними верстатами обертального буріння з потужністю двигунів понад 50 кВт, самохідними верстатами ударно-обертального буріння з потужністю двигунів до 150 кВт, самохідними верстатами шарошкового буріння з потужністю двигунів до 300 кВт, збійно-буровими машинами та верстатами з підземних гірничих виробок, крім верстатів зондувального буріння; під час буріння свердловин установками третього, четвертого та п'ятого класів (вантажопідйомністю на гаку від 1,5 до 15 т).

Повинен знати: призначення, будову, правила монтажу, демонтажу та експлуатації бурового та силового обладнання установок різних типів.

Кваліфікаційні вимоги. Вища або професійно-технічна освіта (молодший спеціаліст, кваліфікований робітник). Підвищення кваліфікації. Стаж роботи машиністом бурової установки 4 розряду не менше 1 року.

Приклади робіт. Керування буровими верстатами та установками різних типів під час буріння та розширення свердловин.

6-й розряд

- у разі буріння свердловин самохідними верстатами ударно-обертального буріння з потужністю двигунів 150 кВт і більше (або обладнаних гідросистемами) самохідними верстатами шарошкового буріння з потужністю двигунів 300 кВт і більше; верстатами термічного буріння, верстатами віброобертального буріння; буріння геологорозвідувальних свердловин на тверді корисні копалини установками шостого, сьомого та восьмого класів (з вантажопідйомністю на гаку понад 15 т).

Кваліфікаційні вимоги. Вища або професійно-технічна освіта (молодший спеціаліст, кваліфікований робітник). Підвищення кваліфікації. Стаж роботи за професією машиніста бурової установки 5 розряду не менше 1 року.

Базова професія: МАШИНІСТ ЕЛЕКТРОВОЗА (Код КП-8311.2)

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ

МАШИНІСТ ЕЛЕКТРОВОЗА (будівництво метрополітенів)

Завдання та обов'язки. Керує електровозами зі зчіпною вагою, що вказана нижче, під час відкатки навантажених та порожніх вагонеток. Регулює швидкість, формує потяги та виконує маневрові роботи, вивозить вантажі, завозить порожні вагони. Перевозить людей до місця роботи та назад. Підіймає та ставить електровози та вагони, що зійшли з колії. Переводить стрілки на дорозі. Керує штовхачами, лебідками та іншими механізмами навантажувальних пунктів. Здійснює огляд та випробування механізмів керування та ходових частин. Ліквідує несправності у роботі.

Повинен знати: будову, призначення обладнання, технічні характеристики електровозів; правила руху потягів з вантажем і людьми; правила енергозабезпечення; систему гальмівного обладнання; будову стрілкових переводів; правила зчеплення та розчеплення вагонів; способи та пристрої, що застосовуються для підйому електровозів і вагонів, що зійшли з колії; правила та способи заземлення та підвішування контактної мережі; способи перетворення струму живлення контактної мережі; розташування та

найменування підземних гірничих виробіток; системи змащування та мастильні матеріали, що застосовуються, порядок виконання ремонту.

Приклади робіт. Формування потягу. Маневри на місці відправлення. Зчеплення вагонів з електровозом. Відкочування навантажених вагонеток електровозом. Розчеплення потягу. Маневри на місці прибуття, відкочування порожніх вагонів електровозом до місця навантажування. Огляд електровоза з усуненням несправностей.

3-й розряд

Керує електровозом зі зчіпною вагою до 10 т.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта або підготовка на спеціальних курсах, яка дає право на керування електровозом. Без вимог до стажу роботи. Наявність посвідчення про присвоєння II групи з електробезпеки.

4-й розряд

Керує електровозом зі зчіпною вагою від 10 до 25 т.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи машиністом електровоза 3 розряду не менше 1 року. Наявність посвідчення про присвоєння III групи з електробезпеки.

5-й розряд

Керує електровозом зі зчіпною вагою 25 т і більше.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи машиністом електровоза 4 розряду не менше 1 року. Наявність посвідчення про присвоєння III групи з електробезпеки.

Базова професія:

ПРОХІДНИК

(Код КП-7111.2)

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ

ПРОХІДНИК

(будівництво метрополітенів)

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує прохідницькі роботи середньої складності під час будівництва закритим способом тунелів, станцій метрополітену та споруд спеціального призначення.

Повинен знати: властивості гірничих порід та їх класифікацію за міцністю; правила та способи розробки гірничої породи механізованим інструментом і вручну; форми перетину гірничих виробок; основні види простих кріплень; порядок виконання робіт зі

спорудження та ремонту кріплень; способи проходки горизонтальних, похилих і вертикальних виробок і стовбурів; технічні характеристики устаткування, машин і механізмів, що застосовуються під час проходки підземних виробок, правила їх експлуатації; правила та прийоми складання та укладання арматури; проведення бетонних робіт; правила користування існуючою сигналізацією; будову відкотних колій; способи розбивання, укладання та кріплення труб; розміри цебер, розтрубів і труб, що проходять через поміст; правила і способи навантаження, розвантаження та доставлення матеріалів та устаткування у зоні вибою.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи гірником 3 розряду не менше 1 року.

Приклади робіт. Виконання комплексу робіт з проходки горизонтальних, похилих і вертикальних виробок, крім робіт, що передбачені у 5 та 6 розрядах: проходка гірничих виробок із застосуванням відбійних молотків та вручну; навантажувальні роботи гірничої маси навантажувальними машинами та вручну у зоні вибою до транспортних засобів; ручне розроблення породи, у тому числі й сипких пісків, під час проходки виробок із застосуванням немеханізованого прохідницького комплексу; виконання допоміжних робіт під час проходки виробок із застосуванням механізованого прохідницького комплексу навантажувальних породи, очищення різального органу мехкомплексу висотою 3,6 м, прибирання породи між ножовою частиною та відбійним листом мехкомплексу висотою 5,5-6,0 м; участь у пересуванні технологічного комплексу та укладальників тунельного опорядження; розроблення вибухової породи вручну під час проходки похилих виробок буропідричним способом; спорудження тимчасового кріплення виробок, окрім кріплення, що передбачене у 5 та 6 розрядах (кріплення покрівлі, вибою, установлення окремих елементів кріплення); під керівництвом прохідника 5 розряду встановлення і зняття марчеван під час проходки виробок гірничим способом, участь у спорудженні аорчного та анкерного кріплення тощо); спорудження збірної тубингової та блочної тунельної опорядження із застосуванням тубинго- та блокукладальників, а також бетонної опорядження - у виробках криволінійного обрису з площею перерізу до 20 кв.м; установлення та розбирання опалубки; встановлення арматури; укладання бетонної суміші у жорсткий підмурок під колію; бетонування пішохідних доріжок у тунелі; укладання залізобетонних плит і балок станційних платформ; улаштування рихтування на розпідках під час проходки вертикальних виробок; виконання робіт на підвісному помості під час проходки ствола (пропускання цебер, матеріалів, устаткування); ручне розроблення породи під час спорудження форшахти ствола; укладання труб різного діаметра в тунелях, підвищування труб у стволах з виконанням бетонування; навантажувальні та розвантажувальні, доставляння матеріалів та устаткування, відкочування навантажених і підкочування порожніх вагонеток у зоні вибою із застосуванням електровоза, лебідок або вручну; під час укладання постійних колій метрополітену: прикріплення рейок і брусів до шпал, монтаж і демонтаж ізольованого стику, промірвання та регулювання рейкової колії; одиночна заміна елементів рейко-шпальних ґрат, демонтаж кріпильного вузла контактної рейки, закріплення болтів, забивання кистилів).

Завдання та обов'язки. Виконує складні прохідницькі роботи з будівництва закритим способом тунелів, станцій метрополітенів і підземних споруд спеціального призначення.

Повинен знати: властивості гірничих порід та їх класифікацію за міцністю; правила та способи розроблення гірничої породи вручну, механізованим інструментом та буропідричним способом; вимоги до якості заточування та заправлення бурів, коронок, їх форми, розміри; правила проведення вибухових робіт; конструктивні особливості немеханізованого прохідницького комплексу; форми перерізу гірничих виробок; правила проведення гірничих робіт із застосуванням кесонних апаратів; способи виконання робіт з армування, допуски і технічні умови до армування стволів; правила користування існуючою сигналізацією; види постійного і тимчасового кріплення та опорядження виробок; властивості спеціальних розчинів і способи їх нагнітання; способи розбивання та укладання стрілкових переводів відкотної колії, перевірки профілю колії; розміри підвісного устаткування; види несправностей у роботі машин і устаткування, що обслуговується, та способи їх усунення; електрослюсарну справу з обсягом знань електрослюсаря 3 розряду.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи прохідником 4 розряду не менше 1 року.

Приклади робіт. Виконання комплексу робіт з проходки горизонтальних, похилих та вертикальних виробок, окрім робіт, що передбачені у 6 розряді. Буріння шпурів перфораторами масою до 35 кг (разом з пневмопідтримкою). Проходка гірничих виробок із застосуванням відбійних молотків, підричним способом; спорудження кріплення шахтних стволів, армування шахтних стволів. Керування прохідницькими комплексами з немеханізованим щитом, установками з нагнітання спеціальних розчинів та іншими машинами і механізмами, що використовуються у роботі, та їх обслуговування. Встановлення труб у стволах. Спорудження всіх видів кріплення у горизонтальних, похилих і вертикальних виробках, окрім кріплень, що передбачені для виконання у 6 розряді (кріплення рам у штольнях, фурнелів; спорудження арочного та анкерного кріплення у тунелях, установлення та розбирання багатокутного металевих кріплення).

Установлення опалубки для спорудження бетонного та залізобетонного кріплення та конструкцій криволінійного обрису. Розбирання та ремонт тимчасового кріплення виробок. Переміщення і закріплення помостів, люльок, натяжних рам. Улаштування ходових частин у стволах. Зрошення гірничої маси після проведення підричних робіт. Улаштування залізобетонних шлюзових камер у кесонах. Монтаж і демонтаж прохідницьких комплексів. Укладання бетонної суміші вручну у горизонтальних і похилих виробках. Монтаж збірних залізобетонних конструкцій під фундаменти ескалаторів. Під час улаштування постійних колій метрополітену: монтаж рейко-шпальних ґрат; баластування колії, остаточне підіймання та рихтування рейко-шпальних ґрат; укладання та баластування стрілкових переводів і перехресних з'їздів на прямих ділянках

колії; монтаж контррейок, ізолювальних стиків, протиугонів, тупикових упорів; контактної рейки; опорядження колії, контактної рейки; укладання колійного бетону; профілювання водовідводного лотка.

6-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує особливо складні прохідницькі роботи під час будівництва закритим способом тунелів, станцій метрополітену і підземних споруд спеціального призначення у точній відповідності до заданого напрямку та перетину.

Повинен знати: конструктивні особливості всіх типів прохідницьких комплексів, стовбуропрохідницьких машин, комбайнів, агрегатів, що застосовуються під час проведення вертикальних стовбурів, самохідні бурові установки з пневмодвигуном та установок, що застосовуються у стовбурах; пристрої, що застосовуються під час буріння, кріплення та армування вертикальних стовбурів; сфера застосування їх та правила експлуатації; способи розсікання сполучення стовбура з горизонтальними виробками; способи монтажу та спорудження всіх видів опорядження; способи підбирання укорочених рейок для кривих ділянок постійної колії метрополітену, способи замірювання кривих за стрілками прогину.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи прохідником 5 розряду не менше 1 року.

Приклади робіт. Виконання основних робіт під час проходки, поглиблення, реконструкції, переоснащення вертикальних стовбурів: керування механізованими комплексами, стовбуропрохідницькими машинами, навантажувальними машинами; буріння шпурів і свердловин; спорудження постійного кріплення; армування, укладання та розклинювання основного вінця з вивірянням його положення за маркшейдерським виском, монтаж і демонтаж запобіжного помосту; керування процесом зарядження та підривання шпурів і свердловин. Спорудження віялоподібного та багатокутного кріплення гірничих виробок, збірного тубінгового та блочного кріплення гірничих виробок у виробках криволінійного обрису з площею перетину більше 20 кв.м. Буріння шпурів самохідними буровими установками з пневмодвигуном і перфораторами масою більше 35 кг (разом з пневмопідтримкою); керування механізованими прохідницькими комплексами під час проходження гірничих виробок. Виконання прохідницьких робіт у пливунах, сипких пісках та із застосуванням спеціального кріплення. Установлення перших прорізних кілець тунельного опорядження. У метрополітені: реконструкція гірничих виробок без зупинки руху. Під час укладання постійних колій метрополітену: укладання стрілкових переводів і перехресних з'їздів на кривих ділянках колії, баластування стрілкових переводів і перехресних з'їздів; регулювання укладених стрілкових переводів і перехресних з'їздів для здавання їх в експлуатацію; розрахування та підбирання укорочених рейок на кривих ділянках колії.

**Базова професія:
СТОВБУРОВИЙ (ПІДЗЕМНИЙ)
(Код КП-7111.2)**

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ

**СТОВБУРОВИЙ (ПІДЗЕМНИЙ)
(будівництво метрополітенів)**

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує роботи з обслуговування шахтного стовбура - приймання та подавання сигналів із шахти на поверхню та з поверхні машиністу підйомної машини з підймання матеріалів, устаткування, запасних частин та опускання людей та вантажів.

Повинен знати: будову шахтних клітей, скіпа, цебер, затворів, площадок, дозаторів запобіжних грат, люків, принцип дії штовхача та компенсаторів висоти, стопорів, кулачкових механізмів, парашуту, правила опускання та підймання людей та вантажів стовбуром, типи вагонеток, блоковізків, тьобінговізків; звукову та світлову сигналізацію під час опускання та підймання людей та вантажів; способи та прийоми навантажування, розвантажування, підймання та опускання довгомірних матеріалів, громіздкого устаткування, вибухових речовин і засобів для проведення вибухів; правила експлуатації лебідок, штовхачів та перекидачів; правила обліку кількості піднятих вантажів; графік роботи стовбура; способи виявлення та усунення несправностей у роботі дозаторного пристрою, усунення затворів; допустиме навантаження під час підймання та опускання вантажів і людей.

Кваліфікаційні вимоги. Базова або неповна базова загальна середня освіта. Одержання професії безпосередньо на виробництві. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи стовбуровим 1 розряду не менше 0,5 року.

Приклади робіт. Під час обслуговування шахтного стовбура на будівництві метрополітену з добовою плановою видачею породи:

під час вантажнолюдського підймання - до 400 т;

під час скіпового підймання - до 200 т;

під час опускання-підймання людей - незалежно від навантаження.

Установлення та закріплення вагонеток, блоковізків та тьобінговізків у кліті та їх розвантаження. Спостереження за справністю роботи механізмів та устаткування шахтного стовбура.

Керування кулачковими пристроями, штовхачами, площадками, що хитаються, стопорами та з навантажування клітей, скіпів та цебер. Приймання навантажених і відправлення порожніх вагонеток на прийомній площадці похилих шахт.

Відкривання та закривання ляд під час проходки стовбура, захисних ґрат, дозувальних пристроїв та спостереження за їх справністю, облік виданих із шахти та опущених до шахти матеріалів. Участь в опусканні, підйманні та розвантажуванні довгомірних матеріалів і важкого устаткування. Забезпечення встановленого порядку та правил підймання та опускання. Прийом виїзних жетонів. Спостереження за справним станом засобів підймання гальмівних і запобіжних пристроїв, засобів сигналізації. Спостереження за завантажувальними кривими та правильною посадкою скіпа. Дрібний ремонт сигнальних пристроїв, клітей, люків та затворів. Керування запобіжними пристроями. Прибирання розсипаної породи, очищення скіпа.

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує роботи з обслуговування шахтного стовбура - приймання та подавання сигналів із шахти на поверхню та з поверхні машиністу підйомної машини з підймання та опускання людей і вантажів.

Повинен знати: будову шахтних клітей, скіпа, цебер, затворів, площадок, дозаторів, запобіжних ґрат, люків; принцип дії штовхача та компенсаторів висоти: стопорів, кулачкових механізмів, парашуту; правила опускання та підймання людей та вантажів стовбуром; типи вагонеток, блоковізків, тьобінговізків; звукову та світлову сигналізацію під час опускання та піднімання людей та вантажів; способи та прийоми навантажування, розвантажування, підймання та опускання довгомірних матеріалів, громіздкого устаткування, вибухових речовин і засобів для здійснення вибухів; правила експлуатації лебідок, штовхачів та перекидачів; правила обліку кількості піднятих вантажів; графік роботи стовбура, способи виявлення та усунення несправностей у роботі дозаторного пристрою, усунення заторів; допустимого навантаження під час підймання та опускання вантажів і людей.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або одержання професії безпосередньо на виробництві, підвищення кваліфікації і стаж роботи стовбуровим 2 розряду не менше 1 року.

Приклади робіт. Під час обслуговування шахтного стовбура на будівництві метрополітену з добовою плановою видачею породи:

під час вантажнолюдського підймання - до 450 т;

під час скіпового підймання - 250 т;

під час опускання-підймання людей - незалежно від навантаження.

Встановлення та закріплення вагонеток, блоковізків та тьобінговізків у кліті та їх розвантажування. Спостереження за справністю роботи механізмів та устаткування шахтного стовбура. Керування кулачковими пристроями, штовхачами, площадками, що хитаються, стопорами та іншими механізмами з навантажування клітей, скіпів та цебер. Приймання навантажених та відправлення

порожніх вагонеток на прийомній площадці похилих шахт. Відкривання та закривання ляд під час проходки стовбура, захисних ґрат, дозувальних пристроїв та спостереження за їх справністю, облік виданих із шахти і опущених до шахти матеріалів. Участь в опусканні, підйманні та розвантажуванні довгомірних матеріалів і важкого устаткування. Забезпечення встановленого порядку та правил підймання та опускання. Приймання виїзних жетонів. Спостереження за справним станом засобів підймання, гальмівних і запобіжних пристроїв, засобів сигналізації. Спостереження за завантажувальними кривими та правильною посадкою скіпа. Дрібний ремонт сигнальних пристроїв, клітей, люків та затворів. Керування запобіжними пристроями. Прибирання розсипаної породи, очищення скіпа.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує роботи з обслуговування шахтного стовбура - приймання та подавання сигналів із шахти на поверхню та з поверхні машиністу підйомної машини з підймання та опускання людей та вантажів.

Повинен знати: будову шахтних клітей, скіпів, цебер, затворів, площадок, дозаторів, запобіжних ґрат; принцип дії штовхача та компенсаторів висоти, стопорів, кулачкових механізмів, парашуту; правила опускання та підймання людей та вантажів стовбуром; типи вагонеток, блоковізків, тубінговізків; звукову та світлову сигналізацію під час роботи, спускання та підймання людей та вантажів; способи та прийоми навантажування, розвантажування; підймання та опускання довгомірних матеріалів, громіздкого устаткування, вибухових речовин і засобів для проведення вибухів; правила експлуатації лебідок, штовхачів та перекидачів; правила обліку кількості піднятих вантажів; графік роботи стовбура; способи виявлення та усунення несправностей у роботі дозаторного пристрою, усунення затворів; допустиме навантаження під час підймання та опускання вантажів та людей.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи стовбуровим 3 розряду не менше одного року.

Приклади робіт. Під час обслуговування шахтного стовбура на будівництві метрополітену з добовою плановою видачею породи:

під час вантажнолюдського підймання - 450 т і більше;

під час скіпового підймання - 250 т і більше;

під час опускання-підймання людей - незалежно від навантаження;

під час великого припливу води - незалежно від навантаження.

Установлення та закріплення вагонеток, блоковізків та тубінговізків у кліті та їх розвантажування. Спостереження за справністю роботи механізмів та устаткування шахтного стовбура. Керування кулачковими пристроями, штовхачами, площадками, що

хитаються, стопорами та іншими механізмами з навантажування клітей, скіпів та цебер. Приймання навантажених та відправлення порожніх вагонеток на прийомній площадці похилих шахт. Відкривання та закривання ляд під час проходки стовбура, захисних ґрат, дозувальних пристроїв та спостереження за їх справністю, облік виданих із шахти і опущених до шахти матеріалів. Відкривання та закривання ляд під час проходки стовбура, захисних ґрат, дозувальних пристроїв та спостереження за їх справністю, облік виданих із шахти і спущених до шахти матеріалів. Участь в опусканні, підйманні та розвантажуванні довгомірних матеріалів і важкого устаткування. Забезпечення встановленого порядку та правил підймання та опускання. Приймання виїзних жетонів. Участь в опусканні, підйманні та розвантажуванні довгомірних матеріалів і важкого устаткування. Забезпечення встановленого порядку та правил підймання та опускання. Приймання виїзних жетонів. Спостереження за справним станом засобів підймання гальмівних і запобіжних пристроїв, засобів сигналізації. Спостереження за завантажувальними кривими та правильною посадкою скіпа. Дрібний ремонт сигнальних пристроїв, клітей, люків та затворів. Керування запобіжними пристроями. Прибирання розсипаної породи, очищення скіпа.

АБЕТКОВИЙ ПОКАЖЧИК НАЗВ ПРОФЕСІЙ

Назви професій	Діапазон розрядів	Випуск ДКХП (ЕТКС) *	Стор.
РОБІТНИКИ			
СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ			
Гірник (будівництво метрополітенів)	2-3	64 (4)	94
Гірник на маркшейдерських роботах (будівництво метрополітенів)	1-3	64 (4)	96
Гірник підземний (будівництво метрополітенів)	2-4	64 (4)	99
Електрослюсар (слюсар) черговий та з ремонт устаткування (будівництво метрополітенів)	3-6	64 (4)	103
Машиніст бурової установки (будівництво метрополітенів)	3-6	64 (4)	110
Машиніст електровоза (будівництво метрополітенів)	3-5	64 (4)	112
Прохідник (будівництво метрополітенів)	4-6	64 (4)	114
Стовбуровий (підземний) (будівництво метрополітенів)	1-4	64 (4)	118

* Випуск ДКХП (ЕТКС), у якому розміщена кваліфікаційна характеристика базової професії.

Розділ 4

"Ремонт, експлуатація та утримання автомобільних доріг"

КВАЛІФІКАЦІЙНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ

ПРОФЕСІОНАЛИ

1. ІНЖЕНЕР З ТЕХНІЧНОГО НАГЛЯДУ

(ремонт, експлуатація та утримання автомобільних доріг)

Завдання та обов'язки. Здійснює постійний нагляд за технічним станом автомобільних доріг і штучних споруд відповідно до діючих правил ремонту та утримання автомобільних доріг. Виконує регулярне патрулювання доріг з метою вжиття оперативних заходів щодо запобігання дорожньо-транспортним пригодам, виникненню зупинок транспорту та обмеження руху на дорогах. Керує бригадою дорожніх робітників, яка має у розпорядженні спеціальний автомобіль, необхідний інструмент, засоби організації дорожнього руху. Виконує технічний нагляд за засобами організації дорожнього руху.

Повинен знати: технічні правила ремонту та утримання автомобільних доріг; технологію виконання ремонтних робіт та можливості використання машин і спеціального устаткування; правила та норми охорони праці, виробничої санітарії й протипожежного захисту; вимоги щодо забезпечення видимості знаків у нічний час.

Кваліфікаційні вимоги.

Провідний інженер з технічного нагляду (ремонт, експлуатація та утримання автомобільних доріг). Повна вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст) та підвищення кваліфікації. Стаж роботи за професією інженера з технічного нагляду (ремонт, експлуатація та утримання автомобільних доріг) I категорії не менше 2 років.

Інженер з технічного нагляду (ремонт, експлуатація та утримання автомобільних доріг) I категорії. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст або бакалавр) та підвищення кваліфікації. Для магістра - без вимог до стажу роботи, для спеціаліста - стаж роботи за професією інженера з технічного нагляду (ремонт, експлуатація та утримання автомобільних доріг) II категорії не менше 2 років, для бакалавра - не менше 3 років.

Інженер з технічного нагляду (ремонт, експлуатація та утримання автомобільних доріг) II категорії. Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (спеціаліст або бакалавр) та підвищення кваліфікації. Для спеціаліста - без вимог до стажу роботи, для бакалавра - стаж роботи за професією інженера з технічного нагляду (ремонт, експлуатація та утримання автомобільних доріг) не менше 2 років.

Інженер з технічного нагляду (ремонт, експлуатація та утримання автомобільних доріг). Повна або базова вища освіта відповідного напрямку підготовки (спеціаліст, бакалавр або молодший спеціаліст) без вимог до стажу роботи.

РОБІТНИКИ

МАШИНІСТ ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНИХ МАШИН

6-й розряд

Завдання та обов'язки. Керує дорожньо-транспортною машиною під час ремонту та утримання автомобільних доріг. Монтує, регулює устаткування, встановлене на машину згідно з інструкцією щодо експлуатації, та забезпечує безперебійну його роботу. Здійснює візуальний огляд робочої ділянки або дорожнього покриття, що підлягає ремонту або утриманню та встановлює технологічну послідовність виконання робіт залежно від їх обсягів та пори року. Забезпечує безпечні умови руху транспорту та безпеку робітників. Запобігає несправностям у роботі дорожньо-транспортної машини. Виконує щозмінне її технічне обслуговування, бере участь у планово-запобіжному ремонті.

Повинен знати: будову, принцип роботи, технічні характеристики, можливості використання дорожньо-транспортної машини й встановленого на ній устаткування, приладів та комплексу механізованого інструменту; правила й інструкції з експлуатації, технічного обслуговування та профілактичного ремонту; причини виникнення несправностей та способи їх усунення; технологію робіт, основні властивості і склад матеріалів, що використовуються; способи вивантаження та завантаження матеріалів; правила та норми охорони праці під час будівництва, ремонту та утримання автомобільних доріг; режими змащування, норми витрат паливних і мастильних матеріалів та способи їх економії; слюсарну справу з ремонту будівельних або інших подібних за складністю машин.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи машиністом технологічно суміжної чи спорідненої машини та слюсарем з ремонту будівельних чи інших подібних за складністю машин 5 розряду не менше 1 року. Повинен мати посвідчення водія.

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ

6-й розряд

Машиніст автобітумовоза. Керує автобітумовозом під час транспортування бітуму з нафтоперегонних заводів, прирейкових складів бітумних матеріалів, діючих баз збереження бітуму (постійних чи тимчасових) та доставляння його на об'єкти, асфальтобетонні заводи. Використовує автобітумовоз для розливу в'язучих матеріалів під час роботи в парі з причепним розподільвачем. Забезпечує доставляння нагрітого бітуму від місця приготування до місця використання на автодорозі. Виконує підігрів бітуму (у разі потреби) під час його перекачування з однієї

місткості в іншу. Використовує автобітумовоз у спільній роботі з автогудронатором. Перевіряє: технічний стан ходової частини, герметичність цистерни, системи обігріву та циркуляції бітуму, засобів для закачування бітуму, посудин, які працюють під тиском, технічні параметри розігріву в'язучих матеріалів; роботу контрольно-вимірjuвальних приладів.

6-й розряд

Машиніст дорожнього авторемонтера. Керує дорожнім авторемонтером під час ремонту автомобільних доріг. Здійснює візуальний огляд покриття і встановлює межі пошкоджених місць. Забезпечує: роботу газового устаткування з блоком пальників інфрачервоного розігрівача; завантаження матеріалів до змішувача, м'який розігрів матеріалів та повне або порційне їх вивантаження; уповільнене підвищення температури, можливість примусового змішування матеріалів; безпечне завантаження бітумної місткості бітумом (у твердому чи рідкому стані); видавання бітуму, розігрітого до робочої температури, самопливом; надійне перекриття бітумопроводу після видачі готового матеріалу; роботу компресорної установки з комплектом пневмоінструменту; приготування асфальтобетонних сумішей з додержанням вимог до якості матеріалів, що використовуються.

6-й розряд

Машиніст заливальника тріщин. Керує заливальником тріщин під час ремонту автомобільних доріг. Здійснює візуальний огляд стану деформаційних швів у цементобетонних і тріщин у асфальтобетонних покриттях. Перевіряє роботу: двигуна, бітумного насоса, компресора; технічний стан пневмосистеми, системи змащування, робочого органу розливу бітуму, паливної системи, електрообладнання, системи керування машиною. Перевіряє наявність, кількість та, відповідно, якість матеріалів, призначених для промивання, ґрунтування та герметизації швів і тріщин у дорожніх покриттях. Виконує роботи з очищення швів від пилу і бруду стиснутим повітрям та з промивання рідиною, ґрунтування і заповнення швів та тріщин мастикою та бітумом. Перевіряє якість герметизації швів та тріщин дорожніх покриттів. Забезпечує технологію ремонту автомобільних доріг з улаштуванням цементобетонних та асфальтобетонних покриттів та розігріву органічних в'язучих матеріалів.

6-й розряд

Машиніст комбінованої (універсальної) дорожньої машини. Керує комбінованою (універсальною) дорожньою машиною під час виконання робіт з догляду та утримання автомобільних доріг. Регулює робочий процес відповідно до технології виконання робіт та встановлює технологічну послідовність їх виконання в літній та зимовий періоди. Перевіряє роботу двигуна, гідравлічної системи машини, комплектність та технічний стан устаткування поливомийного, підмітального, снігоочисного та піскорозкидального.

5-й розряд

- у разі керування трактором та виконання змінним устаткуванням робіт:

із снігоприбирання й снігоочищення покриття автомобільних доріг; розподілення піску та протижеледних матеріалів на покритті автодоріг (снігоочисником плужним);

із скошування трави, бур'янів, дрібного чагарника та іншої рослинності на узбіччях, укосах, розділювальній смузі та межах смуг відводу автомобільних доріг (косаркою);

з очищення ділянки автомобільних доріг з твердим покриттям від снігу та бруду (щіткою);

розроблення в незначних обсягах ґрунтів I та II категорій (бульдозером).

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи машиністом технологічно суміжної чи спорідненої машини та слюсарем з ремонту будівельних чи інших подібних за складністю машин 4 розряду не менше 1 року.

6-й розряд

- у разі керування базовою машиною та виконання робіт, установленим на ній устаткуванням, з миття і поливання доріг з твердим покриттям, поливання дерев та чагарника уздовж дороги, миття та очищення водовідвідних лотків, смуг укріплення, сигнальних стовпчиків, тумб, колесовідбійного бруса, бар'єрного огороження, знаків тощо.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи машиністом технологічно суміжної чи спорідненої машини та слюсарем з ремонту будівельних чи інших подібних за складністю машин 5 розряду не менше 1 року. Повинен мати посвідчення водія.

Машиніст комбінованої машини для миття облаштування дороги. Керує комбінованою машиною для миття облаштування дороги, регулює робочий процес і виконує технологічні операції з очищення та миття елементів облаштування дороги. Перевіряє роботу двигуна, гідравлічних систем машини; технічний стан причепа, цистерни, насоса напірного трубопровода (з соплами), ходових кранів та вентилів, м'яких щіток, що обертаються, циліндричної та конічної форми, системи керування причепом.

5-й розряд

- у разі керування трактором з тяговим зусиллям 4-6 т потужністю від 43 до 73 кВт та причіпним устаткуванням під час очищення та миття елементів облаштування автомобільної дороги.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи машиністом технологічно суміжної чи спорідненої машини та

слюсарем з ремонту будівельних чи інших подібних за складністю машин 4 розряду не менше 1 року.

6-й розряд

- у разі керування базовою машиною та встановленим на ній навісним устаткуванням під час очищення та миття елементів облаштування автомобільної дороги.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи машиністом технологічно суміжної чи спорідненої машини та слюсарем з ремонту будівельних чи інших подібних за складністю машин 5 розряду не менше 1 року. Повинен мати посвідчення водія.

5-й розряд

Машиніст косарки. Керує косаркою під час скошування трави, бур'янів, дрібного чагарника та іншої рослинності на узбіччях, розділювальних смугах, укусах та кюветах автомобільних доріг. Забезпечує очищення ділянок від великого каміння, пнів, шматків металу тощо. Демонтує раму, стрілу та робочі органи косарки, перевіряє комплектність устаткування. Здійснює зовнішній огляд устаткування та запобігає його пошкодженню. Перевіряє наявність мастила згідно зі схемою. Виконує контрольний пуск і перевіряє: роботу різального агрегату з суміжними робочими органами, системи привода робочого органу, гідроциліндрів та електрообладнання.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи машиністом технологічно суміжної чи спорідненої машини та слюсарем з ремонту будівельних чи інших подібних за складністю машин 4 розряду не менше 1 року.

6-й розряд

Машиніст котка самохідного вібраційного. Керує вібраційним котком під час виконання ремонтних та будівельних робіт на автомобільних дорогах. Перевіряє роботу: двигуна, коробки передач, бортового редуктора; технічний стан вальців котка, механізмів керування, гідравлічної системи, електрообладнання, устаткування для очищення і змочування вальців. Виконує роботи з ущільнення дорожніх покриттів із асфальтобетону та конструктивних шарів дорожнього одягу із різних дорожньо-будівельних матеріалів (щебеню, гравію, шлаку тощо). Стежить за обов'язковим дотриманням: терміну і режиму ущільнення під час улаштування конструктивних шарів дорожнього одягу, швидкості руху котка, кількості проходів котком за одним слідом, величиною перекриття кожного сліду проходу вальців котка.

5-й розряд

Машиніст розпушувальних машин. Керує розпушувачем під час виконання робіт з пошарового розпушування мерзлих та важких ґрунтів; у парі зі скрепером під час улаштування виїмок; вилучення з ґрунту великого каміння; розроблення тріщинуватих гірських

порід, ґрунтів з великим обсягом кам'янистих включень та конструкцій старого дорожнього одягу; руйнування старого дорожнього одягу (реконструкція, нове будівництво) тощо. Перевіряє роботу двигуна та технічний стан навісного устаткування: опорної рами, верхньої та нижньої тяг, гідроприводу, робочої балки і зуба.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи машиністом технологічно суміжної чи спорідненої машини та слюсарем з ремонту будівельних чи інших подібних за складністю машин 4 розряду не менше 1 року.

Машиніст снігоочисника плужного. Керує снігоочисником плужним під час очищування від снігу автомобільних доріг. Перевіряє: роботу двигуна, гідросистеми та регулюючого пристрою, що забезпечує висоту плуга над поверхнею; технічний стан переднього плуга (двох його відвалів) горизонтальних та вертикальних бокових ножів, що очищають сніг, поворотної рами, щіткового устаткування, телескопічних з'єднань і амортизаційних пружин, шарнірних з'єднань плуга та штовхаючих брусів, спецустаткування. Відкидає сніг відповідно до схеми робіт на одну чи обидві сторони по відношенню до напрямку руху. Після закінчення роботи виконує переведення снігоочисного механізму у транспортне положення.

5-й розряд

- у разі керування трактором з тяговим зусиллям 4-6 т потужністю від 43 до 73 кВт та снігоочисним устаткуванням на ньому під час розчищення дороги (ділянки) від снігових наметів висотою до 1,2 м при будь-якій щільності снігу.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи машиністом технологічно суміжної чи спорідненої машини та слюсарем з ремонту будівельних чи інших подібних за складністю машин 4 розряду не менше 1 року. Повинен мати посвідчення водія.

6-й розряд

- у разі керування базовою машиною та встановленим на ній навісним устаткуванням під час очищування від снігу автомобільних доріг.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи машиністом технологічно суміжної чи спорідненої машини та слюсарем з ремонту будівельних чи інших подібних за складністю машин 5 розряду не менше 1 року. Повинен мати посвідчення водія.

6-й розряд

Машиніст снігоочисника фрезерно-роторного. Керує снігоочисником фрезерно-роторним під час пошарового розробляння ущільнених снігових відкладень незалежно від їх висоти. Перевіряє роботу: двигуна базової машини, двигуна привода робочого органу, гідросистеми; технічний стан робочого органу, механізму підвіски

робочого органу, роздавальної коробки з ходозменшувачем, установку та кріплення ножа, живильника, горизонтальних гвинтових фрез, вертикальних стрічкових фрез, систему керування.

6-й розряд

Машиніст снігоочисника шнекороторного. Керує снігоочисником шнекороторним під час виконання робіт з очищення покриття від снігу. Перевіряє технічний стан: шнеків, ротора, нижніх ножів, лопат, системи карданних валів, гідросистеми, електрообладнання. Перевіряє роботу двигуна базової машини, додаткового двигуна робочого органу шнекороторного снігоочисника. Установлює зазор між поверхнею, що очищується, і нижніми ножами. Після закінчення роботи фіксує робочий орган у транспортне положення.

6-й розряд

Машиніст щебенерозподільвача навісного. Керує щебенерозподільвачем навісним та забезпечує його роботу під час розподілу щебених матеріалів. Навішує, закріплює щебенерозподільвач, монтує і регулює ланцюгову передачу. Регулює ширину розподілу щебеню, завантажує кузов автосамоскида дрібними фракціями чорного (білого) щебеню, доставляє щебінь до місця розподілу. Виконує піднімання кузова автосамоскида та забезпечує надходження щебеню в бункер щебенерозподільвача, розподіляє щебінь. Очищає щебенерозподільвач від пилу та бруду, демонтує ланцюгову передачу з автосамоскида і приводить його у транспортне положення.

6-й розряд

Машиніст щебенерозподільвача причіпного. Керує щебенерозподільвачем причіпним та забезпечує його роботу і устаткування (живильника, шнеків, гідросистеми піднімання та опускання трапу тощо) під час виконання роботи з розподілу дрібнофракційного щебеню (білого, чорного) в процесі улаштування поверхневої обробки автомобільних доріг. Монтує устаткування щебенерозподільвача. Перевіряє роботу: двигуна, приводів шнека і живильника, їх роботу на холостому ході, вузлів гідроприводу та герметичності з'єднань, піднімання та встановлення трапів у робоче та транспортне положення, системи керування; технічний стан натягання ланцюгових передач, кріплення вузлів і механізмів, тиск у шинах. Установлює зазор між заслонками бункера та живильника, регулює кількість подавання щебеню на покриття. Забезпечує завантаження бункера щебенем із самоскидів, що під'їжджають до щебенерозподільвача та виїжджають на трап заднім ходом. Забезпечує виконання робіт у технологічній послідовності й темпі, що прийнятий для кожного робочого потоку.

ПЕРЕЛІК

**назв професій, що передбачені цим розділом, із
зазначенням їх назв за випусками ЕТКС, затвердженими
у 1985 році, з урахуванням подальших
доповнень і змін до них**

--				
N Професії за цим розділом Діапазон Професії за				
випуском Діапазон				
п/п розрядів ЕТКС 4				
розрядів				
-----+-----+-----+-----				
-				
1 2 3 4 5				

-				
ПРОФЕСІОНАЛИ				

-				
1 Інженер з технічного - - -				
нагляду (ремонт,				
експлуатація та				
утримання				
автомобільних доріг)				

-				
РОБІТНИКИ				

-				
1 Машиніст дорожньо-тран- 6 Машинист дорожньо- 3-6				
спортних машин транспортных машин				
-----+-----				
-				
СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ				
-----+-----				
-				
Машиніст автобітумовоза 6				
-----+-----+-----				
-				
Машиніст дорожнього 6				
авторемонтера				
-----+-----+-----				
-				
Машиніст заливальника 6				
тріщин				

	Машиніст комбінованої	5-6	
	(універсальної)		
	дорожньої машини		
	Машиніст комбінованої	5-6	
	машини для миття		
	облаштування дороги		
	Машиніст косарки	5	
	Машиніст котка	6	
	самохідного вібраційного		
	Машиніст розпушувальних	5	
	машин		
	Машиніст снігоочисника	5-6	
	плужного		
	Машиніст снігоочисника	6	
	фрезерно-роторного		
	Машиніст снігоочисника	6	
	шнекороторного		
	Машиніст щебенерозподі-	6	
	лювача навісного		

	Машиніст комбінованої (універсальної) дорожньої	5-6	126
	машини		
	Машиніст комбінованої машини для миття	5-6	127
	облаштування дороги		
	Машиніст косарки	5	127
	Машиніст котка самохідного вібраційного	6	128
	Машиніст розпушувальних машин	5	128
	Машиніст снігоочисника плужного	5-6	128
	Машиніст снігоочисника фрезерно-роторного	6	129
	Машиніст снігоочисника шнекороторного	6	129
	Машиніст щебенерозподільвача навісного	6	130
	Машиніст щебенерозподільвача причіпного	6	130

Доповнення
до розділу 4

КВАЛІФІКАЦІЙНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ

РОБІТНИКИ

**Базова професія:
АПАРАТНИК ЗНЕВОДНЕННЯ БІТУМУ
(код КП-8212.2)**

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ

**АПАРАТНИК ЗНЕВОДНЕННЯ БІТУМУ
(ремонт, експлуатація та утримання автомобільних доріг)**

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Виконує розігрівання бітуму. Регулює температуру у бітумосховищі. Закачує бітум у варильні котли і котли для зневоднення. Проводить процес зневоднення бітуму під керівництвом апаратника більш високої кваліфікації. Перекачує бітум у котли для зневоднення. Контролює температурний режим і дотримання технологічних вимог процесу зневоднення. Перекачує готовий продукт у місткості відповідно до технологічного регламенту.

Повинен знати: принцип роботи конверторів, компресорів, насосів, трубчастих печей; правила та способи ведення процесу зневоднення бітуму; вимоги до якості бітуму за державними стандартами та технічними умовами; правила ведення процесу горіння палива в топках.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта або одержання професії безпосередньо на виробництві. Без вимог до стажу роботи.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить процес нагрівання, зневоднення бітуму, відгін легких фракцій відповідно до заданого режиму. Стежить за дотриманням режиму топлення печей конверторів. Контролює роботу конденсаційної установки. Забезпечує встановлений температурний режим. Регулює процес заповнення конверторів зневодненим бітумом. Регулює процес зневоднення бітуму за допомогою контрольно-вимірювальних приладів.

Повинен знати: будову та призначення конверторів, повітродувок, компресорів, насосів, трубчастих печей, конденсаційних установок, систем маслообігріву; технологію зневоднення та окиснення бітуму; правила відгону легких фракцій; температурні режими; правила експлуатації газового господарства; правила користування контрольно-вимірювальною апаратурою.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи апаратником зневоднення бітуму 3 розряду не менше 1 року.

**Базова професія:
АПАРАТНИК ОКИСЛЕННЯ БІТУМУ
(код КП-8212.2)**

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ

АПАРАТНИК ОКИСЛЕННЯ БІТУМУ
(ремонт, експлуатація та утримання автомобільних доріг)

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить процес окислення бітуму під керівництвом апаратника більш високої кваліфікації. Заповнює місткості бітумом із бітумосховища. Обслуговує запірну арматуру, трубопроводи і пристрої топлення реактора. Контролює циркуляцію бітуму через трубчасті печі.

Повинен знати: принцип дії окислювальної установки; місткість резервуарів, дозувальних та змішувальних бачків; правила користування паливними матеріалами; вимоги до якості бітумних матеріалів за державними стандартами та технічними умовами; правила технічної експлуатації обігрівальних трубопроводів.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта або одержання професії безпосередньо на виробництві. Без вимог до стажу роботи.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Проводить процес окислення бітуму відповідно до заданого режиму. Оглядає реактори, акумуляторні установки, конвертори. Здійснює пуск і зупинку обладнання. Наповнює акумулятори рідким бітумом. Регулює подавання рідкого палива в топки реактора. Подає до реактора суміші зневодненого бітуму із стислим повітрям. Стежить за тепловим режимом трубчастих печей, за роботою систем автоматики та контрольно-вимірювальних приладів. Перекачує окислений бітум у місткості. Контролює хід скидання нафтопродуктів у промканалізацію. Бере участь у ремонті установки.

Повинен знати: будову та призначення всіх вузлів окислювальної установки; принцип роботи компресорів, диспергаторів, бітумних котлів, маслопроводів і насосів систем тепломаслообігріву та електромаслообігріву; правила та прийоми ведення процесу окислення бітуму; вимоги технологічної карти до якості сировини та окисленого бітуму; правила експлуатації газового та енергетичного господарства; правила користування контрольно-вимірювальною апаратурою та автоматикою; методи усунення несправностей у роботі окислювальної установки.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи апаратником окислення бітуму 3 розряду не менше 1 року.

Базова професія:
ВАРНИК АСФАЛЬТОВОЇ МАСИ
(код КП-8212.2)

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ

ВАРНИК АСФАЛЬТОВОЇ МАСИ
(ремонт, експлуатація та утримання автомобільних доріг)

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Веде процес варіння в'язучих у печі. Завантажує компоненти у піч для варіння. Стежить за дотриманням температурного режиму процесу варіння за допомогою контрольно-вимірювальних приладів та зовнішнім виглядом маси. Контролює якість первинної сировини. Здійснює візуальний огляд сировини, об'ємне або вагове дозування складових компонентів асфальтової маси. Чистить устаткування від залишків асфальтової маси після закінчення її варіння та бере участь у ремонті устаткування, яке обслуговує.

Повинен знати: принцип роботи печі для варіння, яку обслуговує, та транспортних засобів; правила топлення котла для плавлення бітуму; склад основних компонентів асфальтової маси.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта або одержання професії безпосередньо на виробництві. Без вимог до стажу роботи.

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Веде процес варіння асфальтової маси у печі для варіння. Завантажує компоненти у піч для варіння відповідно до заданої рецептури. Контролює якість готової продукції. Завантажує готову масу на транспортні засоби. Стежить за додержанням справного стану устаткування та усуває дрібні несправності у його роботі.

Повинен знати: будову та продуктивність печі для варіння та транспортних засобів; місткість збірних резервуарів і бункерів; способи усунення несправностей у роботі устаткування; технічні вимоги до складу асфальтової маси; режим варіння маси залежно від первинної сировини; температурний режим; технологію виробництва та способи найбільш ефективного ведення процесу варіння маси.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи варником асфальтової маси 3 розряду не менше 1 року.

5-й розряд

Завдання та обов'язки. Веде процес варіння асфальтобетонних сумішей на агрегатах різних типів з ручним, дистанційним та автоматичним керуванням. Розпалює форсунки або пальники. Керує роботою контрольно-вимірювальної апаратури. Стежить за ходом технологічного процесу. Регулює температурний режим варіння маси. Переналагоджує агрегат на випуск різних видів сумішей. Усуває дрібні несправності у роботі устаткування та бере участь у його ремонті.

Повинен знати: будову устаткування, яке обслуговує, та контрольно-вимірювальної апаратури; правила налагоджування,

переналагоджування і регулювання устаткування; технологічний процес виготовлення різних асфальтобетонних сумішей; вимоги за технічними умовами до сировини і готової продукції.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи варником асфальтової маси 4 розряду не менше 1 року.

Базова професія:

ГРОХОТНИК

(Код КП-8112.2)

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ

ГРОХОТНИК

(ремонт, експлуатація та утримання автомобільних доріг)

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Керує процесом мокрого та сухого грохочення (розсіву) матеріалу на грохотах (ситах) продуктивністю до 100 куб.м/год. Стежить за роботою грохотів, сит та іншого устаткування в зоні обслуговування, рівномірним подаванням та розподілом матеріалу на грохоти, сита, живильники, конвеєри, проходженням підрешітного та надрешітного матеріалу в наступне устаткування. Вилучає сторонні предмети. Контролює якість грохочення. Виконує роботи, пов'язані з розвантаженням щебених матеріалів із залізничних вагонів, слідкує за роботою площадкових та циліндричних грохотів, забезпечує розподіл щебеню за фракціями. Регулює роботу грохотів, сит, живильників та подавання води у разі мокрого грохочення. Відбирає проби для аналізу. Здійснює чищення та змащування частин устаткування, що труться. Встановлює, чистить та замінює сита та колосники. Виявляє та усуває несправності у роботі устаткування, що обслуговується. Бере участь у його ремонті.

Повинен знати: будову, принцип дії та правила експлуатації грохотів, сит, електродвигунів, живильників, транспортерів, аспіраційних систем; технологію грохочення; технічні умови, стандарти та допустимі відхилення від стандартів; найбільш вигідні режими грохочення та розсіву, фізико-механічні властивості продукту; схеми автоматизації та сигналізації; призначення засобів вимірювання та їх показань; способи кріплення та заміни сит, слюсарну справу.

Кваліфікаційні вимоги. Базова або неповна базова загальна середня освіта. Одержання професії безпосередньо на виробництві. Без вимог до стажу роботи.

3-й розряд

- у разі виконання процесу грохочення матеріалів на вібраційних грохотах продуктивністю від 100 куб.м/год. до 500 куб.м/год.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або одержання професії безпосередньо на виробництві, підвищення кваліфікації і стаж роботи грохотником 2 розряду не менше 1 року.

4-й розряд

- у разі виконання процесу грохочення матеріалів на вібраційних грохотах продуктивністю понад 500 куб.м/год.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи грохотником 3 розряду не менше 1 року.

Базова професія:
ЗАВАНТАЖУВАЧ ВАРИЛЬНИХ КОТЛІВ
(Код КП-8212.3)

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ

ЗАВАНТАЖУВАЧ ВАРИЛЬНИХ КОТЛІВ
(ремонт, експлуатація та утримання автомобільних доріг)

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Завантажує у варильні котли та змішувачі матеріали, бітум для приготування бітумної суміші. Виконує приймання та складування матеріалів згідно з їх цільовим призначенням. Забезпечує вагове дозування бітуму і пеку. Дробить шматки. Доставляє компоненти до скіпових підйомників. Завантажує підйомники матеріалами і підіймає їх.

Повинен знати: будову підйомників, які обслуговуються; правила завантаження та зважування компонентів, які завантажуються.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Одержання професії безпосередньо на виробництві. Без вимог до стажу роботи.

Базова професія:
МАШИНІСТ ЗМІШУВАЧА АСФАЛЬТОБЕТОНУ ПЕРЕСУВНОГО
(Код КП-8151.1)

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ

МАШИНІСТ ЗМІШУВАЧА АСФАЛЬТОБЕТОНУ ПЕРЕСУВНОГО
(ремонт, експлуатація та утримання автомобільних доріг)

6-й розряд

Завдання та обов'язки. Здійснює керування технологічним процесом з приготування асфальтобетонних сумішей різних типів і марок. Регулює агрегати вагового та об'ємного дозування з метою забезпечення роботи стаціонарного змішувача в автоматичному режимі згідно з циклограмами приготування сумішей. Контролює:

правильність дозування компонентів відповідно до заданого складу сумішей; температурний режим і тривалість перемішування. Виконує щозмінне технічне обслуговування змішувача, бере участь у його планово-запобіжному ремонті.

Повинен знати: будову, принцип роботи, технічні характеристики машини, якою керує; правила експлуатації, технічного обслуговування і ремонту; способи виконання робіт за технологією та вимоги до їх якості; причини виникнення, способи виявлення і усунення несправностей; норми витрат паливних і мастильних матеріалів, способи їх економії; слюсарну справу з ремонту будівельних чи інших подібних за складністю машин; правила та навички керування автоматичним пультом.

Кваліфікаційні вимоги. Вища або професійно-технічна освіта (молодший спеціаліст, кваліфікований робітник). Підвищення кваліфікації. Стаж роботи машиністом змішувача асфальтобетону пересувного та слюсарем з ремонту будівельних чи інших подібних за складністю машин 5 розряду не менше 1 року.

Базова професія:
МАШИНІСТ АВТОГУДРОНАТОРА
(Код КП-8332.2)

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ

МАШИНІСТ АВТОГУДРОНАТОРА
(ремонт, експлуатація та утримання автомобільних доріг)

Завдання та обов'язки. Керує у ході будівництва доріг причіпним гудронатором під час його наповнення в'язкими рідинами, транспортування, нагрівання рідини (бітуму), якщо вона охолола під час руху або зупинки, розливу самопливом або під тиском в'язких рідин з рівномірним розподілом і точним регулюванням норм їх розливу. Виконує щозмінне технічне обслуговування трактора та причіпного гудронатора, бере участь у його планово-запобіжному ремонті. Виявляє та усуває несправності у роботі трактора та причіпного обладнання.

Повинен знати: будову, принцип роботи, технічні характеристики трактора та причіпного гудронатора; правила експлуатації, технічного обслуговування та ремонту; причини виникнення, способи виявлення та усунення несправностей, режими змащування; норми витрат паливних і мастильних матеріалів та способи їх економії; слюсарну справу з ремонту будівельних чи інших подібних за складністю машин.

5-й розряд

Керує причіпним гудронатором на колісному тракторі на пневматичних шинах з тяговим зусиллям 4-6 т, потужністю до 73 кВт та цистерною місткістю до 6000 л.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи трактористом або машиністом технологічно суміжної чи

спорідненої машини та слюсарем з ремонту будівельних чи інших подібних за складністю машин 4 розряду не менше 1 року.

6-й розряд

Керує причіпним гудронатором на колісному тракторі на пневматичних шинах з тяговим зусиллям більше 6 т, потужністю від 73 кВт та цистерною місткістю понад 6000 л.

Кваліфікаційні вимоги. Повна або базова загальна середня освіта. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи машиністом автогудронатора та слюсарем з ремонту будівельних чи інших подібних за складністю машин 5 розряду не менше 1 року.

АБЕТКОВИЙ ПОКАЖЧИК НАЗВ ПРОФЕСІЙ

Назви професій	Діапазон розрядів	Випуск ДКХП (ЕТКС) *	Стор.
РОБІТНИКИ			
СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ			
Апаратник зневоднення бітуму (ремонт, експлуатація та утримання автомобільних доріг)	3-4	36 (43)	134
Апаратник окислення бітуму (ремонт, експлуатація та утримання автомобільних доріг)	3-4	36 (43)	135
Варник асфальтової маси (ремонт, експлуатація та утримання автомобільних доріг)	3-5	36 (43)	136
Грохотник (ремонт, експлуатація та утримання автомобільних доріг)	2-4	5 (04)	137
Завантажувач варильних котлів (ремонт, експлуатація та утримання автомобільних доріг)	3	36 (43)	139
Машиніст змішувача асфальтобетону пересувного (ремонт, експлуатація та утримання автомобільних доріг)	6	64 (03)	139
Машиніст автогудронатора (ремонт, експлуатація та утримання автомобільних доріг)	5-6	64 (03)	140

* Випуск ДКХП (ЕТКС), у якому розміщена кваліфікаційна характеристика базової професії.